NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

ציהונג פון דער מלוכה־לאטעריע–זעה 11. זייט

...ירנט 12 זייטען

...לייער פאלקסבלאט

№ 24 | Łódź, Czwartek, 28 stycznia 1937 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt.1.06 | לאדז, דאנערשטאג פ׳ יתרו ט״ז שבט תרצ״ז | ...-טער ...רגאנג

...ער גרויסער פראצעס אין מאסקווע

געענדיגט דער פערהער פון די אנגעקלאגטע. — אלע זענען זיך מודה אין די פאר־ געווארפענע פערברעכענס. — דער אורטייל וועט ארויסגעטראגען ווערען מאנטאג

...האט רחמנות אויף מיין קינד, שענקט איהם דאס לעבען", שרייבט ראדעק'ס 80־יעהריגע מוטער פון פוילען צו סטאלינען

...מאסקווא, 27 (סב. טעל.)
...אויף דער היינטיגער זיצונג פון געריכט האבען ...האבען ערקלערונגען די בעשולדיגטע קניאזעוו, ...שוסטוף און ראטייטשאק, די הויפט־אויפ... ...פון די ערשטע 3 בעשולדיגטע איז געווען צו ...ארגאניזירען דעם באהן־טראנספארט, די בעשול־ ...האבען אנגערופען די נעמען פון סטאציע־ ...ער, וועלכע האבען אנטיילגענומען אין דיווער־ ...רען דעם טראנספארט און ארויסגערופען קא־ ...טאסטראפעס. לויט די ערקלערונגען פון קניאזעוו'ן ...אין יאהר 1934 אויף דער דרום־אוראלער באהן ...קומען 1500 קאטאסטראפעס און אין יאהר ...איבער 2000, קניאזעוו האט ארגאניזירט 15 ...סטראפעס, שוראס 40.

...פראקוראר האט געפאדערט פון די בעשולדיג... ...נעויע שילדערונג פון דער קאטאסטראפע פון ...מיליטער־צוג הינטער שעלארין, וואו ס'זענען ...קומען 29 זעלנער און 29 זענען פערוואונדעט ...רען.

...נאזעוו האט אין פאל פון מלחמה מיט יאפאן ...ארגאניזירען דאס אנשטעקען די וואגאנעס ...מיליטער־טראנספארטען מיט באקטעריעס. ...האט זיך מודה געווען אין האבען בעצי־ ...מיט'ן יאפאנישען שפיאנאזש־אמט. ...פשיץ האט ערקלערט אז דיווערסיע לייטער פון ...פון־קאווקאזער באהן האט ער סאבאטירט דאס אויסצאהלען די פערדינסטען פאר די ארבייטער.

ראטאיטשאק איז געווען לייטער פון דער הויפט־ פערוואלטונג פון דער כעמישער אינדוסטריע. ער האט זיך מודה געווען אין שעדיגען דיווערסיע־ ציעלען און שפיאנאזש־טעטיגקייט פאר דייטשלאנד.

מאסקווא, 27 (סב. טעל.)
אויף דער היינטיגער אוונט־זיצונג האט מען פערענדיגט דעם פערהער פון די אנגעקלאגטע. אלס לעצטער איז ארויסגעפיהרט געווארען דער אנגע־ קלאגטער פושין, וועלכער האט זיך מודה געווען אין די פארגעווארפענע פערברעכענס.

ראדעק האט אין זיין צונאב־ערקלערונג אויפ'ן פערלאנג פון פראקוראר דערצעהלט וועגען זיינע פא־ ליטישע געשפרעכען, וועלכע ער האט געפיהרט אין יאהר 1934 מיט דעם דיפלאמאטישען און מיליטע־ רישען פארשטעהער פון א געוויסער מערב־אייראפע־ אישער מלוכה וועגען א רעקנונגסערונג מיט'ן רא־ טען־פעבאנד. ראדעק ערקלערט, אז ער האט די דא־ זיגע פערהאנגען נישט געגעבען קיין קאנקרעטען ענטפער.

דעם אורטייל אין מאסקווער פראצעס דארף מען ערווארטען ערשט מאנטאג.

מאסקווא, 27 (סב. טעל.)
ס'איז ארעסטירט געווארען איינער פון די מיט־ גלידער פון דער גרופע אלטע באלשעוויקעס ביעלא־ בראדאוו. וועלכער ווערט בעשולדיגט אין אנטייל נעמען אין דער אלגעמיינער ארגאניזאציע.

מאסקווא, 27 (סב. טעל.)
אין מאסקווא האט זיך פערשפרייט א קלאנג, אז טראצקי'ס טאכטער, וועלכע געפינט זיך פערשיקט אין קראסנאיארסק איז ארעסטירט געווארען.

ווייטער געהען ארום קלאנגען, אז ס'איז אויך ארעסטירט געווארען טראצקי'ס שוועסטער, די ערש־ טע פרוי פון דערשאסענעם קאמעניעוו.

ווארשא, 27 (טעלעפאניש)
די 80־יעהריגע מוטער פון קארל ראדעק, וועל־ כער ווערט איצט צוזאמען מיט זיינע חברים כ׳משפט אין סאוויעט־רוסלאנד, וויאזוי ס'ערווארט איהם טויט שטראף, האט איבערגעשיקט א בקשה צו סטאלינ'ען אז ער זאל רחמנות האבען אויף איהר זוהן און איהם נישט פערמשפט'ן צום טויט.

די דאזיגע בקשה האט די אלטע מוטער פון קארל ראדעק איבערגעשיקט צו דער סאוויעטישער אמבא־ סאדע אין ווארשא, מיט א ביטע וועגען איבערשיקען עס קיין מאסקווא צו סטאלינען.

אין דער דאזיגער בקשה שרייבט די זקנה) אז סטאלין זאל ביי איהר נישט צונעהמען די איינציגע טרייסט, וואס זי האט אויף די אלטע יאהרען.

די סאוויעטישע אמבאסאדע אין ווארשא האט זיך אפגעזאגט קאטעגאריש אנצונעהמען די בקשה און עס איבערשיקען קיין מאסקווא צו סטאלינען.

ווי מען טיילט מיט. וועט די אלטע מוטער פון ראדעק'ן די בקשה איבערשיקען דורך דער פאסט אויף סטאלינ'ס אדרעס קיין מאסקווא.

לאנדאן, 27 (סב. טעל.)
פון מאסקווא מעלדעט מען, אז דער פראצעס קעגען ראדעק און זיינע חברים וועט פערענדיגט ווע־ רען נישט פריהער, ווי קומענדיגען דינסטאג. דער איינדרוק פון די ענגלישע צייטונגען איז, אז די אלע מודה זיין זיך פון די בעשולדיגטע וועגען שפיא־ נאזש פאר יאפאן און דייטשלאנד און בעוואוסטזי־ ניג ארויסרופען קאטאסטראפעס זענען ליגען; דא־ געגען איז ווארשיינליך ריכטיג, אז זיי האבען גע־ פלאנט ארויפצוווארפען סטאלינ'ען. פון פאריז מעל־ דעט מען, אז דער פער־זמטער אמאליגער רוסישער קארעספאנדענט מיליוקאוו, וועלכער געפינט זיך איצט אין פאריז און רעדאגירט די „פאסלעדניא נא־ וואסטי" זאל האבען ערקלערט, אז זיין איינדרוק איז, אז א גרויסער טייל פון די בעשולדיגונגען זע־ נען יא ריכטיג. דאגעגען פון מעקסיקא מעלדעט מען, אז טראצקי האט ערקלערט אלס פאלשעדיג פאלש אלע בעשולדיגונגען, און בעזונדערס, אז ער זאל הא־ בען געשטאנען אין פערבינדונג מיט די בעשולדיג־ טע. טראצקי לעגט פאר צו שאפען אן אינטערנא־ ציאנאל געריכט, פאר וועלכען ער איז גרייט צו שטעלען.

...פאליטישער מארד אין ירושלים

דערשאסען אן אראבישען פיהרער. — אראבער וואר־ פען ווייטער באמבעס. — אראבישע באנדיטען־אנפאלען

ירושלים, 27 (יט"א טעלעגראפיש)
...היינט איז אין חיפה דערשאסען געווארען נישט ...פון מעטשעט דער יונגער אראבער האכא, ...פון בעקאנטען אראבישען נאציאנאליסטישען ...וועלכער איז ערשט נישט לאנג אויסגעהערט ...רען דורך דער קעניגליכער קאמיסיע. ...אין קויל האט געטראפען א צופעליגען דורכ־ ...און איהם פערוואונדעט.

...די מערדער איז געלונגען נעלם צו ווערען. די ...ארשונג וועגען דעם דאזיגען געהיימנישפולען ...ווערט ענערגיש געפיהרט. ווארשיינליך איז ...מארד פארגעקומען אויפ'ן פאליטישען באדען ...די קאמפען, וועלכע קומען לעצטענס פאר ...אראבישען לאגער.

ירושלים, 27 (יט"א טעלעגראפיש)
...שפעט אין אווענד איז געשטאבען אין שפי־ ...פון די וואונדען דער צופעליגער דורכגעהער, ...אראבער, בעת'ן אטענטאט אויף האכא. אין צו־ ...זאמענהאנג מיט'ן מארד זענען ארעסטירט געווארען ...אראבער.

חיפה, 27 (יט"א טעלעגראפיש)
...אין חיפה איז היינט געווארפען געווארען א ...באמבע אויפ'ן הויז פון א געוויסען קאהאן. די עקספלאזיע האט נישט פערורזאכט קיין שום שאדען.

ירושלים, 27 (יט"א טעלעגראפיש)
נישט ווייט פון עכו האט מען געפונען דעם טויטען קערפער פון א דייטש־קריסטליכען קאלאניסט יאקאב שטעקער. ווי ס'ווייזט זיך ארויס, איז שטע־ קער דערהרגעט געווארען דורך א באנדע אראבישע באנדיטען, וועלכע גראסירען אין יענער געגענד.

נעכטיגע פלענאר־זיצונג פון סיים

איבערגעשיקט אין די קאמיסיעס פערשידענע פארשלאגען פון דעפוטאטען

ווארשא, 27 (טעלעפאניש)
נעכטען איז פארגעקומען א פלענארע זיצונג פון סיים. אין דער ערשטער לעזונג זענען אפגעשיקט געווארען אין דער קאמיסיע די געזעץ־פראיעקטען וועגען אינוועסטיציעס פון די רעגירונגס־פאנדען אין יאהר 1937, וועגען די דאטאציעס פאר דעם פאנד פון דער נאציאנאלער פערטיידיגונג און וועגען ארויס לאזען פינאנץ־ליסטעס.

דאן זענען אפגעשיקט געווארען אין די ענט־ שפרעכענדע קאמיסיעס א רייהע פארשלאגען פון דעפוטאטען, צווישען אנדערע פון דעפ. גלאדיש, וועגען שיקען אין איזאלאציע־לאגער אין בערעזא נאר פערדעכטיגטע אין קאמוניזם, פון היטען־משאס סקי וועגען ענדערן די פעראר בייג וועגען אויס־ בויען די שטעט, פון גלח דאזונאר, אז יודען זאלען נישט קענען האנדלען מיט זאכען פון קאטוילישער רעליגיעזער קולטור און פון דעפ. מרוז וועגען דער פליכט צו רעגיסטרירען דורך פוילישע בירגער זייער פערמעגען, וואס זיי האבען אין אויסלאנד.

דאן איז דער סיים צוגעטרעטען צו וועהלען מיטגלידער אין מלוכה־טריבונאל.

דער סיים האט אנגענומען די ליסטע פון 6 מיטגלידער, וועלכע זענען פארגעשטעלט געווארען דורכ'ן סיים־מארשאלעק. ס'זענען געוועהלט געווא־ רען: יאן בעניסלאוסקי, העגריק באטווינסקי, וול. אלעיוסקי, קאזשימיעזש רודניצקי, באלעסלאוו סע־ קוטאוויטש און בר. סטעלמאכאווסקי.

דאן האט מען געדארפט צוטרעטען צו דער דיס־ קוסיע איבער'ן בעריכט פון דער קאמיסיע וועגען די געזעץ־פראיעקטען, וועלכע ס'האט אריינגעטראגען די רעגירונג מכוח די בעאמטע אין דער סטריסער יאלער זעלבסטפערוואלטונג.

ס'האט גענומען א ווארט דער פרעמיער גען. סקלאדקאוסקי, וועלכער האט ערקלערט, אז היות די געזעץ־פראיעקטען זענען אריינגעטראגען געווא־ רען מיט 10 חדשים צוריק און אין דער צווישען־צייט זענען אריינגעפאלען אין זיי פערשידענע ספקות — בעט ער צוריק אפצושיקען זיי אין דער קאמיסיע. דער סיים האט אנגענומען דעם פארשלאג.

דעפ. שטשעפאנסקי האט אויף דער זיצונג אריינגעטראגען א פארשלאג וועגען ענדערן די פעראָרדנונג מכח די האנדעלס־שעהן אין שבתים און ערב־חגא־טעג. לויט דעם דאזיגען פארשלאג זאל מען שבת נאר מעגען האנדלען ביז 8 אזייגער, אנאויסנאם זאל נאר געמאכט ווערן פאר פריזיערס.

הוי נפלה עטרת ראשנו!
אחרי מחלה כבדה שבק חיים לכל חי בשנת 78 לימי חייו האיש המצוין במדות טובות, מי שהי׳ אחד ממיסדי ה„מזרחי" בעירנו, אבינו, חותנו, זקננו, אחינו, גיסנו ודודנו
נ"ע ארי׳ דוד איבושיץ
ב"ר נתן נטע ז"ל
(יליד פיעטריקאוו)
הלוי׳ תהי׳ היום ביום ה׳, ט"ז שבט תרצ"ז בשעה 1 אחה"צ מבית האבל קילינסקיעגא 41.
השרויים בצער עמוק משפחתו המתאבלת

נאך לאנגע שווערע ליידען איז נעכטען, חמשה עשר בשבט, געשטארבען מיין ליבער מאן, אונזער טייערער און אונפערגעסליכער פאטער, שוויגערפאטער, גרויספאטער, אורגרויספאטער, אור־אורגרויספאטער, ברודער, שוואגער און אנקעל
נ"ע דוד ב"ר שלמה ז"ל קאמיאנקא
איז עלטער פון 100 יאהר.
די לויה קומט פאר היינט, דאנערשטאג, דעם 28 יאנואר 1937, 1 א זייגער בייטאג פון טרויער־הויז, גדאנסקא 65A, וועגען וואס ס'טיילען מיט אין גרויס צער
די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע

דער געהיימנישפולער מארד אין פאריז

איז נאך אלץ נישט אויפגעקלערט געווארן

פ א ר י ז, 27 (ספ. טעל.)

די געהיימנישפולע אומשטענד'ן פון נאוואשינ'ס ערמארדונג אין פאריז, פארוויקלען זיך אלץ מעהר צוליב די ערקלעהרונגען, וועלכע ס'האבען אפגעגעבען דע' סעקרעטאר פון קאמיטעט צו שיצען די יודען אין מזרח און מיטעל-איירא פא, בארים גורעוויטש און טראצקי'ס זוהן, וועלכער וואוינט אין פאריז. אין די דאזיגע ערקלערונגען, וועלכע זענען נעכטען אפגעגעבען געווא'ען אין פאליציי־אמט, האט גורעוויטש, וועלכער איז פון לאנג געווען אין נאהענטע בעציהונגען מיט נאוואשינען, ערקלערט, אז דער ערמארדעטער האט זיך צוגעגרייט אין דער לעצטער צייט צוריקצופאהרען קיין סאוועט־רוסלאנד, וואו ער האט געזאלט איבערנעהמען אן אמט. נאוואשין איז ביז דער לעצטער מיגווט אינטער־געשטיצט געווארן דורך די העכסטע סאוויעטישע קרייזען. טראצקי'ס זוהן, וועלכער איז אויסגעהערט געווארן דורך דעם פאליציי־פרעפעקט האט ערקלעהרט, אז ער האט איינגאנצען נישט געקענט נאוואשינ'ען.

פ א ר י ז, 27 (ספ. טעל.)

די סעקציע פון נאוואשינ'ס טויטען קערפער האט אויפגעוויזען, אז ער איז נישט דערשאסען געווארען נאר דערהרגעט געווארען מיט א קינזשאל. די קוילען, וואס מ'האט געפונען נעבען דעם טויטען קערפער, זענען וואהרשיינליך ספעציעל אויסגעווארפען געווארען, כדי צו פארשווערען די אויספארשונג.

פ א ר י ז, 27 (ספ. טעל.)

די צייטונגען שרייבען, אז נאוואשין איז א לאנגע צייט געווען טראצקי'ס באנקיר.

די ריזיגע פערפלייצונג אין אמעריקא

750 טויזענד מענשען אהן א היים. — 350 מיליאן דאלאר שאדען. — פיל טויטע. — 790 מיליאן דאלאר פאר דער הילפס-אקציע. — טיפוס-עפידעמיע

נ י ו - י א ר ק, 27 (ספ. טעל.)

די קאטאסטראפאלע פערפלייצונג אין טאל פון טייך אהייא נעמט אן אלץ שטארקערע פארמען, אזוי אז מ'האט געמוזט פארגרעסערן די עוואקואציע פון ווייטערדיגע עטליכע צעהנדליגע ישובים. דער קולמינאציע־פונקט פון וואסער־שטייגונג וועט קומען מארגען.

איצט דראהט די שטארקסטע געפאהר די שטעט וואס ליגען ביים סוף פון טייך מיסיסיפי, וואו עס קומט שוין צו די גאנצע פערפלייצונג. און די שטעט וואס געפינען זיך נעבען דער מיסיסיפי ווערען שוין געמאכט פאר־בערייטונגען זיי צו עוואקואירען.

ביז איצט האט די פערפלייצונג געמאכט פערוויסטונגען אין 11 שטאטען. 750 טויזענד איינוואוינער זענען אהן א דאך איבערן קאפ, די שאדענס בעטרעפען 350 מיליאן דאלאר.

אין פארשידענע שטעט, וואו ס'איז פארגעקומען די פערפלייצונג זענען נאטירט געווארען פיל פאלען פון טיפוס. די מאכט שיקט ארוים אויף די ערטער פון דער קאטאסטראפע דאקטוירים - עקספעדיציעס מיט אימפונגען. אין סינסינאטי וועלען די זאפאסען וואסער זיין גענוג נאר אויף איין טאג, אין לואיסוויל איז די וואסער - ליטונג אינגאנצען נישט טעטיג.

נ י ו - י א ר ק, 27 (ספ. טעל.)

די צאהל רעגיסטרירטע אומגעקומענע מענשען בעת דער פערפלייצונגס - קאטאסטראפע בעטרעפט 132 פערזאן, ווארשיינליך איז די צאהל נאך גרעסער.

דער וואשינגטאנער קאנגרעס האט אנגעהויבען א דיסקוסיע איבער דעם דרינגענדען פארשלאג צו עפענען א קרעדיט אין דער הויך פון 790 מיליאן דאלאר אויף דער הילפס־אקציע פאר די קרבנות פון דער קאטאסטראפע.

וו א ש י נ ג ט א ן, 27 (ספ. טעל.)

דער קריגס־מיניסטער האט פארארדנט באלד צו עוואקואירען 500 טויזענד איינוואוינער פון מיסיסיפי־ברעג. פאר דאס אדורכצופיהרען זענען מאביליזירט געווארען 35 טויזענד מיליטער - אויטאס און 1000 מענשען.

נאציס צווינגען 19 מיליאן דייטשען אין אמעריקא

אפצוגעבען א טריהייטס-שבועה פאר היטלער-לאנד

וו א ש י נ ג ט א ן, 27 (ספ. טעל.)

אין רעפרעזענטאנטען - הויז האט דעפ. דיקשטיין ערקלערט, אז א דעלעגאציע פון נאציאנאל־סאציאליסטען מאכען אדרוק אויף 19 מיליאן דייטשען אין די פאראייניגטע שטאטען און צווינגען זיי אפצוגעבען שבועות פון טריישאפט צו דער נאציאנאל־סאציאליסטישער מלוכה. דער רעדנער האט נעוויזען אויפנאהמען פון די איינונגען וואס עס מאכען די נאציאנאל - סאציאליסטישע אפטיילונגען אין די פאראייניגטע שטאטען.

דעבאטע אין ענגלישען פארלאמענט

וועגען דער קאמוניסטישער אגיטאציע

ל א נ ד א ן, 27 (ספ. טעל.)

בעת דער נעכטיגער דעבאטע אין ענגלישען פארלאמענט האט דער ענגלישער מלאכה־מיניסטער האר מוריע געוויזען, אז אין ענגלאנד עקזיסטירט שוין לאנג א געהיימע מלוכה־ארגאניזאציע, וואס האט די אויפגאבע צו בעקעמפען די אונטערערדישע טעטיגקייט פון „קאמאינטערן“ אין ענגלאנד. די באלשעוויקעס פיהרען נעמליך לעצטענס א שטארקע טעטיגקייט צווישען די ארבייטער פון אלע ענגלישע אמוניציע און עראפלאנען-פאבריקען. זעהר טרויעריג איז דאס - האט בעזאגט דער מיניסטער - וואס מיט דער דאזיגער טעטיגקייט פארנעמען זיך ליידער פיל ענגלישע בירגער און זיי מאכען זוי ארום פיל שאדען דער מלוכה. די היגע צייטונגען זענען פול מיט דער ערקלערונג פון עוגשע פלאט-מיניסטער. די „מארנינג-פאסט“ איז צופרידען, וואס די רעגירונג האט די בעקעמפונגס-ארבייט געגען די קאמוניסטישע עלעמענטען געפיהרט אין גרויס געהיימניס פאר דער עפענטליכקייט.

אבדולאה טרוימט וועגען א קעניגליכער קרוין

טיילען פון א"י זאלען אנגעשלאסען ווערען אן עבר-הירדן?

ל א נ ד א ן, 27 (יט"א טעלעגראפיש)

לויט א רייטער־מעלדונג פון ירושלים האט דער עמיר פון עבר־הירדן, אבדולאה בדעה צו פערעפענטליכען א פלאן, וואס זאל ווייטגעהענד אנטקעגענקומען די פאדערונגען פון די אראבער. לויט דעם דאזיגען פלאן זאלען פון א"י אפגעטיילט ווערען גע־וויסע אראביש - בעוואוינטע שטחים, וואס זאלען אנגעשלאסען ווערען אן עבר־הירדן. דערביי זאל עבה"י פראקלאמירט ווערען אלס זעלבסטשטענדיג קעניגרייך מיט אבדולא'ן אלס קעניג אדער אלס ענגלישער קרוין־קאלאניע מיט אן אויטאנאמער רע־גירונג.

געוו. קעניג עדווארד

שרייבט א בוך איז פערטיידיגונג פון יודען

נ י ו - י א ר ק, 27 (יט"א טעלעגראפיש)

לויט א מעלדונג פון דער הויפטפרעסע פון וויען האט דער פירשט פון ווינדזאר (געוו. קעניג עדווארד) בעשלאסען צו שרייבען א בוך אין פערטיידיגונג פון יודען.

נאך צוויי ענגלישע פרינצען קומען צו ראטשילד'ן

ל א נ ד א ן, 27 (ספ. טעל.)

פון זיכערע קוועלען מעלדען ענגלישע צייטונגען, אז די פרינצען קענט און גלוסעסטער האבען בדעה אין דער נאהענטסטער צייט אבצופאהרען קיין עסטרייך מיט א וויזיט צום פרינץ פון ווינדסאר.

די קעניגליכע פאמיליע וויל אויף דעם אופן בעטאנען איהר ווארימע בעציהונג צו דעם געוו. ענגלישען קעניג.

עליה קיין ארץ-ישראל

אין פערלויף פון חודש דעצעמבער

י ר ו ש ל י ם, 27 (יט"א טעלעגר.)

דער היינטיגער „פאלעסטין“ האט היינט פערעפענטליכט אן אפיציעלען בעריכט וועגען דער אימיגראציע קיין ארץ-ישראל אין פערלויף פון חודש דעצעמבער. אין דעם חודש זענען אריינגעקומען אין לאנד 753 יודישע עולים. דערונטער 85 פון דער קאטעגאריע עולים און 73 משפחה-מיטגלידער.

שוועסטער פון באראן גינזבורג געשטארבען איז דחקות

י א ר ש א, 27 (טעלעפאניש)

אין יאשא אויף פאוויע 60 איז געשטאָרבען א שוועסטער פון באראן גינזבורג, רבקה בערמאן. זי איז אלט געווען 77 יאהר. לעצטענס האט זי געלעבט אין גרויס דחקות. פערגומען אין צימער מיט א קיך, וואו עס האבען אויך געוואוינט עטליכע סובלאקאטארען.

Doktór Z.

HENRYKOWSKI

ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע, וועגערישע און הויט-קראנקהייטען

טראוגוטא 9, טעל. 262-98

נעהמט אן פון 8—1 און פון 4—9 אוונד. זונטאג פון 9 פריה ביז 11 בייטאג. פאר אונבעמיטעלטע — לעמשניצע-פרייזען

Dr. Wołkowyski

ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02

ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקה בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

נעמט אן פון 8—11 פייטאג און 4—9 אוונד

Dr. med.

Michał Eljasberg

CHIRURG

przeprowadził się na ul. Zachodniej 63

tel. 117-87.

Doktór

I. S. TENENBAUM

אינערליכע קראנקהייטען (ספעציעל לונגען)

Piotrkowska 109

tel. 220-25.

נעהמט אן פון 6—8 אוונד.

B. Hurwicz

Choroby skórne i weneryczne

Piotrkowska 10

telefon 26-553.

נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 זונטאג און יום-טוב - פון 8 1 בייטאג

Dr. Różaner

נארוטאוויטשא 9

צוריקגעקעהרט

לעבער

ווערען אויסגעהייהט צו בילינע פרייזען

ג. גארדמאן

8 שרודמיעסקא 8

בעמיש-באקטעריאלאגישע אבאראטאריום

פ. שאץ

פיעטריקאווער 37

געדענקט, הייי

שטשעשלויווי

א גרויסער אויסוואהל פון ארגינעלע בריליאנטן און טאמאשאווער סחורות אויף אנציגער און פאלטענס פון די בעסטע קוואליטעטן אויך פערשידענע רעשטען

קומט אין איבערצייגט אייך

R. Szczęśliwy

לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5

טעל. 156-09.

געדענקט פראנט II שטאק.

Doktór

C J. Prawda

אינערליכע קראנקהייטען

זגערסקא 20, טעל. 133-26

נעמט אן פון 5—7 אוונד

Dr. med. LEON FAMILIER

אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען

6. שערפיעז 37 בענעדיקטא

נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

אויערן, נאז און האלז און לונגען-קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. RAKOWSKI

פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועקס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטאריש פון 9-2 און פון 4-8 אוונט

ביי דער קליניק איז טעטיג

א רענטגען-קאבינעט

פאר דורכלייכטונגען און אלערליי פאטאגראפיעס

פליישער- און ווורשטענמאכער-צעך

אין לאדז, ציגעל-גאס 28.

8-ונג, קצבים-קאנצעסיאנערען!

היינט, דאנערשטאג, דעם 28 טען יאנואר 1937, 7 א זייגער אוונד קומט פאר אין צעך-לאקאל

א דרינגענדע פערזאמלונג

וועגען דעם פלייש-קאנטינגענט אויפ'ן חודש פעברואר און וועגען די זונטאגדיגע יוהרען איז די פליישער-בערזע די פערוואלטונג.

Dr.

Wajnberg

ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און ספלעראז קראנקהייטען

פיעטריקאווער 145

טעל. 128-02.

נעמט אן פון 9-10 פריה 3-5 און 8-9 אוו

ד"ר העלער

ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט זונטאג פון 10—2 מיטאג.

פאר פרויען - א ספעציעלער ווארטע-זאל פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

אכטונג, לאקאטארען און סובלאקאטארען!

ווער פון אייך ס'האט אן עקסמיסיע, א דירה-געלד-פראצעס אדער אן אנדערען וואוינונגס-ענין, מוז זיך תיכף ווענדען אין יוד. לאקאטארען-פאראיין (פיעטריק. 31) און ער וועט גלייך בעקומען דינויטיגע הילף.

דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אוונד.

Dr. med.

M. TAUBENHAUS

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערסקא 11, טעלעפאן 246-09

נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו

ענטוישונג פון מאדאם פריסטאר

זי וועט זי' טאקע אריינטראגעז איהר פארשלאג וועגעז אינגאנצעז אפשאפעז די יודישע שחיטה

וואַרשאַ, 27 (טעלעפאָניש)
ווי עס זעהט אויס, איז פערהאַן גאַר אַ נאָ... צוזאַמענאַרבייט צווישען דער אנטיסעמי... פרעסע און דער איניציאַטאָרין פון דער ... גזירה אין פוילען — מאַדאַם פריסטאַר.
... מיט אַ טאָג פריהער האָט אַן אַנטיסעמי... צייטונג געפאָדערט אינגאַנצען צו פערזעהרען ... יודישע שחיטה אין פוילען, ווייל יורען „סאַבאָט... מכלומרשט די נייע אָרדנונג אויפ'ן אינערליכן ...־מאַרק" און אָט האָט מען נעכטען געהערט ... זעלבע ווערט ביי ווערט פון מאַ־אַם פריסטאָר. ווי עס זעהט אויס, האָט מען שוין פון פאָר... געמאַכט שטימונג פאַר דעם ארויסטרייט פון ...אם פריסטאָר, וועלכע האָט געדראָהט, דאָס אויב ...לאַגע אויפ'ן פלייש־מאַרק וועט נישט רעגולירט ...ען, וועט זי פאָדערן אַ פולשטענדיגען פער... פון דער כשר'ער שחיטה.
מאַדאַם פריסטאָר איז ענטוישט.
געזיס!!
„איך האָב גערעכענט, אַז די גאַנצע זאַך וועט ... דורכגעפיהרט ווערען — האָט גע'טענה'ט פרוי ...סטאָר — אָבער ארויסגעוויזען האָט זיך, אַז „אין ...־האַנדעל הערשט אַ כאַאָס און אויף די ירידים ... נישט אָפגעהיטען די פרימיטיוו'סטע אַנטע...

רעסען פון די לאַנדווירטע..."
מאַדאַם פריסטאָר דערצעהלט דאַן די בבא־מעשיות וועגען דער „געלד"־שטיצע פון אויסלאַנד אויף צו בעקעמפען דעם נייעם אופן פון פלייש־הנדעל אין פוילען" א. ד. גל. און די רעדנערין האָט טענות צום אַגראַר־מיניסטעריום הלמאי מען בעשטימט „צו גרויסע קאָנטינגענטען" פאַר דער כשר'ער שחיטה.
אויף דער לעצטער טענה פון פרוי פריסטאָר האָט געענטפערט דער אַגראַר־מיניסטער פאָניאַ־טאָווסקי, אַז די רעגירונג וויל אַליין נישט פערקלע־נערן דעם קאָנטינגענט פון כשר'ן פלייש, ווייל דער־פון וואָלט געליטען נאָר דער פוילישער לאַנדווירט.
פון דער יודישער זייט וואונדערט מען זיך נישט איבער דער ענטוישונג פון מאַ־אַם פריסטאָר. וואָלט די אויסאָרין פון נייעם שחיטה־געזעץ געזוען מיט אַ יאָהר צוריק זיך עטוואָס אויפמערקזאַמער צוגע־הערט צו די יודישע שטימען און וואָרנונגען, דאַן וואָלט זי געווען פערשפאָרט זיך די איצטיגע ענ־טוישונג.
אַ גענצליכער פערבאָט פון דער כשר'ער שחיטה?
דער פוילישער לאַנדווירט וואָלט דאַן זיכער נישט געבענטשט מאַדאַם פריסטאָר פאַר איהר טובה.

אין לעצטען ציהונגס-טאג פון דער IV קלאס
איז געפאלען:
25 צוגאב-געווינסען צו 2.500 זל.
ווי אויך
61 צוגאב-געווינסען צו 500 זל.
אויף דער אלגעמיינער סומע
93.000 זל.
אין דער גליקליכער קאלעקטור פון
KAFTAL
Łódź, Piotrkowska 54.
לאסעו צו דער I קלאס זענען שוין צו בעקומען.
שריפטליכע בעשטעלונגען ווערען תיכף ערלעדיגט.
קאנטא P. K. O. 304761.

וועגען דער שחיטה אין פאמערן

וואַרשאַ (יט"א) די יודישע קהלה אין ...ן טיילט מיט דער יט"א:
אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נאָטיץ אין דער ...ט, אַז די ריטועלע שחיטה פאַר גאַנץ פאָמערן ...פערקומען אין אַלעקסאַנדראָוו. שטעלען מיר ...ן, אַז די דאָזיגע מעלדונג ענטשפּרעכט נישט ...ווירקליכקייט, ווייל אַ דאַנק דער אינטערווענץ ...אַבינער ד"ר גליצענשטיין און קהלה-פּרעזעס ה' הילאַרי ראָזענבערג האָט דער ה' וואָיעוואָדע ערלויבט צו שעכטען פאַר דער יודישער בעפעל־קערונג אין פאָמערן אויף כשר אין פאָלגענדע שטעדט: ריפין, דאָבזשין, מלאַווע, וולאָצלאַוועק, ציעכאָצינעק און אַלעקסאַנדראָוו.
יעדע קהלה האָט דאָס רעכט אויסצוועהלען זיך די נאָהענטסטע געגענד אין גנוו. קאָנגרעס פוילען, וואו עס ווערט געשאָכטען אויף כשר.

שפאלטונג אין סאנאטארישען אדוואקאטען-פערבאנד

צוליב דער בעציהונג צו יודישע אדוואקאטען

וואַרשאַ, 27 (טעלעפאָניש)
אַ גרויסען איינדרוק האָט געמאַכט די ידיעה ...ן דעם, אַז עס גרייט זיך אַ שפאַלטונג אין דער ...נאַרישער אָרגאַניזאַציע פון אַדוואָקאַטען „קאָר־... די סיבה פון דער שפאַלטונג איז די בעציהונג ... אַדוואָקאַטען־יודען. עטליכע מיטגלידער האָ־... איינגעטראָגען אַן אַנטראָג וועגען נומערוס פאַר דער פערוואַלטונג, צוליב דעם וואָס עס ווערען נישט געפיהרט קיין אונטערהאַנדלונגען מיט די באַרא־דאָזע אַדוואָקאַטען וועגען בעגרעניצען די רעכט פון די יודישע אַדוואָקאַטען. צוליב דעם, וואָס די אַנדערע גרופּע פון פעראיין איז געגען אַזאַ פאָר־שלאַג, ווערט ערוואַרט אַ שפאַלטונג אין סאַנאַ־טאָרישען אַדוואָקאַטען־פערבאַנד.

גרויסע שרפה אין מעזריטש

8 יודישע הייזער פערברענט

וואַרשאַ, 27 (טעלעפאָניש)
...ן 4 נאָכמיטאָג ביז 4 פאַ־טאָג האָבען נעכטען ...ט די ריזיגע שרפות, וועלכע זענען אויסגע־... אין מעזריטש אויף לובלינער גאַס איז דעם ...טען יודישען קוואַרטאַל.
...צוליב דעם שטאַרקען ווינט האָט זיך די שרפה ...פרייט מיט אַ געוואַלדיגער שנעלקייט און ...ט גרויסע היזקות. 8 יודישע הייזער זענען גענצליך פערברענט געוואָרען. 25 יודישע פאַמיליעס זענען געבליבען אָהן אַ דאַך איבער'ן קאָפּ.
די נשרפים וואַלגערן זיך אַרום ביי דעם שטאַרקען פראָסט מיט די קליינע קינדער און הילף איז דרינגענד נויטיג. מעזריטשער לאַנדסלייט אין דער פרעמד ווערען געבעטען זיך, ווי אמשנעלסטען אָפּ־צורופען.

אויפשטענדיגע ווידער אנגעהויבען א נייע אפענסיווע אויף מאלאגא

מאַדריד, 27 (ספּ. טעל.)
נאָך עטליכע טעג שטילשטאַנד זענען די ...שטענדיגע צוריק איבערגעגאַנגען צו אַן אָפענ־...זיווע אויף מאַלאַגאַ. די אַטמאָספערישע בעדינ־...גונגען מאַכען אָבער אוממעגליך די אָפּעראַציע.
* * *
...הענדיי, 27 (ספּ. טעל.)
די ראַדיאָ-סטאַציע אין בורגאָס גיט איבער־... סאָוויעטישע שיף איז ביים אריינפאָהרען אין ... אין סאַנטאַנדער אָנגעפאַהרען אויף אַ מינע ...ין אויפגעריסען געוואָרען. די שיף האָט זיך ...ס בעהאַלטען אין פּאָרט פאַר דער פערפאָל־... אַן אויפשטענדישער קריישער־שיף.
* * *
פּאַריז, 27 (ספּ. טעל.)
די קאַמפען אַרום מאַדריד האָבען זיך זעהר ...מאַרקט. ביידע צדדים קעמפען זעהר פערבי־... קלאַנגען, האָט די פּאָסיטען פערשפּרייטען וועגען אויפשטאַנד אין דער פאָלקס-מיליץ זענען פאַלש.

פּאַריז, 27 (ספּ. טעל.)
די שלאַכטען אויף אַלע פראָנטען אין שפּאַ־ניען האָבען זיך פונאַנדערגעפלאַקערט. די אויפ־שטענדער האָבען לעצטענס בעקומען פיעל קריגס־מאַטעריאַל פון דייטשלאַנד און איטאַליען.

די אויפשטענדער ווילען פאַר יעדען פּרייז נעמען מאַדריד נאָך איידער ס'וועט ערקלערט ווערען די אינטערנאַציאָנאַלע בלאָקאַדע אויף די שפּאַנישע וואַסערן.
אַלע אַטאַקעס, וועלכע זענען געפיהרט גע־וואָרען מיט אַ געוואַלדיגער טערביסענקייט זענען מצד'ן רעגירונגס-מיליטער אָבגעוואָרפען.

11 פערזאן דערהרג'עט

בעת אן'אעראפלאן-קאטאסטראפע אין אפריקא

אָראַן, 27 (ספּ. טעל.)
נעכטען נאָכמיטאָג איז היינטער אָראַן פאָר־געקומען אַן'אַעראָפּלאַן-קאַטאַסטראָפע, ביי וועלכע ס'זענען אומגעקומען 11 פּערזאָן.
אַ בעלגישער פּאַסאַזשיר-אַעראָפּלאַן מיט 7 פּאַסאַזשירען און 4 פּערזאָן פון דער בעדינונג איז פון אַן'אומבעקאַנטע סבה אַראָפּגעפאַלען אויף דער ערד און צושמעטערט געוואָרען.
אַלע 11 פּערזאָן וואָס האָבען זיך געפונע־ן אין אַעראָפּלאַן זענען דערהרגעט געוואָרען.

1100 טויט-פאלען פון גריפע אין דער לעצטער וואך אין ענגלאנד

לאָנדאָן, 27 (ספּ. טעל.)
די צאָהל טויט-פאַלען אויף גריפּע אין 122 גרויסע שטעט פון ענגלאַנד האָט אין דער לעצטער וואָך בעטראָפען 1103, אַ וואָך פריהער 1100.

שליחים פון „דזשאינט" אין ווארשא

וואַרשאַ, 27 (יט"א טעלעפאָניש)
די שליחים פון „דזשאָינט" ד"ר בערנאַרד קאַהן און דוד שווייצער, האָבען היינט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט די לייטער פון פּחנדיישאַן, מיט „טאָז" און „צענטאָס". ס'איז אָנגעוויזען געוואָרען אויף דער גרויסער נויט און אויף דער נויטיגקייט פון גיכער הילף פאַר די פוילישע יודען.
צוליב דער גריפּע־עפּידעמיע זענען די ווייטער־דיגע קאָנפערענצען דערווייל אָפּגעלעגט געוואָרען.

פעלקער-ליגע גיֶנסטיג ערלעדיגט

פראגע וועגען דאנציג און דעם סכסוך צווישען פראנקרייך און טערקיי

געשלאסען די סעסיע פון פעלקער-ליגע-ראט

זשענעווע, 27 (ספּ. טעל.)

אויף דער היינטיגער עפענטליכער זיצונג פון פעלקער־ליגע־ראַט איז בעטראַכט געוואָרען די דאַנ־ציגער פראַגע. דער ערשטער איז אויפגעטרעטען דער פּוילישער דעלעגאַט קאַמאַרניצקי, וועלכער האָט ערקלעהרט: פאַרשטעלענדיג דעם בעריכט פון מינ. בעק, וועלכער האָט נישט געקענט קומען צו דער זיצונג צוליב זיין קראַנקהייט, דריק איך אויס די צופרידענהייט פון דער פוילישער רעגירונג, וועלכע האָט געקענט לייכטער מאַכען דעם ראַט אויס־צופיהרען זיינע פליכטען. איך בין אויך בעפולמעכ־טיגט דורך דעם מיניסטער בעק אויסצודריקען אָנער־קענונג פאַר דער מיטאַרבייט פון „קאמיטעט פון דריי“.

דאַן האָט מינ׳ אידען רעפערירט דעם ראַפּאָרט פון פוילען, וועלכער ענטהאַלט: 1) דערהאַלטען די אינטערנאַציאָנאַלע לאגע פון דער פריישטאַט, 2) די פּראָצעדור וועגען רעגולירען די שוועריגקייטען צווי־שען דאַנציג און פוילען, 3) גאַראַנטירען די קאָנסטי־טוציע לויט די בעשטימונגען פון ווערסאַלער טראַק־טאַט.

איבערגעהענדיג צו די בעציהונגען צווישען דאַנ־ציגער סענאַט און דעם הויך־קאָמיסאַר, זאָגט דער ראַפּאָרט, אַז דער קאָמיסאַר האָט דאָס רעכט צו פאָר־לאַגען אינפאָרמאַציעס וואָס ער בעזיצט אין אַלע פראַגען און דער סענאַט מוז זיי צושטעלען. דער קאָמיסאַר קען דעצידירען אין יעדער פראַגע. דער קאָמיסאַר קען זיך ווענדען שטענדיג צו דער פעלקער־ליגע וועגען שטעלען די דאַנציגער פראַגע אויף דער טאָג־אָרדנונג. דער ראַפּאָרט דריקט אויס א דאַנק דעם ביז־איצטיגע הויך־קאָמיסאַר און לעגט פאָר צו נאָמינירען אַן אַנדערן קאָמיסאַר.

אידען האָט געדאַנקט דעם מינ. בעק פאַר זיין ראַפּאָרט.

דאַן האָט בעקומען אַ וואָרט דער הויך־קאָ־מיסאַר לעסטער, וועלכער האָט פאָרגעלעגט, אַז די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די אינערע קאָנ־סטיטוציע־פראַגען אין פעלקער ליגע ראַט זאָל לי־גען אויפ׳ן „קאָמיטעט פון 3“ און נישט אויפ׳ן הויך־קאָמיסאַר.

דאַן האָט גערעדט דער דאַנציגער דעלעגאַט גריי־זער, וועלכער דאַנקט מינ. בעק פאַר אויספיהרען זיין מיסיע. ער נעמט דעם ראַפּאָרט צו קענטניש און זאָגט צו לאָיאַל מיטצואַרבייטען מיט׳ן נייעם הויך־קאָמיסאַר.

דער ראַפּאָרט איז אנגענומען געוואָרען. אלס הויך־קאָמיסאַר וועט בעשטימט ווערען דער האָ־לענדער דע־גראַף.

דאַן איז פרידליך ערלעדיגט געוואָרען דער קאָנפליקט צווישען פראַנקרייך און טערקיי וועגען אַלעקסאַנדרעטאַ.

נאָכדעם, ווי ס׳איז נאָך בעשלאָסען געוואָרען צו שיקען סאַניטאַר־עקספּעדיציעס קיין שפּאַניען איז די סעסיע געשלאָסען געוואָרען.

זשענעווע, 27 (ספּ. טעל.)

דער פוילישער אויסערן־מיניסטער בעק האָט היינט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט מינ. אידען און דאַן מיט דעם פראַנצויזישען אויסערן־מיניסטער דעלבאָ.

PRZY PRZEZIĘBIENIU, GRYPIE, KATARZE
proszek ze zn. fabr.
KOWALSKINA
dla dorosłych

אינטערגעשריבען דעם דייטש עסטרייכישען האנדעלס-אפמאך

ווין, 27 (ספּ. טעל.)

היינט איז אונטערגעשריבען געוואָרען דע[r] דייטש־עסטרייכישער האַנדעלס־אָפּמאַך.

א זאקאפאנער איינוואוינער געוואונען דעם מיליאן

וואַרשאַ, 27 (טעלעפאָניש)

אין לעצטען טאָג פון דער ציהונג איז ארו[יס] דער מיליאָן. דער גליקליכער נומער איז 7592 און געפינט זיך ביי אַנ׳איינוואוינער פון זאַקאָפּאַנ[ע]. דער גליקליכער לאָס איז פאַרקויפט געוואָרען [...] דער קליינטשיקער קאָלעקטור „לאָט“ וואָס געפינ[ט] זיך אין דער פּאָסט. דאָס לאָס איז פאַרקויפט גע[וואָרען] אין 4 פערטלען, וועלכע האָבען געהאַ[ט] שותפים. די פערטלען האָבען געהאַט 2 גוראַלע[ן] אַנ׳איינוואוינערן פון זאַקאָפּאַנע און איין קור־גאַס[ט].

א 60-יהריגער יוד זיך געהאנ[גען] אין שוהל

וואַרשאַ, 27 (טעלעפאָניש)

אין סקאַלימאַיז האָט מען זונטאָג פריה [...] געפונען אין פאַליש פון אַלטען בית־המדרש הענגען פערשטאַרבען דעם 60־יעהריגען יוסף געלבער, וו[ל]כער האָט זיך אויפגעהאָנגען אויף זיין גאַרט[ל] דער זעלבסטמערדער איז די לעצטע יאָהרען גע[ווען] גייסטיג קראַנק.

געשטיגען די הכנסות פון קרן-קימת אין פראנקרייך

פּאַריז, (יט״א) די הכנסות פון קרן־קי[מת] אין פראַנקרייך האָבען אין יאָהר 1936 בעטראָ[גען] 629,015 פראַנק לגבי 487,613 פראַנק אין יאָ[הר] 1935, וואָס עס בעדייט אַ שטייגערונג פון [...] פּראָצ. בעזונדערס זענען די הכנסות געשטיגען [אין] די לעצטע חדשים פון 1936. אין פּאַריז זענען [די] הכנסות געשטיגען מיט 37 פראָצענט אין די צענ[ט]ראַל פּראָווינצען מיט 51 פּראָצ. און אין על[...] מיט 8.6 פּראָצ.

די אויסשטעלונג פון בילדער און פא[...] צעלאן אויף פעטריקאווער 104

די אויסשטעלונג פון די לאָדזשער קינסטלער אויף פעטריקאָווער 104 האָט ווייטער דעם גרויסן ערפאָלג. די בילדער פון די פרויען קאַפּישעווי און נאַרליעווסקאַ האָבען שוין אַ בעשטימטען [...] שם ביי אונז אין שטאָט. די קינסטלערישע מאַל[ערייען] אויף פּאָרצעלאַן פון דער פרוי פ. עפּין און אַנ[...] טישע מאַלעריי אויף גלאָז פון דער פר. מאָגאַל[...] האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג זיך ערוואָרבען און גען זעהר גוט פאַרקויפט געוואָרען אין דער איצט[יגער] אויסשטעלונג.

Dr. med. H. LUBICZ
ספּעצ. פאַר הויט וועגעריש[ע] קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע
האָט זיך איבערגעצויגען פון ציגעל־נאָס 7 א[ויף]
69 פּילסודסקיעגאָ 69
(רוג נאַרוטאָוויטשאַ) טעל. 141-32
נעהמט אָן פון 8–10 פריה, 12–2 און 5–8
זונטאָג און חגאות פון 9–11 פריה.

Dr. med
J. Nadel
ספּעציאַליסט פון אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען.
אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-92
נעמט אָן פון 10–12 און פון 5–7 אָוו.
אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 פון 12 ביז 1 ביי טאָג.

ווי אזוי די נאציס האבען פערניכטעט דעם גייסט פון דער וויסענשאפט

פיהרענדע ענגלישע צייטשריפט שילדערט א טרויעריג בילד פון דער היידעל-בערגער אוניווערזיטעט. — אויסווירקונג פון דעם ראסען-שגעון אין דער פיזיק

לאָנדאָן, 27 (יט״א טעלעגראַפיש)

דער פיהרענדער ענגלישער וויסענשאַפטליכער זשורנאַל „נייטשיור“ ברענגט אַ שילדערונג דערפון, ווי אַזוי דער ראַסען־פּסיכאָז אין נאַצי־דייטשלאַנד פערניכטעט די וויסענשאַפט און טראָגט אונטער דעם פאַרשונגס־גייסט. די וויסענשאַפט איז פער־שקלאַפט געוואָרען, אונטערוואַרפענדיג זיך די „פּרינ־ציפּען“ פון בילדונגס־מיניסטער רוסט און האָט רע־דוצירט פון איהרע פּרעראָגאַטיווען אויף די אוני־ווערזיטעטען.

די צייטשריפט ווייזט אָן, אַז דער קאַלענדאַר פון דער היידעלבערגער אוניווערזיטעט פאַרן יאָהר 1936-37 פאַרשווייגט אַ רייהע היסטאָרישע דאַטען, כדי נישט צו דערמאָנען קיין יודישע גע־לעהרטע אָדער געלעהרטע פון יודישער אָפּשטאַמונג. פון די 215 אוניווערזיטעטס־לעקטאָרען אין יאָהר 1932 זענען פערבליבען בלויז 180, דערפון נישט מעהר ווי 99 פון דעם אַלטען רעזשים. די גרעסטע צאָהל געלעהרטע איז בעזייטיגט געוואָרען פון דעם מעדיצינישען פאַקולטעט. די ווייטגעהענדסטע ענ־דערונגען זענען אָבער איינגעפיהרט געוואָרען אויף דעם יורידישען פאַקולטעט. דער לימוד פון אינטער־נאַציאָנאַלען רעכט איז אָפּגעשאַפט געוואָרען גלייך ווי דער לימוד פון קרימינאַל־רעכט („דערין שטעקט די האַנד פון דער געהיים־פּאָליציי“ — גיט צו דער אויטאָר). ראַגעגען פערפליכטען — ענדיגט איהרע אויספיהרען די „נייטשיור“ — נייע לעהר־געגענ־שטאַנדען ווי „נאַצי־פילאָזאָפיע און ראַסען־טעאָ־ריע“, „פאָלק און ראַסע“ א. ד. גל.

א בולט בילד פון דער ירידה פון דער דייטשער וויסענשאַפט אונטער דעם נאַצי־רעזשים קומט צום אויסדרוק אין אַ בעריכט פון רעפעראַט פון פּראָפ. ד״ר שטאַרק (לייטער פון פיזיקאַליש־טעכנישען רייכסאַנשטאַלט), וואָס איז ערשינען אין „בערלינער טאַגעבלאַט“. דער רעפעראַט איז געווען געווידמעט דעם קאַמף „געגען די אויסווירקונגען פון דעם יו־דישען גייסט אין דער דייטשער פיזיק“. פּראָפ. שטאַרק טרעט אויך אַרויס געגען דער אַטאָם־קאַנ־צעפּציע פון לאָרד ראַטערפאָרד און גילם באָהר און בעקלאָגט זיך דערביי שטאַרק, אַז דער „יודישער איינפלוס איז געווען אַזוי שטאַרק, דאָס אויך נישט־יודישע פאָרשער ווי פּלאַנק באָהר, לאַוע, שרעדינגער און הייזענבערג האָבען פערטיידיגט די פאַלשע יו־דישע לעהרע. פּראָפ. שטאַרק פּרובט גאַנץ „טיפזי־ניג“ ערקלערען די דאָזיגע ערשיינונג דערמיט, וואָס „איניגע פיזיקער האָבען פערהייראַטעט יודישע פרויען“.

צום סוף מוז אָבער דער אָנהענגער פון דער „נאַציפיצירטער פיזיק“ צוגעבען, אַז „פאַר די לעצטע 2 צעהנדליג יאָהר האָבען פיזיקער פון דער דייטשער ריכטונג נישט געמאַכט קיין שום וועזענטליכע ענטדעקונג“.

סאציאליסטען טרעטען ארויס פון דער בעלגישער רעגירונג

בריסעל, 27 (ספּ. טעל.)

וואַנדערוועלדע האָט בעשלאָסען אַרויסצוטרעטען פון וואַן־זעלאַנד׳ס קאַבינעט. די סיבה איז די מיינונגס־פערשידענהייט צווישען דער בעלגישער אַרבייטער־פּאַרטיי און דער רעגירונג וועגען דער אויסלענדישער פּאָליטיק.

זילבער און אלערליי מעטאלען

מוז מען אין דייטשלאנד אוועקגעבען דער מלוכה

בערלין, 27 (ספּ. טעל.)

געהרינג האָט אַרויסגעגעבען אַ דעקרעט וועגען דער פליכט אָנצומעלדען די זאַפּאַסען פון זילבער און אַנדערע מעטאַלען, לויט׳ן דעקרעט מוזען ביז׳ן 15 פעברואַר אָן דער מאַכט פאַרקויפט ווערען דאָס זילבער, ניקעל, צינק, קופּער, בליי און פּלאַטין.

טויט-שטראף דורך גיפטיגע גאזען

איינגעפיהרט געווארען אין ליטע

קאָוונאָ, 27 (ספּ. טעל.)

פון קאָוונאָ מעלדעט מען: דער ליטווישער מיניסטאָרען־ראַט האָט אָנגענומען אַ בעשלוס וועגען אויספיהרען טויט־שטראַף דורך גיפטיגע גאַזען. די עקזעקוציעס וועלען פאָרקומען אין ספּעציעלע הערמעטיש צוגעמאַכטע זאַלען.

אויסגעצאהלט די נאבעל-פרעמיע

וואס איז אנערקענט געווארען אשעצקי׳ן

אָסלאָ, 27 (ספּ. טעל.) די נאָבעל־פּרעמיע פאַר שלום, וועלכע איז אָנערקענט געוואָרען דעם דייטשען פּובליציסט אָשעצקי, איז בעגען דעם פּראָטעסט פון זיינע פריינד און דער פּרעסע־קאַמפּאַניע, אויסגעצאָהלט געוואָרען טיילווייז דער פרוי קרויטצבערגער און דאָס איבעריגע איז איבער־געשיקט געוואָרען קיין בערלין.

פערבאנד פון יוד. קאנגרעגאציעס אין אמעריקא

שטיצט די יודישע נאציאנאלע היים

ניו־יאָרק, (יט״א). אין ניו־אָרלעאַנס איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון די אַמעריקאַנער יודישע קאָנגרעגאַציעס, אויף וועלכער ס׳איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע, וואָס פאָדערט אויף צו שטיצען די יודישע נאַציאָנאַלע היים און די יודישע אגענץ.

נייע הייל-מעטאדען פון טובערקולאז

פון יודישע מעדיצינער אין א״י

ווין (יט״א) די „ווינער קלינישע וואָכענ־שריפט“ טיילט מיט, אַז די בעקאַנטע מעדיצין־פאָר־שער פּראָפ. הערמאַן זאָנדעק און ד״ר י. ווייזער, וועלכע זענען איצט טעטיג אין א״י, פּרובען איצט היילען דעם לונגען טובערקולאָז דורך האָרמאָנען אין אַ צאָהל פאַלען זענען די נייע הייל־מעטאָדען אָנ־געווענדעט געוואָרען מיט ערפאָלג.

Tysiącom dzieci w Polsce grozi głód.
Pomyślcie o tem i złóżcie o f i a r ę
na Pomoc Zimową dla bezrobotnych.

געזעגענונגס-באנקעט צום אפפאהר פון לאזאר קאהאן קיין אמעריקא

וואַרשאַ, 27 (יט״א טעלעפאָניש)

צום פאַרשטעהענדען אָפּפאָהר פון רעד. לאַזאַר קאַהאַן קיין אַמעריקאַ אָרדענט איין די רעדאַקציע פון „אונזער עקספּרעס“ אַ געזעגענונגס־באַנקעט פריי־טאָג, דעם 29־טען ה. ח. 4 אַ זייגער פאַרנאַכט אין לאָקאַל פון ליטעראַטען־פעראיין (טלאָמאַצקע 13). רעד. קאַהאַן פאָהרט אָפּ פון וואַרשאַ דעם קומענדיגען זונטאָג.

שרפה אין האטעל „בריסטאל“ אין ווארשא

וואַרשאַ, 27 (טעלעפאָניש)

היינט ,5 פאַר־טאָגס איז אויסגעבראָכען אַ שרפה אין האָטעל „בריסטאָל“ (קראַקאָווסקיע פּזשעד־מיעשטשיע 4). די שרפה האָבען בעמערקט די אָרדנער, וועלכע האָבען אַלאַרמירט די האָטעל־בע־דינונג. 2 אָפּטיילונגען פון די פייערלעשער האָבען די שרפה איינגעלאָשען אין פערלויף פון אַ שעה צייט. דאָס פייער איז אויסגעבראָכען צוליב׳ן אונ־פאָרזיכטיגען בעגעהן זיך מיט אַ „פּרימוס“, וועלכער איז בענוצט געוואָרען צו דערוואַרימען די רוירען פון דער וואַסער־לייטונג.

די דייטשן אין שפאניען

זיי האבען גענומען אין זייערע הענד די גאנצע מיליטערישע און ווירטשאפטליכע ארגאניזאציע פון די שפאנישע פאשיסטען

די אקציע פון די דייטשן אין שפאניען איז [ג]אר ניט פערשטענדליך. זיי האבן זיך אלס מעהר [א]ריינגעמישט אין די שפאנישע ענינים און דערביי [ה]אט זיך זייער האנדלונג אויסגעצייכנט מיט האלב-קייט.

דאס ערשטע מאל האבן זיי דאס געמאכט, ווען [ע]ס האט זיך אויסגעדוכט, אז דאס רעגירונגס-מיליטער קען צושלאגן ווערן אין גיך. פראנקא וועט זיגן [א]ויב זיי וועלן אונטערשטיצן די פאשיסטן, נאר [מי]ט א געוויסער צאהל עראפלאנען און 2-3 גענע-ראלן און פולקאווניקעס, וואס וועלן געבן סטרא-[ט]עגישע און טאקטישע עצות דעם גענעראל פראנקא. [ס']איז שווער איצט פעסטצושטעלן פארוואס די [די]יטשן האבן זיך באגנוגנט מיט אזא קליינע [הי]לף; זיי האבן ווייזט אויס, ניט דערשאצט די [כ]חות און פעהיגקייטן פון געגנער, אדער זיי האבן איבערשאצט די בעדייטונג פון די לופט-כוחות [און] די קוואליטעט פון זייערע פליהער. מעגליך, אז [זי] האבן מורא דאס איטאליע זאל ניט זיין איר-[פ]ליכטיג[?], ווייל אין אנהויב איז איטאליען געווען [ג]אנצער האפנונג פון די שפאנישע פאשיסטן און [איט]אליען וואלט זיכער קרום געקוקט אויף גרעסערע [...]סימפטומות מצד דייטשלאנד. עס איז אויך מעג-[לי]ך, אז דייטשלאנד האט זיך געהיטן ניט צו [שטא]רק צו אנגאזשירן זיך אין דער שפאנישער [פאלי]טיק, א פאקט איז, אז אין אנהויב פריהער פון [דע]ר דייטשער אינטערווענץ אין שפאניען האט זיך [די] הילף אויסגעדריקט נאר אין שיקען א קליינע [צא]הל עראפלאנען און טאנקס. פערשטעהט זיך, [א]ז וועגן אמוניציע או קריגסמאטעריאל, וואס [דייט]שלאנד האט געשיקט פאר די שפאנישע אויפ-[שטע]נדישע רעדט זיך דא נישט.

[או]ן דאך האט די דייטשע הילף געבראכט די אויפ-[שט]ענדיגע נוצען. א דאנק די דייטשע פליהער (און צום [טייל] אויך איטאליענישע) איז דער שפאנישער הימעל [געוו]ארען פאשיסטיש — פאר די פליהער פון רעגירונגס - מיליטער איז דא יעדער פרוב צו פליהען, [געוו]ארען צו זעלבסטמארד. דאס האט אבער די [ני]ט געגעבן א געוויסע טאקטישע איבערגעוויכט, [ד]אס אבער נישט געהאט קיין שום איינפלוס אויף [די ס]טראטעגישע ענטוויקלונג פון די קריגס - אפער-[אצי]עס.

*

[ד]אן האט מען אין בערלין און אין רוים פער-[שטאנ]ען און בורגאס האט עס אונטערגעכאפט, אז [פ]ראנקא זאל בלייבן זיגער, מוז מען איהם [...]אמער העלפן. מען האט געשיקט מיליטער, [ג]אנצע שטאבן, בכדי שטילערהייט אנצופיהרען [מי]ט דער ארמעע פון די ווייסע, מיט די דיוויזיעס [און] אפטיילונגען.

[ד]אסמאל איז די הילף פון די דייטשן אויך גע-[ווע]ן א האלבע. עס איז דאסמאל אוועקגעפאלען דער [גע]דאנק, אז עס וועט בעליידיגט ווערן דער שטאלץ [און] זעלבסט - בעוואוסטזיין פון די שפאנישע אויפ-[שטע]נדישע גענעראלען, עס איז אויך אוועקגעפאלען [די] מורא פון איטאליענישער איפערזוכט. — איטאל-[יע] האט פערפיהרט א פלירט מיט ענגלאנד און אפ-[געט]רעטן פאר דייטשלאנד דאס רעכט צו זיין דער [illegible] פון דער רעגירונג אין בורגאס. [...] איז צו זעהן, אז די האלבקייט פון דער הילף, [...] איז ווייטער געקומען פון דייטשלאנד פאר די [אויפ]שטענדיגע, איז ארויסגעפאלען ווידער פון דעם [...] דערשאצען די כוחות פון דער שפאנישער רעגי-[רונ]ג און צוליב דער מורא פאר אינטערנאציאנאלע [פער]וויקלונגען.

[ד]י האלבע הילף האט אויך געבראכט נאר [האלבע] רעזולטאטן. די לאגע אויף די פראנטן האט [זיך] אויף א געוויסן מאמענט פערבעסערט פאר די [אויפ]שטענדיגע, אבער קיין איין נצחון האבן זיי [נישט] געקענט דערגרייכן. איין רעזולטאט האט דער [דייט]שער פרעסטיזש שטארק געליטן: איהר אונטער-[שטיצ]ונג האט נישט געבראכט קיין זיג איבער דעם [רעגיר]ונגס - מיליטער, וועלכן עס אונטערשטיצט [...] פראלעטאריער פון איניגע לענדער. דאס [...]עצען דייטשע אפטיילונגען אויף די שפאנישע [...] און דאס אריינפיהרן זיי אין די שלאכטן [...] לחלוטין נישט געענדערט דעם גאנג פון די [...]העניישען.

[...] אין איצטיגען מאמענט איז די טעטיגקייט פון [די דיי]טשן אין לאגער פון די אויפשטענדיגע גע-[ווא]רן אין 4 ריכטונגען. ערשטענס, ארגאניזירען [ד]י מלחמה — זיי האבן כמעט איינגאנצען גע-[נומען] אין זייערע הענד דאס איינארדנען דעם רוקען [פון] גענעראל פראנקאס ארמעע, אונטער דעם ווארט [...]ן דארף מען פערשטעהן די גאנצע טעריטאריע [...] וועלכער עס שפרייט זיך אויס די מאכט פון [ר]עגירונג אין בורגאס. זיי האבן זיך אונטער-[גענו]מען אין דעם שנעלסטן טעמפא צו מאכן א [...] צו דעם קאנטר-רעוואלוציאנערען כאאס, פיהר[ן] מלחמה מיט דעם, וואס „פריטער“ וועלען געבען [...]מען נישט. שפאניען אליין מוז געבען אויף צו [...]ן די מלחמה, צוליב דעם ארגאניזירען די די-[...] די אינדוסטריע, די לאנדווירטשאפט, די פער-[...]ען מיט לעבענסמיטלען די ארמעע און בע-[פעל]קערונג א. אז. וו.

[ד]י דייטשן האבן אויך כמעט איינגאנצען אי-[נגע]נומען אין זייערע הענד די אנפיהרונג מיט דעם [...] קיין איינער פון זייערע גענעראלן האט נישט [...] קיין אפיציעלע קאמאנדיר פאסטען, אבער [...]אלען, פולקאווניקעס און קאפיטאנען זענען [...]דרונגען אין אלע שפאנישע שטאבען און מיט דער גאנצער קונסט פון דייטשע שטאב-אפיצירען, פליהענדיג אין שטאבען, האבען זיי בעוויזען צו ווער-רען דער קוואל פון דער קאמפס-ענערגיע און פיהר-רען אן מיט די קריגס - אפעראציעס.

ארגאניזירענדיג דאס הינטערלאנד, אנפיהרענדיג מיט די קריגס-אפעראציעס פיהרען די דייטשן די ארבייט אויך אין דער הינטער ריכטונג — זיי שאפ-פען א שפאנישע ארמעע. זיי ווילען נישט פיהרען קריג מיט זייערע מענשען, נאר שטרעבען צו ארגא-ניזירען און געבען א מיליטערישע אויסבילדונג די חיילות פון גענעראל פראנקא, וועלכע בעשטעהען פון דריי קאטעגאריעס פון גלייך, מינדערווערטיגע קווא-ליטעט: פון מאראקאנער, וואס זענען מינדערווערטיגע צוליב זייער ווילדקייט, קארליסטען צוליב דער אומארגאניזירטהייט און די רעגולערע פולקען צוליב דעם, וואס שוין זייט איניגע הונדערט יאהר האט שפאניען נישט קיין גוטע אפיצערען.

לערענדיג די הוזיגע ארמעע און געוואוינענדיג זי צו ריכטיגע קריגס - אפעראציעס (דערמיט ער-קלערט זיך אפשר די לאנגזאמקייט און שלעפענדיג-קייט פון די שלאכטען) מיידען אויס די דייטשען, זעהט אויס, אריינצופיהרען זייערע אפטיילונגען אין קאמף. די הוזיגע אפטיילונגען זענען נישט אזוי גרויס, אז מען זאל קענען מיט זיי ענטשיידען גרוי-סע סטראטעגישע אויפגאבען: זיי בילדען ווי עס ווייזט אויס, דעם סקעלעט פון פראנט. די 10—12 טויזענד מאן דייטשע פיעכאטע און קאוואלעריע, וואס בעטייליגען זיך יא אין די קאמפען קענען נישט איבערצייהען די וואגשאל.

די דייטשען איילען זיך נישט צו אפפערען מיט זייערע סאלדאטען. זיי, ווי עס זעהט אויס, איילען זיך אויך נישט צו זיגען — זיי האבען טעפינען[?], ארויסצוזעצענדיג זיך אין שפאניען א גרויס „אוי-ארדנונג“. איצט מאכען זיי „ארדנונג“, בכדי שפע-טער צו פיהרען דאס מיליטער פון גענעראל פראנקא צום „זיג“.

ע. מ.

די אנטיסעמיטישע העצע אין עלזאס-לאָטרינגען

לאָז אזוי זיין שטאט ביי דער מאכט. — זאָל לעאָן בלום מיט זיין שטאט צוריקגיין אין סינאגאגע...

ניט איינמאל איז אונז שוין אויסגעקומען צו איבערגעבן וועגן דער אנטיסעמיטישער העצע אין עלזאס-לאָטרינגען. פערשידענע פלוג-בלעטלער, צייטשריפטען און אפילו טעגליכע צייטונגען ערלוי-בען זיך אַט אזא אָן אנפאלען געגען יודען. אמת קיינער צווייפעלט נישט אין דעם, וועהר עס סובסידירט די אלע „בלעטלעך“. די נאציס ענטוויק-לען דארט א פראפאגאנדע און איינ'ם פאר דייטשען עלזאס-לאָטרינגען איז אמבעקוועמסטען צו רע-דען די אמת'ע בעהאלטענע פאליטישע כוונה אונטער דעם מאנטעל פון אנטיסעמיטיזם.

אין שטראסבורג ערשיינט א בלעטעל אויף פראנ-צויזיש „לא וואוא ד'אלזאס דע לארען“ („די שטימע פון עלזאס אין לאָטרינגען) אין וועלכער עס האט זיך לעצטענס בעוויזען אן ארטיקעל פון אמת'ער גראבער אנטיסעמיטישער פרעכהייט אונטער דעם קעפעל: „דער שבט (ישראל) ביי דער מאכט“, אדער א ביסעל חרפה פונדעסטוועגען...

דער „ארטיקעל“ הויבט זיך אזוי אן:

דער נשיא בלום מיט זיין בית-דין און מיט די אנדערע רבנים פון ב'ס סנהדרין וועלכע רע-גירען מיט אונז, וואלטען בעסער געטון, ווען זיי ציהען זיך אליין ארויס פון'ם פערקעהר, ווייל ער, בלום און זיינע תלמידים זענען אויפן בעסטען וועג צו דערברענגען צוריק צו אנטיסע-מיטיזם פון דער בעסטער קאטעגאריע.

מען האט געקענט זיך וואונדערען, וואס בעת די לעצטע מאניפעסטאציעס זענען געווען אזוי פיל פויערים אין „קרוא-דע-פע“, וועלכע האבען געשריגען „נידער מיט די יודען!!“

דאס בלעטעל מאכט פלוצלינג א פרומע מינע, פונקט ווי די אנדערע אנטיסעמיטישע צייטונגען:

— מיר מיינען נישט קיין שלעכטס חלילה, מיר זענען נישט קיין אנטיסעמיטען נאר מיר האבען אויסגעפארשט די לאגע אינ'ם קאטוילישען עלזאס-לאָטרינגען, ווייזט זיך ארויס, או

זייט דער שבט לעאן (בלום) איז געקומען צו דער מאכט זענען א טייל יודען אין עלזאס-לאָטרינגען, געווארען אזוי חוצפהדיג און פראַ-וואַצירענד צו די קריסטען, או די קריסטען זע-נען אזש שטארק בעליידיגט געווארען.

האט דאך די „וואַ-ד'עלזאס און דע-לארען“ מורא אביסעל פאר דער יודישער בעפעלקערונג וועלכע האט יא געוויזען אין גראד אין שווערע מאמענטען איהר טיף צוגעבונדענקייט צו פראנק-רייך. גיט דאס בלעטעל גלייך צו:

נאטירליך, פערשטעהט זיך געהט דא מיינס טענס אין ענטיודישטע יודען, וועלכע היטען מעהר נישט אב משה'ס תורה, פונקט ווי זיי היטען נישט אפ דעם ציוויל-קאדעקס.

אבער גלייך שרייבט דאס בלעטעל ווייטער א אן, וועלכעס קען האבען באמת שווערע קאנסע-קווענצען. זי הויבט אן העצע די פויערים פון על-זאס - לאָטרינגען, או צוליב דעם איינגעפיהרטען תבואה - אמט, — או דער פויער מוז זיין תבואה איבערגעבען יודען, — או די אפיציעלע בעאמטע פונ'ם תבואה - אמט זענען יודען, זענען אלע „זיהן פון ישראל“. נאכהער דערציילט זיך דאס בלעטעל אזא „אומשולדיגען“ אינצידענט מיט א יוד (נישט אנגעבענדיג דעם נאמען!!...) פון א שטעטעל ס... (אהן א נאמען!!..), וועלכער שטויסט זיך ביי דער פאסט, ווייל דורך דער ערשטער און אויף דער אפפאדערונג פון דעם פאסט-בעאמטען צו וואַרטען אויף דער רייהע ענטפערט דער יוד צו דעם בעאמטען:

וואס מיינט איהר זיך דא?? וואס איז אייך? ווייסט איהר דען נישט, או איצט זענען מיר (יו-דען) עס די, וועלכע רעגירען?? — איהר דארפט בלויז טון וואס מען הייסט אייך, אויב נישט, וועט איהר שוין זעהען.

די אויסגעטראכטע געשיכטע דערציילט דאס בלעטעל און אנדערע געשיכטעס פון דער „יודי-שער חוצפה“ און דאס בלעטעל פיהרט אויס מיט אן „עצה“ צו די יודען:

עס איז זעהר צום בעדויערען, וואס טייל יו-דען אהן גלויבען און אהן רעכט מאכען אזוי, או מען זאל אויפהערען צו שעצען זייער ראסע, בפרט אין א מאמענט, ווען אלע פעלקער טרעטען ארויס געגען זיי און ווען דאס פאלק (פראנקרייך) וועלכעס האט זיי געגעבען די מייסטענס פרייהייט-טען ווערט געפיהרט צו רואיגע דורך עטליכע פון זייערע אויסדערוועהלטע (יודען), דאס יודישע חוצפהדיגע ארומטומלען אין די פארערעוואלוציא-נערע צייטען איז שוין זיכער נישט זעהר גוט אויף צו מאכען אונז פערגעסען, או אלס באזע פון דער רוסישער רעוואלוציע און פונ'ם באל-שעוויזם זענען געווען געוויסע יודישע בענק פון ניו-יארק.

מען וואלט געקענט זאגען, או די אלע שורות זענען א קאפיע פון די נאצי - צייטונגען. אבער דאן קומט דאס „אריגינעלע“ דאס סאמע גראבע.

עס וואלט בעסער געווען, סיי אין אינטע-רעס פון אונזערע יודישע מיטבירגער, סיי אין אינטערעס פון פראנקרייך, או „אונזער“ לעאן זאל צוזאמען מיט זיין שבט צוריקקעהרען אין דער סינאגאגע אריין, פון וואנען ער האט קיינמאל נישט געדארפט ארויס.

דער דאזיגער גראבער אנטיסעמיטישער ארטי-קעל, ווי אויך עהנליכע „פאעזיע“, וועלכע בע-ווייזט זיך דארט אזוי אפט, רופט ארויס גרויס אויפרעגונג ביי די יודען פון עלזאס לאטרינגען. די דארטיגע יודען, וועלכע זענען פון אלע צייטען געווען איבערגעגעבען פראנקרייך ביז מסירת-נפש, האבען דאס זיכער נישט פערדינט. לידער, אבער רעאגירען די דארטיגע יודען זעניג אויף אזעלכע כוליגאנישע ארויסטריטען. לידער האלטען זיי נאך צו אפט פון „מאכען זיך וואס קלענער, כדי מען זאל אונז נישט דערזעהען“ — וואלט אפשר די צענטראלע פון פראנצויזישען יודענטום געדארפט רעאגירען דערויף. בפרט, או די קאנסיסטאריע איז אזוי „פריינדליך“ מיט געוויסע עקסטרעם-רעאקציא-נערע קרייזען... די נאציס ארבייטען פעסט אין עלזאס-לאטרינגען, זעהר פעסט. עס וואלט גא נישט געשאדט ווען טייל איינפלוסרייכע פראנצויזיש-יודי-שע קרייזען וואלטען זיך פעראינטערעסירט מיט דעם, פון וואנען עס קומט דאס געלד, אויף די אלע אנטי-סעמיטישע פלוג-בלעטלעך און בלעטער, וועלכע בע-ווייזען זיך אזוי אפט אין עלזאס - לאטרינגען. דאס מיינט מען דאך שוין נישט אונז די „פאלאקס“ — דאס מיינט מען דאך שוין דירעקט זיי.

אינדיען — ערב נייע אויפטרייסלונגען

אינדיען געפינט זיך איצט ערב וויכטיגע געשע-הענישען, וואס זענען מסוגל אריינצופיהרען אין דער פאליטיק פון דער בריטישער אימפעריע זעהר ערנ-סטע פאליטישע פערוויקלונגען און אפשר אויך אויפ-טרייסלונגען. די קאנסטיטוציע, וואס איז געגעבען געווארען פאר אינדיען נאך 8 יאהר מיהפולע צו-גרייטונגען און פערטראקטאציעס טרעט אריין אין ערשטען סטאדיום פון רעאליזאציע. רעאליזירענדיג די קאנסטיטוציע האט די רעגירונג בעשטימט וואה-לען, צו דער וואהל-קאמפאניע האבען זיך געשטעלט 30 מיליאן וועהלער (5 מיליאן פרויען), וואס וועלען אויסוועהלען 5000 קאנדידאטען, בכדי צו בעזעצען 2000 פאטעלען אין די נייגעשאפענע פראווינציא-נעלע פארלאמענטען. די קאמפען האבען זיך אנגע-הויבען. אינדיען—דער ים פון פערשידענע אמונות און אהן א צאהל סעקטען, ראסען, שפראכען און פער-שידענע סאציאלע [illegible] ווייזען ארויס א נישט קליינעם פערמענט. די נייע קאנסטיטוציע, וואס שטרעבט צו צעמענטירען דעם דאזיגען צוריסענעם קאנטינענט אין אן אינהייטליכע מלוכה, שאפט א אלאינדישע פעדעראטיון-מלוכה, וואס זאל בעשטעהן פון 11 פראווינצען, ווי אויך פון מלוכות, וואס גע-פינען זיך הינטער דער הערשאפט פון בעזונדערע הערשאפטען און אין פריוואטע דעמאקראטיש - פאר-לאמענטאריש, עהנליך ווי דאס איז אין איניגע ענג-לישע דאמיניומס.

דער וואהל-קאמף האט מיט אמאל אנגענומען שארפע פארמען. בעזונדערס האט די נאציאנאליס-טישע קאנגרעס - פארטיי, דער אמבעסטען ארגאני-זירטער אינדישער לאגער, וועלכער האט ערשט מיט א קורצער צייט צוריק פערענדיגט זייערע בעראטונגען, דעצידירט זיך ארויסצוטרעטען געגען דעם איצטיגען פארם פון אויטאנאמיע[?] און [...] א נייעם רעזשים. אויפן לעצטען קאנגרעס פון דער דאזיגער פארטיי אין פייזפור איז געקומען צו א פראקלאמירונג פון א נייעם קאמף מיטן ענגלישען רעזשים. נאך א לאנגע שוויגען איז ווידער ארויסגעטרעטען אויף דער פא-ליטישער ארענע גאנדי. הגם די דאזיגע פארטיי שטעלט מיט זיך ביז איצט נישט פאר קיין קאארדי-נירטען עלעמענט, האט זי אבער דאך די גרעסטע צאהל אנהענגער צווישען די אינדיער.

איהר 50-טער קאנגרעס, איז באלד פון ערשטען מאמענט פון ערעפנונג בעהערשט געווארען דורך די ראדיקאלע נאציאנאליסטישע עלעמענטען, שוין דורך דער פערזאן פון זיין נייעם פרעזידענט האט דער קאנגרעס דייטליך געגעבען צו פערשטעהן, וועמען עס איז נויטיג, או די צייט פון רוה אין אינדיען פערשוואונדען.

אלס פרעזידענט איז נעמליך אויסגעוועהלט גע-ווארען פאנדיט יאוואהארלאל נעהרו, אן'אנהענגער פון דער פולשטענדיגער אינדישער אומאפהענגיגקייט, וועלכער איז שוין צוויי מאל געזעסען אין תפיסה, וואס האט פייער ענגלאנד און בעקעמפט זי ביי יעדער געלעגענהייט. פאנדיט נעהרו איז שוין אמאל געווען דער פרעזידענט פון נאציאנאלען קאנגרעס אין יאהר 1929 אין דער צייט פון דער גרעסטער שפאנונג פון דער אקציע פון ציוויליער אומגעהארכזאמ-קייט לגבי דער ענגלישער מאכט, ער איז אבער אינ-ציגען דורך די ענגלענדער ארעסטירט געווארען.

פאנדיט יאוואהארלאל נעהרו וואוינט אין אלא-האבאד און שטאמט פון איינע פון די רייכסטע אינ-דישע משפחות. ער האט בעקומען אן'אייראפעאישע ערציהונג. זיין העכערע בילדונג האט ער בעקומען אין קעמברידזש. אין פאריז און לאנדאן פיהלט ער זיך ווי אין דערהיים. ער קען איניגע אייראפעאישע שפראכען, אבער אין דער טיפעניש פון זיין נשמה איז ער אבער געבליבען א פערברענטער אינדישער נאציאנאליסט, וועלכער איז הערצן געגוינט צו די עקסטרעמיסטישע קאנצעפציעס בנוגע די סאציאלע פראב-לעמען פון זיין פאטערלאנד.

אזוי איז יעדענפאלס געווען אמאל. היינט נאך יאהרען פון תפיסה און צייטווייליגער פאליטישער פאסיווקייט, האט ער נאכן פערלאזען די תפיסה נאך נישט קריסטאליזירט זיין בעציהונג צו אלע אקטועלע אינדישע פראבלעמען. אין דער פרינציפיעלער פראגע איז ער אבער געבליבען דאס, וואס ער איז געווען: א שונא פון ענגלאנד און פאנאטישער אנהענגער פון גרויסען מאהאטמא. א נישט קלענערע סענסאציא-נעלע איבערראשונג פון איצטיגען קאנגרעס איז דער בעשלוס, וואס פערבאט זיינע מיטגלידער צו בע-טייליגען זיך אין וועלכער עס איז פארם אין דער קינפטיגער קאראנאציע פון קעניג דושארזש דער 6-טער אלס קייזער פון אינדיען.

דאס איז א גאנץ דייטליכע ווענדונג צו די מע-טאדען פון גאנדין, צו זיינע לאזונגען פון פאסי-ווען ווידערשטאנד און ציווילער אומגעהארכזאמקייט לגבי דער ענגלישער מאכט. דער דאזיגער געניאלער קענער פון דער נשמה, כאראקטער און בעדערפעני-שען פון פאלק, האט נישט גאר נישט פערלוירען פון זיין פאפולאריטעט, כאר להיפך, די רייהען פון זיינע אנהענגער הויבען ווידער אן צו וואקסען. ער קומט צוריק צום פאליטישען לעבען, שטארקער ווי געווען. און דאס איז אויך געווען די גרעסטע סענסאציע פון קאנגרעס, ווייל בכלל האט מען געגלויבט, או גאנ-די, צובראכען פון דער תפיסה, תעניתים, פערפאל-גונגען, ענטוישט, האט פולשטענדיג איבערגעריסען מיט דער פאליטיק, מיט וועלכער ער האט זיך שוין זייט איניגע יאהר נישט געמישט.

דאס איז אבער געווען א פאלשע מיינונג, פונקט אזוי ווי די מיינונג, או ער איז געווארען אויס פאפולער אין אינדיען. פארשטעהער פון 320 מיליאן אינדיער האבען געהערט זיינע רעדעס, אויפן קאנ-גרעס אין העכסטען עקסטאז און געשלינגען יעדעס ווארט זיינס און יעדע בעוועגונג.

ער האט געפאדערט פונקט אזוי ווי פריהער, או עס זאל דעם אינדישען פאלק געגעבען ווערען די מעגליכקייט צו האבען אן'איינפלוס אויפן גורל פון לאנד. פונקט אזוי ווי פריהער האט ער פערוואורפען יעדען געוואלדאקט און ווייטער איינגעפאדערט צום ציווילען ווידערשטאנד.

דער סוד פון יודישען לעגיאָנער פעסקאַראַלי..

פון דער סעריע:
„יודען אין פרעמדע לעגיאָן“

פון י. חאָמסקי

— 1 —

איין טאָג האָט מען מיר אָנגעוויזען אויף איהם.
— לעגיאָנער פעסקאַראַלי!! אַן איטאַליענישער יוד.
אין אַ קאַפע האָב איך זיך בעקענט מיט איהם.
איך האָב איהם געזאָגט: —
— איך ווייס שוין אַ סך פון אייך.
— מען האָט אייך שוין דערצעהלט.
— יאָ.
מיט אַ לייכטער איראָניע האָט ער צוגעגעבען:
— און פון „מיין סוד“ ווייסט איהר שוין אויך? —
— יאָ, עפּעס...
האָט ער אַ מאַך געטון מיט דער האַנד.
— אויסגעטראַכט!!
געטרונקען האָט ער ווייניג. אַלץ אין איהם איז געווען שעהן און פערשלאָסען. די קנעפּלעך פון מונדיר, די ליפּען, דאָס האַרץ, בלויז זיין בליק האָט וואַרים געברענט. געגלעט מיט אַן אויפריי־צענדער צערטליכקייט אַלעס אויף וואָס ער איז געפאַלען. אויף די ליפּען האָט נאָך יעדע קנויל רויך געקנייטשט זיך אַזאַ גרינגשעצונג.
— געדיכט!!
פּונקט ווי דאָס זאָל זיין דער אינהאַלט און די אויסלעזונג פון זיין לעבען.
— אַ״ס זעלנער?
— יעדער מיליטער־מאַן איז אַ זעלנער.
און מיטאַמאָל איינגאַנגען אומגעריכט האָט ער אַ פראַג געטאָן: —
— איהר שרייבט אין אַ יודישער צייטונג?
— יאָ.
— אויף וואָס פאַר אַ שפּראַך?
— אויף יודיש.
דאָס האָט ער נישט גוט פערשטאַנען. האָב איך איהם געוויזען אַ יודישע צייטונג.
— דאָס איז דאָך העברעאיש.
— בלויז די אותיות.
ער האָט אויפמערקזאַם געקוקט אויפ׳ן בלאַט.
— איך בין אויך אַ יוד.
— מען האָט עס מיר געזאָגט.
— ווער?
— אַ לעגיאָנער.
ער האָט נישט פערשטאַנען.
— זיי ווייסען?
דאָס שעהנע געזיכט זיינס איז געבליבען פּונקט ווי פריהער. נאָבעל, בעטראַכט און שווייגענדיג. אַ קנויל נאָך אַ קנויל האָט ער געלאָזען און האָט פּלוצלינג קורץ אַ זאָג געטאָן:
— אַן איטאַליענער בין איך!.
און שוין כסדר געשוויגען.

* * *

אַזוי זעגען זיי, די „בלעדאַרען“. מען דערקענט ווי לויט זייער שווייגעוודיגקייט. צו וועלכער עס האָט זיי צוגעוואוינט דאָס זיין וואַכען, חדשים, און אפילו יאָהרען אַמאָל — אַליין אין דער וויסטע, אָדער ווי זיי זאָגען: — „אין מיין בלע״!! מען האָט אביסעל מורא פאַר זיי, ווייל זיי זענען פעהיג אויף אַלעם און מען האָט אויך אַ שטילע׳ רעספּעקט פאַר זיי, ווייל מען ווייסט, אַז זיי האָבען קיין מורא נישט פאַר קיינעם. אַליין, אויף אַ

פעריוואָרפענעם פּאָסט, לעבען זיי אַזוי אָפט אַ צייט לאַנג, אַליין אין דער וויסטע, אַליין געגען יונגט, אַליין געגען ווילדעו און שוואַרצען פער־שלייערטען טואַרעג אדער געגען פערברעכערישען שלעה. אַליין געגען דעם אומברחמנות׳דיגער זון, וועלכע גיסט איהר בליי איבער דעם קאָפּ. קריגען זיי די „בלע־אַ־ען“ אַ בליק פול פאַרזיכטיגקייט און אומצוטרוי און אַ שנעלע ענטשלאָסענעם זשעסט. אין דער איינזאַמקייט פון דער וויסטע לעבען זיי זיך אויס צו הערען איבם רויש פון ווינד אַלע אַב אָגען פון ברכה אָדער קללה. זיי לעבען איבם חול און עפּעס אַ מין אויסטעלישער בעזונדערער אָטעם פערכאַפּט זיי. זיי אַליין אין דער וועלט !!— אַלעס שפּילט זיך אָפּ נאָר אין זיך גופא, פערשלאָסען איבם אייגענעם האַרצען, אין וועלכען יעדע וועהטאָג וואַקסט אויס ווי די ריזיגע סקאַלעס פון די פעריוואָרפענע וועגען, ווי די גיגאַנטישע פּאַנאָראַמעס, וועלכע מען זעהט אויף די וועגען פון די אַנטי־אַטלאַס־בערג.

* * *

אָבער וואָס האָט פעסקאַראַלי׳ן אַזוי שווייר־געדיג געמאַכט? — דער „בלער“? — ער אַליין האָט געבעטען אַמאָל, מען זאָל איהם אַהין שיקען און ער איז דאָרט געווען איבער צוויי יאָהר און

איצט איז געקומען דער איטאַליענישער קאָנסול און האָט אין נאָמען פון זיין פאַמיליע געפאָדערט ביי דער מאַכט, אַז מען זאָל איהם ברענגען קיין ראַ־באַט, צו לייכטער דינסט אין אַ מיליטערישען אינ־סטיטוט. און איצט פאָלגט דער קאָנסול אָפּט קו־מען איהם זעהען. וועגען וואָס? — צוליב וואָס?
— אַלע אינ׳ם ראַבאַטער זעלנער־הויז פונ׳ם פרעמ־דען לעגיאָן האָבען דאָס געזעהען און אַלע האָבען זיך געפרעגט דאָס זעלבע. אָבער דער עלטאַנטער לעגיאָנער פון צווייטער קלאַס האָט געשוויגען. ער האָט צו אַלעמען געענטפערט העפליך: — „זייט אַזוי גוט“... מיט קיינעם איז ער שכור׳ן נישט גע־גאַנגען, מיט קיינעם נישט געשלעפּט זיך איבער די „הייזלעך“, נישט נאָכגעלאָפען די אַראַבישע ווייר־בער. האָט ער געבענקט צוריק אין „בלעד“ — טאָ פאַר־וואָס איז ער אַהין אַוועק? — און פאַרוואָס האָט אַזאַ גלענצענדער זעלנער ווי ער אפילו קיין איין בעמיהונג נישט געמאַכט צו אַוואַנסירען, און די זעלנער פון זיין שלאָף־זאַל האָבען גוט געוואוסט: —
— אַ פרוי... אַ פרוי..

* * *

אין אַ רייכען האָטעל האָט זי געוואוינט די פרוי. גאַנץ מאַראָקאָ איז זי דורכגעפאָהרען. אי־בעראַל מיטגעפאָהרען פעסקאַראַלי׳ס קאָמפּאַניע, און וואָס מעהר זי איז איהם נאָכגעפאָהרען, אַלץ מעהר האָט ער געבעטען זיך, מען זאָל איהם שי־קען מעהר אין זיד, מעהר איז געפעהרליכערע ער־טער, דאָרט, וואו קיין ציוויל — פערזאָן קען שוין נישט צוקומען. אויף אַלע געפעהרליכסטע ערטער איז ער געגאַנגען פריייוויליג, אָבער דעם טויט האָט ער נישט געזוכט: —

— איך דאַרף נאָך לעבען!!
און געשוויגען.
און איצט האָבען די מעכטיגע פּראָטעקטאָר[...]
זיינע אויסגעפּועלט און ער איז צוריק געווען אי[...]
דער האַלב־אייראָפּעאישער שטאָט. און די פרוי[...]
איז אויך געווען נעבען איהם. יעדעו אָווענד האָט
זי איהם אָפּגעוואַרט. אַמאָל בעשיידען געקליידעט[...]
פּשוט אין איהרע איבער דרייסיג יאָהר, מיט גרוי[...]
סע שוואַרצע אויגען, פול אונטערטעניגקייט און
פול טרעהרען. אַמאָל רייך געקליידעט. אַלעמאָ[...]
פערקוקט מיט געבעט אינ׳ם לעג׳אָנער פעסקאַראַלי[...]
איין אָווענד האָב איך זיי אויך געזעהען. ער אי[...]
געזעסען שטיל און געלאָזען קנוילען רויך און
זי האָט גערעדט צו איהם שנעל, נערוועז, אייליג[...]
גערעדט מיט דעם טאָן ווען אַ פרוי פעריל׳רט שוי[...]
איהר ווירדע און פיהלט נישט, אַז וואָס ניי׳עריגע[...]
עס איז איהר געבעט איז אַלץ זיכערער דער אָפּ[...]
זאָג. און ער האָט געשוויגען. געקוקט אויף איהם
מיט רחמנות, אַמאָל אפילו אַ צאַרטען פיר גע[...]
טון מיט זייַן האַנד איבער איהר האַלז, איז [...]
געווען גליקליך. און באַלד ווייטער געוויינט. או[...]
געגומען זיין האַנד אין איהרע, צוגעדריקט זי צ[...]
דער ברוסט און אויפגעהויבען פּלוצלינג צו די [...]
פען אין געפּרובט קושען זיין האַנד.

* * *

אין אַז דער לעגיאָנער איז אַוועק, איז זי גע[...]
בליבען אַליין מיט פולע אויגען טרעהרען. לאַ[...]
איז זי אַזוי געזעסען, ביז אַ מאַן איז צוגעפאָהרע[...]
אין אַן אויטאָמאָביל מיט אַ דיפּלאָמאַטישען אָפּ[...]
צייכען. דער מאַן איז צוגעקומען צו איהר.
האָט ווייטער גערעדט שנעל און פערזוינט א[...]
אין פראַגע האָט זי הויך, נערוועז אויסגעשריג[...]
— ער וויל בלייבען...
דער מאַן האָט זי בערוהיגט: —
— ער מוז נאָך...
און איך האָב געזוכט צו וויסען, פאַרוואָס ע[...]
מוז? — און צי איז טאַקע דאָ אַ סוד דערביי א[...]
אַ צייט האָט געדויערט, ביז איך האָב ז[...]
דערוואוסט.

לעאָן טראָצקי וועגען יודישען פּראָבלעם

טראָצקי זאָגט זיך אָפּ פון אַסימילאַציע און אַקצעפּטירט דעם יודישען נאַציאָנאַ־לען געדאַנק. — ער בעשולדיגט די סאָוויעטישע רעגירונג אין אַנטיסעמיטיזם

מעקסיטאַ סיטי (יט״א) לעוו טראָצקי, וועלכער געפינט זיך איצט אין מעקסיקאַ, האָט ענטפּער׳דיג אויף די פראַגען פון דעם יט״א קאָרעספּאָנדענט, אי־בערגעגעבען אַ שריפטליכע ערקלערונג אויף פאַנ־צויזיש, אין וועלכער ער פאָרמולירט זיין שטעלונג צום יודישען פּראָבלעם און בעריהרט אויך אַקטו־עלע מאָמענטען.

טראָצקי שטעלט פעסט, דאָס אין ליכט פון דער היסטאָרישער ערפאַהרונג האָט ער געענדערט זיין פריהערדיגען אַסימילאַטאָרישען שטאַנדפּונקט. די איצטיגע כוואַליע פון אַנטיסעמיטיזם אין געוויסע אייראָפּעאישע לענדער איז — לויט זיין מיינונג — אַ רעזולטאַט פון דעם אָבשטאַרבענדען קאַפּיטאַליזם. די יודען־פראַגע — שרייבט טראָצקי — איז ענט־שטאַנען און האָט זיך אַמערסטען פערשאַרפט אין די קאַפּיטאַליסטישע לענדער פון אייראָפּע ווי צ. ב. אין דייטשלאַנד.

„אַ פאָלק — שרייבט ווייטער טראָצקי — קען נישט עקזיסטירען אָהן אַ אייגענער טעריטאָריע און דער ציוניזם שטיצט זיך אויף דער ראָזיגער אידעע“. טראָצקי ערקלערט אָבער ווייטער, אַז ער גלויבט נישט, דאָס דער ציוניזם וועט לעזען די יודען־פראַגע, נעמענדיג אין אַכט דעם יודיש־אַראַבישען קאָנפליקט.

טראָצקי גלויבט אויך נישט, אַז די יודען־פראַגע אָזל קענען געלעזט ווערען אויפ׳ן גרונד פון בריטישען אימפּעריאַליזם. אונטער דער הערשאַפט פון סאָציאַליזם דאַגעגען וועלען זיין מעגליך פריי־ווילגע איבערוואַנדערונגען. די צושפּרייטע יודישע מאַסען — ערקלערט ווייטער טראָצקי — וועלען שטרעבענדיג צו לעבען אין אַ סעפּאַראַטער געמיינ־שאַפט, זיכער געפינען אַ גענוג גרויסע און רייכע טעריטאָריע אונטער דער זון אין די ראַהמען פון דער פלאַנמעסיגער ווירטשאַפט.

טראָצקי בעהויפּטעט ווייטער, אַז די יודען־פראַגע עקזיסטירט נאָך אַלץ אין סאָוויעט־רוסלאַנד וואו די „ביוראָקראַט׳ע דערשטיקט די קולטורעלע ענט־וויקלונג, כדי צו פערשטאַרקען איהר הערשאַפט. — שרייבט טראָצקי — וואַקלעט זיך נישט די סאָוויע[...]טישע ביוראָקראַט׳ע צו מאַכען אַ געוויסע איינשפּר[...]צונג פון אַ שאָוויניסטישער טענדענץ, בעזונדערס פון אַנטיסעמיטיזם“.

די לעצטע מאָסקווער פּראָצעסען, — ערקלער[...] צום סוף טראָצקי — זענען ציל־בעוואוסט אויסגע[...]נוצט געוואָרען, כדי פאָרצושטעלען די אינטע[...]נאַציאָנאַליסטען אַלס יודען „אָהן אידעאַלען [...] אָהן שום רעספּעקט פאַר׳ן געזעץ, פעהיג זיך [...] פערקויפען דער „געסטאַפּאָ“. טראָצקי קומט צ[...] אויספיהר, אַז „די יודען־פראַגע איז ענג פערבונ[...] מיט דעם עמאַנציפּאַציע פון דער גאַנצער מענשהײ[...]אַלץ, וואָס ווערט אַנדערש געטון אויף דעם געבי[...] קען זיין נישט מעהר ווי אַ פּאַליאַטיוו און אַ שר[...] צוריק, ווי עס האָט בעוויזען דער ביישפּיל מיט א[...]

דאָס זייגערל פון ליבע

(סאָוויעטישע הומאָרעסקע) פון לעאָניד לענטש

עס זענען פערהאַן מענשען, וואָס האָבען זיך איינגערעדט, אַז אין סאָוויעטישען לעבען, וואָס יאָגט זיך מיט אַזאַ שנעלען אימפּעט, זענען נישטאָ קיין שטורעמדיגע ליבעס־טעמעס ווי אין די צייטען, לאָמיר זאָגען פון שעקספּיר׳ן.

זיי, יענע בלינדע מענשען, מיינען, אַ ליבעס־פראַגען ווערען ביי אונז געלעזט פּ־אָסט און פּשוט. אַ בחור טרעפט זיך מיט אַ מיידעל, זיי געפעלען זיך, און אין דער מיטאָג־שעה כאַפּען זיי זיך אריין אינ׳ם „זאגס“, פערשרייבען זיך אַלס מאַן און ווייב, און מיט אַ יאָהר שפּעטער שרייבט מען שוין וועגען דעם יונגען ווייבעל אין די גאַזעטען, און מ׳זאָגט אָן דער וועלט די גרויסע בשורה, אַז זי האָט מיט מזל געבוירען אַ דרילינג, וואָס וועגט אַרום און אַרום נישט מעהר און נישט ווייניגער ווי זעקס און דרייסיג פונט.

אַזוי מיינט מען.

מ׳מיינט אויך, אַז אויב ס׳טרעפט זיך שוין אַמאָל יאָ אַזאַ זאַך, וואָס מאַכט די ליבעס־טעמע אין אונ־זער לעבען אַביסעל פערפּלאָנטערט אין גיט איהר צו דאָס, וואָס קען הייסען ברייטער פערנעם, דריקט זיך דאָס אויס אין דעם, וואָס דער מאַן עקשנ׳ט זיך איין און וויל דעם ווייב בשום אופן נישט צאָהלען קיין אַלימענטען ווען ער לאָזט זי איבער מיט אַ קינד און געהט זיך אַוועק.

אָבער מיר דוכט זיך, אַז שולדיג אין דעם, וואָס מען מיינט, אַזוי זענען אונזערע אייגענע שריי־בער, און דאָס איז דערפאַר, וואָס די פאַנטאַזיע איז ביי זיי זעהר אַן אָרימע און דערצו זענען זיי נאָך בטבע זעהר פויל.

אין אַלס בעווייז, אַז איך בין גערעכט, וויל איך דאָ דערצעהלען אַ געשיכטע וועגען אַ ליבעס־זייגערל. דאָס איז זעהר אַן אינטערעסאַנטע געשיכטע און זי איז אמת פון אָנהויב ביז׳ן סוף, עס איז אין איהר נישטאָ קיין איין זאַך, וואָס איז צוגעטראַכט.

הערט אויסמיטען, וואָס ס׳קען זיך פערלויפען:

פּאַסירט האָט זיך דאָס אויף דער סטאַנציע קרייע־דאַ, וואָס געפינט זיך אינ׳ם סווערדלאָווסקער געגענד. דאָרט האָט געלעבט אַ יונגערמאַן מיט׳ן נאָמען פערעדוויגין. און ער, דער פערע־ווויגין, אַן אָנגעשטעלטער איז אַ סאָוויעטישען געשעפט, האָט זיך פערליבט אין אַ יונגער, שעהנע מיידעל, וואָס האָט געהייסען נאַטאַשאַ, און האָט געאַרבייט אין דער צייטונג, וואָס האָט געהייסען „קיעווער פלאַקס־שפּינער“.

איינמאָל, ווען ער, דער העלד פון אונזער געשיכטע, איז געראָד געווען אין גאָר אַ געהויבען־נער שטימונג, האָט ער דער בעשערטער זייגער, דער שעהנער נאַטאַשאַ, איבערגעגעבען זיין האַנט־זייגערל אַלס אַ מתנה. פון דעם אַליין קען מען שוין אורטיילען, ווי שטאַרק עס איז געווען זיין ליבע צו איהר!!..

עס זענען אוועק אַ פּינף טעג, און פּונקט דאַ ווען דאָס פּאָרל איז געזעסען אויף דער באַנק, וואו זיי האָבען זיך דאָס ערשטע מאָל געטראָפען, האָט ער, דער פערעדוויגין, בעמערקט, אַז דאָס מיידעל האָט נישט דאָס זייגערל. איז ער געוואָרען זעהר אומ־רוהיג און האָט געפרעגט ביי דעם מיידעל, וואו זי האָט אַהינגעטון דאָס זייגערל. איז דאָס מיידעל גע־וואָרען צוטומעלט און די באַקען זענען ביי איהר געוואָרען רויט, אָבער נאָכדעם האָט זי זיך בע־הערשט און האָט געענטפערט:

— דו ווייסט, מיין טייערער, ס׳איז געשעהן אַן אומגליק, איך האָב דאָס זייגערל פערלוירען!!

פון גרויס אויפרעגונג האָט פערעדוויגין אַ ווילע געשוויגען. נאָכדעם זענען די אויגען ביי איהם געוואָרען קיילעכדיג און די קינבאַקען זענען ביי איהם געוואָרען ווי פון אַ [...]

— דאָס זייגערל האָט מיך געקאָסט הונדערט מיט צוואַנציג רובעל, — האָט ער געגעבען אַ זאָג בייז. — דו הערסט? הונדערט און צוואַנציג רובעל.

— ענטשולדיג מיר, ליבער, — האָט נאַטאַשאַ געפּרובט זיך פערענטפערן. — גלויב מיר, אַז איך האָב דאָס זייגערל נישט געוואָלט פערלירען. אָבער וואָס קען איך זיך העלפען? עס האָט זיך אַזוי גע־מאַכט. איך האָב דאָס זייגערל פערלוירען, און סיטוט

מיר האַרציג באַנג דערויף, ענטשולדיג מיר, טייערער
— ניין, איך וועל אייך נישט ענטשולדיגען, —
איז פערעדוויג׳ן געוועזן בייז — צום טייוועל זאָל עס געהען!!
— בערוהיג זיך ליבער מיינער, — איז נאַטאַ־שאַ צו איהם געווען צערטליך. — איך האָב דיך ליב אָהן דעם זייגערל אויך.
פערעדוויגין האָט זיך צולאַכט.
„איך האָב פערלוירען דאָס רינגעלע, האָב איך אויך פערלוירען די ליבע, — האָט ער געזאָגט, — אַזוי זינגט זיך אַן אַלט לידעל.
אין זאָגענדיג דאָס, האָט ער זיך געגעבען אַ הויב אויף:
— „אויף ווידערזעהן“, — האָט ער געזאָגט אויף דייטש. — זייט מיר געזונט, נאַטאַשאַ פּעטראָווֹ־נאַ. צווישען אונז ביידען איז אַלעס — אויס !!.
און ער איז אַוועק אַהיים.
אין דער היים האָט ער גענומען אַ העפטעל־פּען, אַ טינטעריל טינט, אַ בויגעלע פּאַפּיר און האָט זיך אַוועקגעזעצט שרייבען.
מיינט איהר דאָך אַ״דאַי, אַז דאָס האָט ער זיך אַוועקגעזעצט אָנשרייבען אַ בריף צו נאַ־טאַשאַ׳ן ??
ניין, נישט געטראָפען!!
מיינט איהר דאָך אַ״אַי, אַז וואָס האָט ער זיך אַוועקגעזעצט שרייבען אַ צעטעלע, אַז ער בעגייט זעלבסטמאָרד, ווייל ער קען נישט לעבען אָהן זיין געליבטער נאַטאַשאַ ?
ניין, נישט געטראָפען !!
איהר וועט אויך נישט טרעפען אויב איהר וועט מיינען אַז ער האָט זיך אַוועקגעזעצט שרייבען לירישע לידער וועגען ענטוישונג אין ליבע און וועגען זיין צובראָכען האַרץ.
וואָס־זשע דען האָט ער פאָרט געשריבען אויף דעם בויגעלע פּאַפּיר, דער פערעדוויגין ?
ער האָט דערויף אָנגעשריבען אַ מעלדונג צום חבר סמיריאַגין, דעם רעדאַקטאָר פון דער צייטונג „קיעווער פלאַקס־שפּינער“, אַז ער זאָל פון נאַ־טאַשאַ׳ס שכירות אַרונטער נעמען פאַר איהם צוואַנ־ציג רובעל אַ חודש פאַר דעם זייגערל, וואָס האָט איהם געקאָסט הונדערט און צוואַנציג רובעל...
און וואָס. דענקט איהר, האָט געטון דער רעדאַק־טאָר פונ׳ם „קיעווער פלאַקס־שפּינער“? ער האָט

לאַנג נישט געטראַכט און אַוועקגעלעגט אַ שטעמפּ[...] אויף דער מעלדונג פונ׳ם חבר פערעדוויגין, אַז מ[...] הייסען דעם בוכהאַלטער, ער זאָל טון אַזוי ס׳שטייט אין דער אָנווייזונג.

די ליבע, הייסט עס, האָט זיך דאָ געענדיג[...] און ס׳האָט זיך אָנגעהויבען אַ בוכהאַלטעריע[...]

... כדי צו מאַכען די געשיכטע אַזוי ק[...] ווי מעגליך, וועל איך דאָ גלייך לאָזען וויס[...] אַז דער אויסגערעכענטער ליריקער האָט שוין [...] איצט פאַר׳ן זייגערל אָפּגענומען אכציג רובעל.

פּינקטליך ווי אויפ׳ן זייגער קומט ער [...] דער רעדאַקציע פונ׳ם „קיעווער פלאַקס־שפּינע[...]“ אין דעם טאָג ווען מ׳צאָהלט אויס די שכיר[...] אַן אָנגעכמורעטער, אַן אָנגעדרולעטער, מיט אַ ס[...]ערנסטער מינע אויפ׳ן פּנים, געהט ער צו גל[...] צום קאַסירער און פרעגט מעשה געשעפּטסמ[...]
— ס׳איז דאָ ?
— יאָ, ס׳איז דאָ, — ענטפערט איהם ד[...] קאַסירער, אין דערלאַנגט איהם צוואַנציג רובעל.
דאָ האָט איהר דאָס געלט. שרייב זיך אונטער, [...] גערמאַן.
— דער יונגערמאַן, פערעדוויגין, הייסט [...] בעהאַלט דאָס געלד אין אַ לעדערנעם טייסטע[...] שרייבט זיך אונטער, און מיט אַ מינע פון גר[...] וואַזשנעקייט געהט ער זיך אַוועק. ער האַלט אָפּ[...] נישט פאַר נויטיג צו געבען אַ קוק אויף אימיצ[...] דאָס שטעהט איהם נישט אָן. ער איז גרויס [...] זיך, און ס׳איז ביי איהם גאָר קיין צווייפעל ניט[...] אַז ער איז אַ גרויסער חכם און אַז איהם קען [...] נער אין דער וועלט נישט נעמען אויף זיכער...
נו. זעהט איהר שוין, אָבי מ׳זאָגט, אַז [...] ליבע האַנדעלט מען ביי אַ נ׳ צו פראַסט, צו פּש[...] עס הויבט זיך גאָר נישט אָן. כל זמן די [...] אונזערע טראָגט נאָך אויף זיך אַזעלכע פאַרשוי[...] ווי דער פערעדוויגין און ווי דער רעדאַקטאָר ס[...] יאַגין וועט די ליבע ביי אונז אין לאַנד האָ[...] אין זיך הויכען שוואונג און ברייטען פערנעם.

(פונם סאָוויעטישען הומאָריסטי[...] זשורנאַל „קראָקאָדיל“)

פון רוסישען איבערזעצט פון

מ. אַשעראָוויטש

ווי שווער ס'איז פאר יודען אין דייטשלאנד צו געפינען פאר זיך וואוינונגען

(א בריה פון בערלין)

פון ב. סמאליאר

מיין פריינט אין בערלין האט מיטאמאל בעקומען א פאראָרדנונג פון דער מאכט:

— זיך ארויסציהען פון דער וואוינונג אין משך פון צוויי וואכען!!..

מיין פריינטס וואוינט שוין אין דער דאָזיגער וואוינונג איבער צעהן יאָהר. ער און זיין גאנצע פאמיליע. ווען ער האט די וואוינונג גענומען, האט דאס הויז בעלאנגט צו א יודען. איצט איז דאס הויז אריבער אין „ארישע" הענט.

דאס הויז איז ארויס פון יודישע הענד, וויל מען אויך נישט די יודישע שכנים. האבען אלע יודישע שכנים, איינשליסענדיג מיין פריינד, בעקומען אן אפיציעלע מעלדונג, זיי זאלען זיך בעצייטענס פון דארט ארויסציהען.

מיין פריינד איז פערצווייפעלט. צעהן יאָהר אז מען וואוינט אין א הויז, איז עס נישט אזוי לייכט פון דארטען זיך ארויסציהען. אבער אז מען מוז — העלפען נישט קיין חכמות.

— קום — שלאָגט ער מיר פאָר — מאך מיט מיר א שפאציר און העלף מיר זוכען א נייע וואוינונג!!... איך פערזיכער דיך, אז דו וועסט פון דעם דאָזיגען שפאציר זעהר פיל לערנען!!.. דער פארשלאָג געפעלט מיר. איך וויל ווירקליך זעהן מיט מיינע אייגענע אויגען, ווי עס האלט מיט וואוינונגען איצט אין בערלין. פערדינגט מען יודען וואוינונגען, אדער נישט?

א גרויסע שילד „הייזער צו פערדינגען," וואס הענגט איבער א געביידע אויף דער פאריזער שטראַסע, א גאס וואו יודען האבען שטענדיג אויסגעמאכט אכציג פראָצענט פון די שכנים, לאָזט אונז וויסען, אז אין דער דאָזיגער געביידע זענען פאַר־האן לידיגע וואוינונגען. די געביידע איז א שעהנע, א סאָלידע, מיט קליינע געשעפטען אויפ'ן ערשטען שטאָק און וואוינונגען אויף אַלע איבעריגע פיר שטאָקען.

— אַהער לאָמיר אריינגעהן !! — באָט איך אָן מיין פריינד, — דער געגענט איז א גוטער, כמעט א יודישער, און דאָ וועסטו זיכער נישט האבען קיין שוועריגקייטען אין דינגען א דירה !!..

דער געגענט איז א גוטער, כמעט א יודישער — קלינגען מיר דאס גלעקעל צו דעם הויז־פער־וואלטער און מיר וואַרטען, ער זאָל ארויסקומען און ווייזען די לידיגע וואוינונגען.

א גראָבער דייטש קומט ארויס, עפענט אונז אויף די טיר פון קאָרידאָר און מעסט אונז אָפּ פון קאָפּ ביז די פיס:

— מיט וואס קען איך אייך דינען? — וויל ער וויסען.

— איך וואָלט וועלען אָנקוקען די לידיגע דירות !! — אינפאָרמירט איהם מיין פריינד.

— די לידיגע וואוינונגען? — פרעגט דער דייטש איבער, און בעקוקט אונז נאָכאַמאָל פון אַלע זייטען.

עס איז גאָר נישט שווער צו זעהן, אז ער איז חושד, אז מיר זענען יודען און אז ער איז גאָר נישט אזוי בעגייסטערט צו ווייזען אונז די וואוינונגען. ער מאַכט זיך אָבער הארץ און לאַדט אונז איין איהם נאָכצופאָלגען. מיט א פּאַק שליסעל אין די הענד, פיהרט ער אונז פון איין לידיגער וואוינונג אין דער צווייטער, און זאָגט אונז די פרייזען פאַר יעדע וואוינונג.

— איהר וועט אָבער מוזען צאָהלען דירה־געלד פאַר א גאנץ יאָהר אין פאַראויס !! — מאכט ער אונז אויפמערקזאם.

— אין פאַראויס?? — קען איהם מיין פריינט נישט פערשטעהן, — פאַרוואָס אין פאַראויס?

דער דייטש קזענקעלט זיך און מען זעהט, אז עס איז איהם שווער אונז צו זאָגען דעם ביטער־ען אמת:

— ביי יודישע שכנים מוזען מיר נעמען דירה־געלד אין פאַראויס פאַר א גאנץ יאָהר!! — קומט ער ענדליך ארויס.

אָפּגעזאָגט דעם ערשטען שווערען פסוק, איז איהם מיטאַמאָל געוואָרען לייכטער צו רעדען ווייטער:

— איהר פערשטעהט? — קלערט ער אונז אויף זאַכליך און געשעפטסמעסיג, — מיט יודען מוזען מיר זיין פאָרזיכטיג. ווער ווייסט?.. מאָרגען קענען זיי אויסוואַנדערען קיין אויסלאַנד.. מאָרגען קען מען ביי זיי צונעמען זייער געלד און זיי זאָלען נישט האבען צו צאָהלען קיין דירה־געלד... מאַכען געשעפטען מיט יודען אין היינטיגע צייטען איז איבערהויפּט נישט זיכער, בפרט נאָך מיט דירה־געלד...

ער זעהט פון אונזערע בעזאָר, אז עס האַלט נישט דערביי, מיר זאָל איהם צאָהלען פאַר א יאָהר פאַראויס. אָטעמט ער אָפּ פרייער און פיהרט אונז צוריק צום ארויסגאַנג.

ער וואָלט געווען דער סאַמע אומגליקליכסטער מענש אין דייטשלאַנד, ווען איך זאָל געוועז מיטאַמאָל ארויסנעמען געלד און איהם בעצאָהלען דירה־געלד פאַר דעם גאַנצען יאָהר אין פאַ־אויס, — זאָגט מיר מיין פריינט, ווען מיר זענען שוין צוריק אין דרויסען, — די פאָדערונג פון א יאָהר דירה־געלד איז בלויז אן אויסרייד. דער ריכטיגער אמת איז, אז ער האָט אינסטרוקציעס פון זיינע באַלעבאַטים איבערהויפּט נישט צו פערדינגען קיין וואוינונגען צו קיין יודען.

— אָבער די וואוינונגען קענען דאָך ביי איהם בלייבען שטעהן לידיג פאַר חדשים אין חדשים, אויב ער יועט זיך איינשפּאַרען און זוכען דוקא נישט־יודישע שכנים? — קען איך נישט פער־שטעהן.

— בעסער שטעהן לידיג אפילו א יאָהר, איי־דער זיי פערדינגען צו א יודען !! — אַזאַ איז איצט דאָס שטילע געבאָט צווישען אַרישע ווירטסלייט אין בערלין !! — קלערט מיר אויף מיין פריינט, — צוליב וואָס דען אייגענטליך צווינגט מען מיך איצט זיך ארויסצוציהען פון מיין וואוינונג, וואו איך האָב אָפּגעוואוינט איבער צעהן יאָהר?..

* * *

מיין פריינט אין בערלין איז גערעכט. דאָס קען איך זעהן שפּעטער, ווען מיר זעצען אונזער „שפּאַ־ציר" פאָר.

אויף דער „שליטער שטראַסע", — אויך א יודיש־געדיכט־בעזעצטע גאַס, — געהען מיר פון געביידע צו געביידע צו זוכען א וואוינונג, און אונזער קלינגען די טיר־גלעקלעך איז אן־ארויס־געוואָרפענע אַרבייט:

— לידיגע וואוינונגען זענען גראָר פאַרהאַן גענוג, אָבער צו קיין יודען וויל מען זיי נישט פערדינגען !!

אויף דער „מיינעקע שטראַסע", — אין דעם געגענט וואו עס געפינט זיך די ציוניסטישע אָרגאַ־ניזאַציע, — זאָגט אונז דער פערוואַלטער פון הויז ערנסט און פערשעהמט:

— איך וואָלט אייך גראַד שוין פערדונגען א וואוינונג, אָבער די שכנים... וואָס זאָל איך מאַכען מיט די „אַרישע" שכנים?... איניגע פון זיי זענען מיטגלידער פון דער נאַצי פּאַרטיי, און איך וועל פון זיי האָבען געבראָטענע צרות אויב איך וועל אריינלאָזען א יודען אין דער געביידע !!...

צו וויסען, וועלכער שכן איז א יוד און וועלכער איז אן „אַרייער" איז איצט איינע פון די לייכטסטע זאַכען אין דייטשלאַנד. די „אַרישע" שכנים מוזען זיין מיטגלידער פון דער לופט־שוץ געזעלשאַפט, און די יודישע ווערען אַהין נישט אריינגענומען. אויף די טיהרען פון די „אַרישע" שכנים הענגט א געדרוקטער צעטעל, אז אין פאַל פון א מלחמה זענען זיי בעשיצט פון א לופט־אַנפאַל פון דעם שונא'ס עראָפּלאַנען, און אויף די טירען פון די יודישע שכנים הענגט נישט אַזאַ צעטעל.

— אָבער עס וואוינען דאָך נאָך אויף אייער גאַס אזוי פיל יודען — פּרובּיר איך אַרגומענטי־רען מיט דעם הויז־פערוואַלטער, וועלכער שעהמט זיך מיט זיין אייגענעם אַנטיסעמיטיזם.

— יאָ !! — שטימט ער מיט מיר איין, — עס וואוינען נאָך אויף דער „מיינעקע שטראַסע" גענוג יודען, אָבער זאָל נאָר איינער פון זיי זיך ארויס־ציהען, קען שוין קיין אַנדער יוד אַהין זיך נישט אריינקלויבען. סיידען דער אייגענטימער פון דער געביידע איז אַליין אויך א יוד.

ער רעדט מיט אונז גאַנץ אָפען, דער דאָזיגער הויז־פערוואַלטער. מען קען זעהן, אז ער איז פון יענע דייטשען וואָס דער גאַנצער אַנטיסעמיטיזם אין דייטשלאַנד איז זיי נישט אזוי שטאַרק נאָהענט צום האַרצען, אָבער וועלכע מוזען טרייבען אַנטיסעמי־טיזם געגען זייער אייגענעם ווילען.

— יודישע אייגענטימער פון הייזער!! — פילאָזאָפירט ער און זעצט פאָר זיין געשפּרעך, — זייער צאָהל אויף דער מיינעקע שטראַסע ווערט איצט פון וואָך צו וואָך קלענער און קלענער. ווי קען א יוד איצט בלייבען דער אייגענטימער פון א הויז, ווען מען דריקט איהם מיט די שטייערן, ווען מען גיט איהם נישט קיין קרעדיטען.

ריזיגע וואלפישע בעגעהען זעלבסטמארד מאסענווייז

מ'זאָגט געוועהנליך, אז חיות בעגעהן נישט קיין זעלבסטמאָרד. דער מענש איז די איינציגע בעשעפעניש, וואָס טוט עס. עס זעהט אָבער אויס, אז דאָס איז נישט ריכטיג. נישט ווייט פון קאַפּשטאַט, אין דרום־אַפריקע, האָט א מחנה פון 200 וואַל־פישען דאָ נישט לאַנג בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דורך אַרויפוואַרפען זיך אויף די פעלזען ביים ברעג ים.

אויך אין אַנדערע געגענטען האָבען וואַלפישען מאַסענווייז זיך דער'הרג'עט אויף די שאַרפע פעלזען ביים ברעג ים.

וויסענשאַפטסמענער האָבען נישט קיין ריכטיגע ערקלערונג, וואָרום די וואַלפישען טוען עס. מ'גיט בלויז אָן פערשידענע סברות. איין סברא איז אַזאַ:

דער וואַלפיש איז אייגענטליך נישט קיין פיש ער איז א חיה פון דער יבשה. אין די אַלטע, לאַנג־פערגאַנגענע צייטען, מיט מיליאָנען יאָהרען צוריק, האָבען זיך די דאָזיגע חיות ביסלעכווייז פערקליבען אין וואַסער און פערבליבען דאָרט. ציהט דעם וואַל־פיש צוריק צו דער יבשה. דאָס איז א טיף־איינגע־וואָרצעלטער בעגעהר, א אינסטינקט, פון וועלכען ער קען זיך נישט בעפרייען. פונקט ווי אין דעם מענשען ליגען איינגעוואָרצעלט געוויסע בעגעהרען, געפיהלען און אינסטינקטען פון פערשידענע חיות, פון וועלכע דער מענש האָט זיך ענטוויקעלט פאַר א משך פון צעהנדליגע מיליאָנען יאָהרען.

א צווייטע סברא איז, אז די וואַלפישען לויפען עס צו די ברעגען, אום צו ראַטעווען זיך פון אַנדערע פאַרצוקענדע פישען, ווי למשל דער שווערד־פיש. דער שווערד־פיש איז פיל קלענער פון דעם וואַל־פיש, אָבער ער בעזיצט א לאַנגען, שפּיציגען נאָז, וואָס איז האַרט און שאַרף ווי א שווערד. שווימט ער אונטער דעם וואַלפיש און שטעכט אריין זיין נאָז־שווערדעל דעם וואַלפיש אין בויך אריין.

עס איז אויך מעגליך, אז די היינטיגע פיש־כאַפּער מיט זייערע מאָדערנע מיטלען טרייבען עס

200 וואַלפישען שליידערן זיך אויף די פעלזען ביים ברעג אין דרום־אַפ־ריקע און ווערען דער'הרג'עט. — מאַסען זעלבסטמאָרדען פון וואַלפי־שען אין אַנדערע פּלעצער.—וויסענ־שאַפט האָט נישט קיין ערקלערונג

די וואַלפישען צו פערצווייפלונג און זעלבסטמאָרד.

אַמאָל פלעגט מען זיך יאָגען נאָך וואַלפישען אין זעגעל־שיפלעך און פאַנגען זיי מיט אייזערנע שפּי־זען. האָט דער וואַלפיש געהאַט א מעגליכקייט, צו אַנטלויפען און זיך ראַטעווען זיך. היינטיגע צייטען אָבער יאָגט מען זיך נאָך וואַלפישען אין א ריזיגער, שנעל־שווימענדער דאַמף־שיף, וועלכע ווערט בע־גלייט פון קליינע מאָטאָר־שיפלעך, וואָס זענען פלינק ווי א רוח און זיי שיסען פון האַרמאַטען. גע־גען אַזעלכע מאָדערנע מחבלים איז דער וואַלפיש מאַכטלאָז.

ווי אזוי די 200 וואַלפישען אין דרום אַפריקע האָבען געמאַכט א סוף צו זייער לעבען, איז העכסט זאַנדערבאַר. מיסטער ו. דאַקיט, א פאַרמער ביים ברעג פון ים, האָט עס צוגעזעהען. ווען ער האָט גע־אַרבייט אויפ'ן פעלד, האָט ער דערזעהען, ווי אין וואַסער, ביי א מייל פון ברעג, שווימט א מחנה וואַלפישען. און זיי פיהרען זיך אויף עפּעס זאַנדער־באַר. געוועהנליך שווימען זיי רוהיג, רוקען אַרויס דעם קאָפּ פון וואַסער, צו אָטעמען, און גיבען א שפּריץ א שטראָם וואַסער גלייך אין דער הויך. די דאָזיגע מחנה וואַלפישען איז אָבער, קענטיג, געווען אין א צושטאַנד פון גרויס אויפרעגונג. זיי האָבען זיך אַרומגעדרעהט ווי ווילדע, געפּאַטשט מיט די עקען און זיך געדרעהט אין א ראָד. דער פאַר־מער האָט געדענקט, אז זיי זענען משוגע געוואָרען. מלוצלונג האָבען זיי זיך א לאָז געטון צום

ברעג מיט אן אומגעהויערע שנעלקייט, ווי אן אַרמעע וואָס געהט אַטאַקירען א שונא. נישט ווייט פון ברעג האָבען זיי זיך יעדער גענומען דרעהען אין א ראָד. דאַן האָט איין וואַלפיש זיך א לאָז געטון אויף א פעלז און געקראַגען א טיפען שניט און נאָך איהם די איבעריגע. ער האָט זיך א שליידער געטון אויף א פעלז און געקראַצען א טיפען שניט אין זייט. ווען נאָך א כוואַליע איז אונטערגעקומען האָט ער זיך ווידער א שליידער געטון אויף דעם פעלזען־ברעג. עטליכע וואַלפישען האָבען נאָכגע־פאָלגט זיין ביישפּיל.

די מחנה וואַלפישען איז אָפּגעשוואומען פון ברעג, אָבער אַביסעל שפּעטער ווידער צוגעשוואומען צום ברעג, און נאָך א צאָהל פון זיי האָט זיך געשליידערט אויף די שאַרפע שטיינער פונ'ם ברעג. צוויי טעג נאָכאַנאַנד האָבען זיי עס ווידערהאָלט, ביז זיי זענען אַלע 200 שטיק, געבליבען ליגען צושמעטערטע, טויטע. דער ברעג, פאַר א שטח פון עטליכע הונדערט קלאַפטער, איז געווען פערלייגט מיט די ריזיגע צו'הרג'עטע קערפּערס פון די וואַל־פישען. איניגע פון זיי האָבען געוואויגען צו צוויי טויזענט פונט.

אַזעלכע מאַסען־זעלבסטמאָרדען פון וואַלפישען האָט מען אויך געזעהען ביי די ברעגען פון פיל אַנדערע ים'ען. ד"ר ס. וואַן־באַנד, דער דירעקטאָר פון די פיש־פאַנגערייען אין דרום־אַפריקע, דער־צעהלט פון א סך אַזעלכע פאַלען. ביים ברעג פון זאַנזיבאַר האָט נישט לאַנג צוריק א מחנה וואַלפי־שען זיך אַרויפגעשליידערט אויף די פעלזען אויף דעמזעלבען אופן ווי די מחנה וואַלפישען ביי קאַפּ־שטאַט, אין דרום אַפריקע. א צווייטער פאַל אַזאַ האָט פּאַסירט ביי א ברעג אין טאַסמאַניע. אויך ביים שאָטלענדישען ברעג האָט א מחנה וואַלפישען מיט א געוויסער צייט צוריק זיך דער'הרג'עט ביי די פעלזען פון ברעג.

דער גורל פון א פרוי

60 **סענסאַציאָנעלער און שפּאַנענדער ראָמאַן**

קאַרל פאָן ריזענבאַך איינער פון די הויפּט אָנ־פיהרער פון דייטשען שפּיאָנאַזש אין פראַנקרייך, האָט דאַן געשיקט צו זיך רופן רחלען. ווייל ער אַ־ליין האָט זיך געוואָלט מיט איהר דורכרעדען און אויב נויטיג זי א גוטען [illegible] טון. ווען רחל האָט זיך דערוואוסט, אז פאָן ריזענבאַך וויל זי זעהן, האָט זי שוין פערשטאַנען מיט וואָס דאָס שמעקט. און דאָס האַרץ האָט איהר קיין גוטעס נישט געזאָגט. זי האָט דעם ברוטאַלען דייטש געהאַסט פון טיפסטען האַרצען און ווען זי איז געווען לעבען איהם פלעגט [illegible] אַרומכאַפּען אן איבערנאַטירליכער שרעק ווי זי וואָלט געשטאַנען לעבען א קאַלטבלוטיגען הענקער וואָס קאָן יעדע מינוט אויפהויבען די האַק איבער איהר... זי האָט געוואוסט אז צווישען די דייטשען, וואָס זענען טראָף סענטימענטאַל און ווייך האַרציג קענען דאָ א מאַסע פון אָט די קאַלטבלוטיגע מער־דערליכע טיפּען, און אז זיי האָבען עס גענומען די איבערהאַנט איבער דייטשלאַנד. (שפּעטער זענען וועלכע דייטשען געווען דער בעסטער מאַטעריאַל פאַר נאַצי כוליגאַניזם...) ווען זי האָט געטראַכט פון פאָן ריזענבאַך האָט זי פיינד געקראָגען אַלע דייטשען און זי האָט אין האַרצען געשוואוירען אין זיי נקמה צו נעהמען... זי האָט פאָן ריזענבאַך פיינד געהאַט נאָך מעהר פאַר דעם רוס, סמאָוראַנין. דער צווישעטער

רוס איז אויך געווען א כוליגאַן, אָבער ערגעץ אין איהם איז געווען א מענשליכקייט א מעגליכקייט פאַר חרטה, פאַר געוויסענסביסען אין דער צייט ווען דער דייטש איז געווען קאַלט און געוויסענלאָז ווי א צי־וויליזירטער גאָרילע...

ווען זי איז אריינגעקומען צו פאָן ריזענבאַך'ן, האָט ער, נישט אויסרעדענדיג קיין וואָרט, זי גענומען בעטראַכטען דורכן אומנאַטירליכען גלעזעל פון זיין מאָנאָקעל און ווען זי האָט געזעהן מיט וואָס פאַר א רציחה קאַלטע אויגען ער קוקט אויף איהר האָט זי דערפיהלט ווי די גאַנצע וועלט וואָלט געווען הפקר אין די הענט פון די קולטורעלע רוצחים און דאָס בלוט איז איהר פערגליווערט געוואָרען אין די אָדערען...

ער האָט זיך איהר געהייסען אוועקזעצען אויף א סאָפע און האָט זיך אַליין אוועקגעזעצט אויפן צווייטען עק, ווייט אָפּגערוקט פון איהר. זי האָט זיך גע־פיהלט איינגאַנצען דערדריקט און מיט א שווער האַרץ געוואַרט אויף דער „אינקוויזיציע" וואָס דאַרף באַלד קומען. זי האָט געוואוסט אז ער וועט זי באַלד נעמען אויספרעגען און אויסשפּיאָנירען מיט דער אומנמענשליכער גלייכגילטיגקייט פון א פּראָקוראָר וואָס פאָדערט א טויט אורטייל פאַרן אָנגעקלאָגטען און ער רעכענט זיך גאָרנישט מיט רחמנות מיט גע־פיהלען, מיט מענשליכקייט...

„רוצח" מערדער" „כוליגאַן", האָט איהם רחל אין האַרצען געזידלט און זי וואָלט אוועקגעגעבען האַלב פון איהר לעבען זי זאָל די ווערטער איהם קאָ־נען אריינשרייען אין פּנים אריין.

— איהר האָט זיך אין געבריאַנדן פערליבט — האָט ריזענבאַך אָנגעהויבען מיט א קאַלטער, טרו־קענער, שטימע, פול מיט פאָרוואורף, און בייזוויל פונקט ווי פערליבען זיך וואָלט געווען די געמיינסטע און נידעריקסטע זאַך אין דער וועלט.

זי האָט נישט געקאָנט פערטראָגען דאָס וואָרט פערליבט אויף זיינע ליפּען זי האָט געפיהלט, ווי א פרומער יוד ווען ער הערט ציניש גאָט לעסטערונג, און זי האָט א שוידער געטון.

ער האָט אַרויסגעלאָזט א קורץ געלעכטערל, וואָס האָט גאָרנישט געקלונגען ווי לאַכען נאָר ווי ער וואָלט געפּעס אויף א מאָכנעם ווען אַרויסגעבראָכט

— האַ־האַ־האַ איז עס געווען ניכער ענליך צו האוקען ווי צו לאַכען.

— אייער נאַרישע ליבע צו געבריאַנדן קאָסט אונז א ביסעל צו טייער — האָט ער פאָרגעזעצט מיט דעם זעלבען טאָן ווי עס וואָלט זיך געהאַנדעלט וועגען גע־שעפט און פּראָפיטען און נישט וועגען מענשליכע לעבענס.

— איך בין אין געבריאַנדן נישט פערליבט — האָט רחל רוהיג אַרויסגעזאָגט פּראָבירענדיג מיט אַלע כוחות צו פערדעקען דאָס וואָס עס האָט זיך געטון ביי איהר אויפן האַרצען.

ריזענבאַך האָט איהר ערקלערונג אויפגענומען זעהר קאַלט. ער האָט איהר נישט געגלויבט און פער־זשמורענדיג די אויגען האָט ער א מינוט געקוקט אויף איהר מיט אן איראָניש שמייכעלע אויף זיינע טרוקענע ליפּען:

— איהר מאַכט זיך לעכערליך ווען איהר ווילט מיך אָפּנאַרען!

וואָס פאַר א טעמפּען גלויבען דער מענש האָט אין זיך. וואָס פאַר א זעלבסטזיכערקייט — האָט רחל מיט עקעל צו איהם געטראַכט, זי האָט זיך דערמאָנט אז מאָריס האָט איהר אַמאָל געזאָגט אז אויב מען וועט די דייטשען אויסטשיכען פון אָט דער זעלבסט נאַרעריי און אידיאָטישען גלויבען אין זיך, אז זיי זענען די סמעטענע פון דער וועלט וועט די וועלט קיינמאָל נישט זיין זיכער און באַטש זייענדיג א דייטשע שפּיאָנקע האָט זי א צט פון טיפען האַרצען גע־וואונשען, אז דייטשלאַנד זאָל פערלירען די מלחמה.

זי האָט אויך איצט אין געדאַנק, פערגליכען דעם יוד מאָריס און דעם דייטש ריזענבאַך. די אידעל־קייט, פיינקייט און טיפע מענשליכקייט, פיינקייט און זיסע מענשליכקייט פון ערשטען און די גרוביאַנסטווע פון צווייטען.. דערמאָנענדיג זיך אין מאָריסן האָט אין איהר אויפגעקוועלט א טיפער צער א ווייטאָג־דיגער רחמנות צו איהם צו זיך אַליין. צו איהר וויסט און פינסטער מזל. זי האָט א זייטיגען קוק גע־טון אויף ריזענבאַכן און, עבאַפּט זיין קאַלטען מער־דערליכען בליק און אויף א מינוט האָט זי אין האַ־צען בעשלאָסען צו געהן צו מאָריסן און איהם אַלץ דערציילען און זאָל זיין וואָס ס'וועט זיין.

„איך מוז זיך ראַטעווען אָדער אונטערגעהען", האָט זי מיט פייער א בליץ געטון אין מוח.

— רחל! אייער ליבע צו געבריאַנדן...

— הערט אויף! הערט אויף! איהר האָט זיך איינגערעדט! מיר וועלען צו גאָרנישט קומען, אויב איהר וועט זיך האַלטען ביי אייער איינרעדעניש!

— איך האָב פאַקטען!

— מען האָט אייך נאָכגעשפּיאָנירט!

(פאָרטזעצונג קומט).

דאס לאדזער לעבען

דאנערשטאג 28 יאנואר — ט"ז שבט תרצ"ו

וון-אונטערגאנג 4.14
וון-אויפגאנג 7.03

ער האט נישט געמיינט דעם אדוו. ווייצמאן
נאר בכלל די יודען

דערמיט פערטיידיגט זיך דער ענדעקישער ראטמאן שווידלער

נעכטיגער פראצעס פאר אנרופען דעם אדוו. יוסף ווייצמאן „דעזערטיר" איז אפגעלייגט געווארען

נעכטען איז אין שטאטישען געריכט פארגעקומען דער פראצעס, וועלכען ס'האט פערפיהרט דער אדוו. ווייצמאן נעגען דעם ענדעקישען ראטמאן יאן שווידלער, וועלכער האט אויף דער ערשטער זיצונג פון שטאטראט אנגערופען דעם אדוו. ווייצמאן דעזערטיר.

אדוו. ווייצמאן האט זיך צום פראצעס. ציליב זיין קראנקהייט נישט געשטעלט, און זיין נאמען איז אלס בעשולדיגער ארויסגעטרעטען אדוו. וואכטעל.

שווידלער האט זיך געשטעלט צום פראצעס צו־זאמען מיט'ן אפליקאנט פון קאוואלסקי'ן קרעטשעל.

ביים עפענען די געריכט - פערהאנדלונגען לעגט פאר דער ריכטער, אז די צדדים זאלען צווישען זיך אויסגלייכען. אדוו. וואכטעל ווארפט אפ דעם פאר־שלאג אויף דער צווייטער צו נעהמען איהם נישט אן.

דאן לעגט פאר אדוו קרעגישעל אפצולעגען דעם פראצעס, כדי ארויסצורופען אלס עדות א גאנצע רייה ענדעקישע ראטמענער.

אדוו. וואכטעל: וואס דארפען די דאזיגע עדות דא ערקלערען.

אדוו. קרענושעל: די דאזיגע עדות דארפען ער־קלערען, אז שווידלער בעווענדיג דאס ווארט דע־זערטיר, האט עס נישט געזאגט אויפען אדרעס פון אנקלאגער אדוו. ווייצמאן, נאר אויפען אדרעס פון אלע יודען, וועלכער ער האלט פאר דעזערטירען, אזוי אז אדוו. ווייצמאן האט פערזענליך זיך נישט גע־דארפט בעליידיגען.

אדוו. וואכטעל: ציליב דעם בעט איך ארויס־צורופען אויך מיינע עדות וועלכע וועלען פעסטשטע־לען, אז שווידלער האט דאס ווארט „דעזערטיר" גע־ווענדעט טאקע אויפען אדרעס פון אדוו. ווייצ־מאן.

דערביי האט אדוו. וואכטעל אויפגעגעבען פאל־גענדע עדות: אדוו. הארטמאן, אדוו. שטראוך, ראטמ. פאטקאנסקי ראטמ. כאייעסקי.

דאס געריכט בעשליסט דעם פראצעס אפצולי־גען אויף דעם נייעם טערמין, ארויסצורופען די עדות פון ביידע צדדים.

מאגיסטראט האט אפגעקויפט א גאנצע רייה פלעצער

אויף צובויען פערשידענע שטאטישע בנינים

די שטאט־פערוואלטונג האט שוין פערענדיגט די אונטערהאנדלונגען אין האלט ביים איבערצוה־מען א רייה פלעצער אין לאדז, כדי צו בויען פער שידענע שטאטישע בנינים, אזוי זענען שוין אפגע־קויפט געווארען.

דער פלאץ אויף עק ציגעל־גאס און פלאץ ראמ־בראזסקיגא, וועלכער איז בעשטימט אויף אויסצו־בויען א בנין פאר דער לאדזער שטאט־פערוואלטונג

דער פלאץ אויף פושעיאוד 28 אויף א הויז פאר אנ'אינסטיטוציע פאר עפענטליכען געברויך, דער פלאץ אויף עק: גדאנסקא און קאפערניקא אויסצו־בויען א בנין פאר דער עפענטליכער ביבליאטעק א"ן נאמען פון מארשאל פילסודסקי.

א פלאץ אויף בושעזשנא גאס אויף א בנין פאר די אנשטאלטען פון דער אפטיילונג פאר גע־זעלשאפטליכער שוץ.

א פלאץ אויף אלשטינסקא גאס אויף אויסצו־בויען א שול־בנין.

א פלאץ אויף סקלאדאווא גאס, כדי צו פער־לענגערען די סטערלינא גאס.

לאדזער מיסיאנערן פיהרען „קאנקורענץ"

די מיסיע „פניאל" האט אפגעשמדט א יונג מיידעל פון פלאצק

זי געפינט זיך אין לאדז אויף וואולטשאנסקא 124 ביי די מיסיאנערן

און האט שוין חרטה אויף איהר שריט

די לאדזער מיסיאנערן האט אנגעהויבען א לעבהאפטע טעטיגקייט, עס קאנקורירען צווישען זיך איצט 2 מיסיעס: איינע פון ראזענבערג'ן אויף נאווראט־גאס און די צווייטע וואס הייסט „פניאל" אויף וואולטשאנסקא 124, ביידע מיסיעס שיקען ארויס פון היגען צענטער שליחים איבער'ן לאנד, וועלכע ווערבירען קרבנות און שיקען זיי איבער אויף „ווייטערדיגען סטודיום" קיין לאדז, וואו די ווערען אויסגעהאלטען אין ספעציעלע היימען, וועל־כע געפינען זיך דא.

דער הויפט-מיסיאנער ראזענבערג האט צום ספעציעל-אויסגעבויטע היים אין העלענובעק אונ־טערן נאמען „בעטעל" די מיסיע פון וואולטשאנסקא 124 האט צום היים פאר די געפאנגענע נשמות אונטערן נאמען „פניאל", ערשט נישט לאנג האבען מיר געבראכט א ידיעה וועגען דעם ווי אזוי ראַ־זענבערג'ן האט זיך איינגעגעבען אפצושמד'ען א מיטעל-יעהריגע יודישע פרוי מיט 4 קינדער, וועל־כע זענען אפגעראטעוועט געווארען אין לאדז און זענען צוריק איבערגעגאנגען צום יודענטום.

זעהט אויס, אז ראזענבערג'ס „קאנקורענץ" האט געוואלט אויפווייזען, אז זי קען אויך עפיס אויפטאן און די מיסיאנערן פון „פניאל" איז גע־לונגען אפצושמד'ען א יונג יודישע מיידעל פון פלאצק.

דאס מיידעל שטאמט פון א גוטער יודישער פאמיליע, אין פלאצק האט זיך ארומגעדרעהט כלומר'שט אלס לעהרער א בחור, וועלכער האט גע־זוכט בעקאנטשאפט, כדי אזוי ארום צו פאנגען נשמות ס'האט זיך איהם איינגעגעבען צו פערדרע־הען דעם קאפ פון דעם מיידעל, ער האט זי גע־בראכט קיין לאדז און דא איז זי אפגעשמדט גע־ווארען.

ווען איהר פאמיליע אין פלאצק האט זיך דערפון דערוואוסט איז געקומען קיין לאדז און גע־נומען בעמיהונגען ביי'ם ראבינאט, אז דאס מיידעל זאל געראטעוועט ווערען פון די מיסיאנע־רענס הענד, ווי מיר דערוויסען זיך געפינט זיך דאס אפגעשמדטע יודישע מיידעל ביי די מיסיאנע־רען אויף וואולטשאנסקא 124 און זי האט שוין חרטה אויף דעם בעגאנגענעם שריט.

די „חכמת" און די „בעל-מצוה'ניצע"

וואס יודענעס קאן אר"י איינפאלען צו טון

(א) די מעשה איז אזוי געווען:

דער פראקוראר פונ'ם 7. ראיאן פון קרייז־גע־ריכט האט געפיהרט אנ'אויספארשונג וועגען א געוויסען דוד קיפער און אנדערע, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין פערשפרייטען פאלש געלד

דעם 21. יולי פ. י. איז דוד קיפער בעפרייט געווארען אונטער פאליצײ־אויפזיכט.

בינו לבינו איז דער פראקוראר אוועק אין אורלויב, און אז ער איז צוריקגעקומען, האט זיך אין זיין יאוינונג געמאלדען א געוויסע רבקה גאר־פיין און זיך געווענדעט צום פראקוראר'ס פרוי מיט דער בקשה, זי זאל ווירקען אויף איהר מאן, ער זאל ענדערען בנוגע קיפערן דעם פערהיטונגס־מיטעל.

די פרוי פונ'ם פראקוראר האט איהר דאן דערקלערט, אז יועגען אזעלכע ענינים פ־ויך זי זיך צו ווענדען צום פראקוראר גופא, וועלכער געפינט זיך אין געריכט.

אויפ'ן צווייטען טאג, דעם 1. סעפטעמבער איז די גארפיין ווידער געקומען אין דער פריוואט־וואוי־נונג פונ'ם פראקוראר און פארגעלייגט זיין ווייב 500 זל. יוען קיפער וועט בעפרייט ווערען, דערביי האט זי מוסיף געווען, אז די פראקוראריכע דארף זיך נישט האלטען אין גרויסען, וואַרום דער פערטרעטער פון איהר מאן האט גענומען 500 זלאטעס און בע פרייט אזש 4 פערזאן...

הקיצור הדבר: די פרוי פונ'ם פראקוראר האט איבערגעגעבען איהר מאן די גאנצע געשיכטע — האט מען פערפיהרט אנ'אויספארשונג און מ'האט די גארפיין ארעסטירט.

שפעטער האט איינער משה צימבערקנאפ גע־מאלדען יואו מען דארף, אז שולדיג אין דער מעשה איז נישט רבקה גארפיין, נאר א געוויסע חיה ג'נטער מיט איהר זוהן יהודה, וועלכע האבען זי דערצו צוגערעדט.

האט מען, נאך אנ'אויספארשונג, אויך ארע־סטירט די קוטנער, און בעטען זענען ביידע פרויען געשטאנען פאר'ן קרייז־געריכט.

רבקה גארפיין האט פאר'ן געריכט דערקלערט, אז אין איהר שולד איז זי זיך מודה, און אז די קוטנער, וועלכע זי האט געקאנט אלס הויזירערין, האט זי צוגערעדט, אז זי זאל איהר העלפען בעפרייען קיפערן, וועלכער איז כלומרשט ארעסטירט פאר'ן גנב'ענען 100 זלאטעס, אגב האט איהר די קוטנער געזאגט, אז דער קיפער איז א קראנקער מענש, און אז מען מוז איהם דערייבער העלפען... נו־מה, איז זי נעגאנגען, געוואלט העלפען און זיך נישט אפגעגעבען א דין וחשבון אין דעם וואס זי רעדט...

די קוטנער האט דאגעגען געלייקענט שטי־און ביין, און געטענה'ט, אז די גארפיין האט עס אויף איהר אויסגעטראכט.

סוף מעשה איז, אז —

די 33־יאהריגע רבקה גארפיין האט בעקומען צוגעמשפט 1 יאהר טורמע, מיט'ן פערדעכענען דעם פריוענט־ארעסט, אפליגען די איבריגע שטראף און צו בעצאהלען 250 זלאטעס.

די 59־יאהריגע חיה קוטנער האט בעקומען צוגעמשפט אנדערטהאלבען יאהר טורמע און צו בעצאהלען 300 זלאטעס שטראף.

א „כעלעמער" חכם

וואס קוואליפיצירט זיך פאר קאכאנובצק

(א) א געוויסער מאטעל בוים פון זשגאוועל־13 האט איינגענכטען בעקומען א טעלעגראם פון א בעקאנטען (זיין אדרעס און נאמען איז נישט אנגעגעבען געווארען) אז די שוועסטער זיינע רבקה בוים. וועלכע קורירט זיך אין אטוואצק, איז געשטארבען און מ'דארף זי קובר זיין.

אזוי ווי די משפחה האט געפאדערט, אז מען זאל די געשטארבענע דווקא קובר זיין אין לאדז' האט בוים בעצאהלט איז א קברות-ביורא, און מ'האט די טויטע געזאלט ברענגען קיין לאדז.

אין אטוואצק האט זיך אבער ארויסגעוויזען אז רבקה בוים לעבט, פיהלט זיך א סך בעסער, און אז זי קלייבט זיך שוין אליין פאהרען קיין לאדז.

בוים האט פאר איבערראשונג בעקומען א נערווען-אטאק.

„בעגראבען" האט מען בלויז די הוצאות,

פייער פאלקספלאט

צוגאב פאבאר-קאמיסיע

(א) היינט, דאנערשטאג וועט אין לאקאל (פעטריק. 165) אמטירען די צוגאב פאבאר-קאמיסיע, שטעלען דארפען זיך די פאבאראוועס פון יאה־גאנג 1914 אין עלטערע, וועלכע האבען נאך ביז איצט נישט רעגולירט די מיליטער-פליכטען דארפען זיך שטעלען די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1. 4. 6. 7. 10. 12. 13. און 14-טע פאליציי-קאמיסאר־יאטעי.

פאלשע 50-זלאטע באנקנאטען!

(א) לעצטענס זענען פערהאלטען געווארען עט־ליכע פאלשע 50־זלאטע-באנקנאטען מיט דער דא־טע 1. יונישעשיען 1929, טיפ 3, אדמ'אנא 1.

די פאלסיפיקאטען זענען אויסגעפיהרט אויף גייכערען פאפיר, ווי די ריכטיגע אין דער דרוק איז א בלאסערער און נישט אזא בולט'ער, ווי אויף די אוריגינעלע באנקנאטען. די ציפערן פון דער נומע־ראציע זענען נישט קיין גלייכמעסיגע.

עס איז אויך פערהאן אנ'אונטערשיד אין דער לענג פון דער צייכענונג, סיי אויף דער רעכטער סיי אויף דער לינקער זייט, וואס האלט אין די ריכטיגע באנקנאטען 127 מילימעטער, און אין די פאלשע 131 מילימעטער.

די פאליציי־מאכט האט פעראָרדענט אנ'אבּ־סערדאציע.

די פאבריקען מוזען גוט געהייצט ווערען

(א) אין שייכות מיט די אנקלאגעס און די פראפעסיאנעלע פעראיינען אויף דעם נישט-געהע־ריגען הייצען די פאבריקען, פון וואס די ארבייטער פערקיהלען זיך, ווערען קראנק און פערלירען די ארבייטס-פעהיגקייט — האט דער ארבייטס-אינ־ספעקטאר ארויסגעגעבען א שטרענגען צירקולאר, אז די טעמפעראטור אין די פאבריקס-לאקאלען מוז האלטען נישט ווייניגער ווי פלוס 16 גראד צעלזיוס, און בכדי אויך אינדערפריה זאל נישט קאלט זיין צו ארבייטען, מוז אויך ביינאכט גע־הייצט ווערען.

פערן נישט האלטען זיך בעוני צו דער פעראָרדנונג, וועט מען שטרענג בעשטראפט ווערען:

פונ'ם פראצעס נעגען די בא־גאזש-מאגאזינערן אין קאלושקי

(א) נעכטען זענען פערהערט געווארען א רייה עדות — באהן-בעאמטע, פאליציאנטען און סוחרים — אינ'ם פראצעס נעגען די צוויי בא־גאזש-מאגאזינערן פון דער סטאציע קאליושקי: פשעשעלסקי און יוזשוויאק.

היינט — המשך פונם פראצעס.

אמטליכעס

(א) לויט א דעקרעט פונ'ם יוסטיץ־מיניסטער איז דער לאדזער אַ־יואקאט, דער געוועזענער דעלעגאט פון אד־וואקאטען־קאמער אין לאדזער קרייז, ה' סטא־ניסלאוו ציגאנסקי נאמינירט געווארען אלס היפּ־פאטעק־שרייבער אין זולאצלאזעק.

ZACHETA
זגערזשער 26
גרויסער דאפעלטער פראגראם!
דאס געהיימניס פון שווארצן צימער
אין דער הויפט-ראל: דער געניאלער
BORYS KARLOFF
אויסער'ן פראגראם:
???
אנהויב 4 נ"מ, שבת און זונטאג—12 ביים.

Dr. med. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע אויף אלע ארט אנאליזען.
זאוואדזקא 6, טעל. 234-12
נעמט אן פון 11-8 נאכמ. און פון 6-9 אווענד

Dr. med. MARJAN
Poznański
choroby wewnętrzne
ul. Zachodnia 41.
Telefon 227-67.
Przyjmuje od 5 — 7-ei.

[ה]יינט — א זיצונג פון שטאט־ראט

דעלעגאציע פון סאציאליסטישע פראקציעס בים פרעזידענט גאדלעווסקי. — קאנפערענץ פון פ.פ.ס., בונד, פ. צ. און פראפעסיאנעלע פעראיינען. — פרעז. גאדלעווסקי וועט פאר דער זיצונג ווארענען די ראטמענער. — שארפע רעזאלוציע געגען אנטיסעמיטיזם

די היינטיגע זיצונג פון שטאט־ראט וועט ווידער [ז]יין מיט גרויס שפאנונג. די טאג־ארדנונג איז [...]ויסע, דער שטאט־ראט דארף שוין אנהויבן [...]אל צו ארבייטן א; ס'קען נישט מעהר דער־[...]ן ווערן, אז די ענדעקעס זאלן אראפרייסן [...]יצונגען ווען דאס וועט זיי נאר געפעלן.

[...]ו מיר הערן זיך וועט פרעזידענט גאדלעוו־[סק]ים אנהויבן פון דער היינטיגער זיצונג ווארע־[...] די ראטמענער צו פערהאלטען זיך ווי ס'פאסט [...] ראטמענער און ז יי זאלן נישט דורך אוואנ־[...]ס, אראפנידעריגן דעם ניווא פון דער זעלבסט־[...]ואלטונגס־אינסטיטוציע. דער פרעזידענט וועט [...]יע', אז אין נעגענפאל וועט ער אויסנוצען זיינע [...]כטען לויט'ן רעגולאמין און אויסשליסן די [...]ירער פון שטאט־ראט, וועלכע וועלן מאכען [...]טורעס פון איין אדער מעהר זיצונגען.

* * *

[...]כטען אין דער פריה איז א דעלעגאציע פון די [...]אליסטישע פראקציעס אין שטאט־ראט געווען [...] פרעזידענט גאדלעווסקי.

[...]י דעלעגאציע איז באשטאנען פון די ה"ה פאט־[...]קי און נאלינסקי (פ.פ.ס.), מילמאן (בונד) און [...]א (דייטשע ארבייטס־פארטיי).

[...]י דעלעגאציע האט בעריהרט די געשעהענישען [...] דער לעצטער זיצונג פון שטאט־ראט. ס'איז אנ־[...]ען געווארען, אז דער פרעזידענט האט צו שנעל [...]אסען די זיצונג צו וואס עס שטרעבען אייגענט־[...] די ענדעקישע ראטמענער. לויט דער מיינונג פון [...] דעלעגאציע איז נויטיג אזוי צו פיהרען די זי־[...], אז די רוהע זאל נישט געשטערט ווערן און [...]ארפען דערצו נעמינען ווערען די געהעריגע [...]ען, דאן קענען בעריהרט געווארען עטליכע פרא־[...] וואס זענען נוגע דער היינטיגער זיצונג.

[...]ר פרעזידענט האט אנגעוויזען אויף די שווע־[...]יטען אין רעגולאמין, וועלכער האט דאך נישט געקענט פאראויסזען אזעלכע געשעהענישען ווי עס קומען פאר אין לאדזער שטאט־ראט. די זיצונג איז איבערגעריסען געווארען צוליב דעם, כדי ס'זאלען נישט קומען צו די פאלגען. וועלכע די אוואנטורע האט געקענט ארויסרופען.

* * *

נעכטען אין אוונד איז פארגעקומען א גרויסע קאנפערענץ פון פראפעסיאנעלע קלאסען - פעראיינען און סאציאליסטישע פארטייען וועגן דער לאגע אין לאדזער שטאט־ראט.

ס'זענען אנוועזענד געווען 250 דעלעגאטען פון פ. פ. ס. בונד, דייטשע ארבייטס־פארטיי, לינקע פועלי־ציון און פראפעס־אנעלע קלאסען פעראיינען.

די קאנפערענץ האט געעפענט ה' סטאווינסקי, אין פרעזידיום זענען געוועהלט געווארען די ה"ה נאלינסקי, מילמאן, צערבע, יאראשעק און מנישעור־סקי.

ראטמ. באַרינסקי האט געהאלטען א רעפעראט וועגען דעם, וואס די סאציאליסטען ווילען אויפטוען אין שטאט־ראט, און וועגען די שטרעבונגען פון די ענדעקעס דורך אנטיסעמיטישער העצע אפצוהאלטען די אויפמערקזאמקייט פון די אנגעווערטאגסטע שטא־טישע פראגען. די ענדעקעס ווילען אראפרייסען דעם אנזעהן פון שטאט־ראט, כדי מ'זאל איהם לייכטער קענען אויפלעזען. ראטמ. באַרינסקי האט בעזונדערס שארף גערעדט געגען אנטיסעמיטיזם.

ס'האבען דאן נאך גערעדט די ה"ה זינגלבוים (בונד), האלענדערסקי (פ. צ.), צערבע און א רייה דעלעגאטען פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען.

צום איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע וועל־כען איינארדנען פערזאמלונגען אין די פעראיינען און פאבריקען צו פראטעסטירען געגען דער ענדעקי־שער טאקטיק אין שטאט־ראט און צו פאדערן, אז דאס שטאט־פרעזידיום זאל בעשטעטיגט ווערן און אויך א שארפע רעזאלוציע געגען אנטיסעמיטיזם, אין וועלכער ס'ווערט געזאגט, אז גאר א פרידליך צוזאמענלעבען פון אלע פעלקער, וועלכע וואוינען אין פוילען, קען ברענגען צום וואויל פון לאנד.

—✕—

פון אייך ה' פרעזידענט איז עס אפהענגיג!

פון ראטמ. ד"ר ז. ערלענבערג

היינט קומט פאר ווידער אמאל א זיצונג פון לאד־זער שטאט־ראט. לויט דער טאג־ארדנונג וואלט עס שוין געקאנט זיין א זאכליכע זיצונג, געווידמעט וויכ־טיגע פראגען פון דער שטאטישער ווירטשאפט.

סיי אלס שטאטישע בירגער און סיי אלס יודען זענען מיר שטארק פעראינטערעסירט אין דעם, אז דער שטאט־ראט זאל ענדליך אנהויבען זיין נארמא־לע ארבייט. אונזערע פאסטולאטען, וועלכע מיר שטעל־לען ארויס צו דער שטאטישער פערוואלטונג לטובת דער יודישער בעפעלקערונג קאנען נאר פערווירקליכט ווערען ביי א נארמאלער און זאכליכער טעטיגקייט פון אלע שטאטישע ארגאנען.

ליידער אבער, שטיצענדיג זיך אויף דערפאהרונ־גען פון די לעצטע זיצונגען זענען מיר זעהר מסופק, צי עס וועט זיך איינגעבען אפצוהיטען די ווירדע און ערנסטקייט פון די בעראטונגען אין שטאט־ראט און פערזיכערען א רוהיגען פערלויף פון די נעכסטע זיצונגען. עס פערשטעהט א יעדער, אז סיי מצד דער סאציאליסטישער מעהרהייט און סיי מצד די יודען איז נישט פערהאנען קיין שום מניעה צו דערגרייכען דעם ציל.. אבער די ענדעקעס ווילען דערצו נישט צו־לאזען. זייער כוונה איז בעקאנט און זיי מאכען דער פון נישט קיין סוד. זיי שטרעבען מיט אלע מיטלען, אפילו מיט געוואלט און מורא'ר צוצופיהרען צו אזא מצב, אז קיין שום זיצונג זאל נישט קאנען דורכ־פיהרען די טאג־ארדנונג, בכדי צו בעווייזען בזה האופן, אז דער היינטיגער שטאט־ראט איז נישט פעהיג צו א נארמאלער זאכליכער ארבייט.. די ענדעקעס ווילען צופיהרען דערצו. אז די אויפזיכטס־מאכט זאל אויפלעזען דעם שטאט־ראט, הגם זיי ווייסען, אז דעמאלס וועט די לאגע פאר זיי נאר נישט זיין בע־סער, ווייל אויב עס וועלען פארקומען נייע וואהלען, קאנען זיי נישט רעכענען אויף א מעהרהייט און ווי־דער, אויב עס זאל ווייטער זיין א קאמיסאריש פרע־זידיום, איז עס דאך אויך געגען זייערע אינטערעסען.

אבער די ענדעקעס קאנען בשום אופן נישט שלום מאכען מיט דעם געדאנק, אז מיט דעם לאד־זער שטאט־ראט זאלען אנפיהרען סאציאליסטען און זיי אלס מינדערהייט זאלען זיין פעראורטיילט צו דער ראל פון א אומפראדוקטיווער אפאזיציע, זעלבסט־פערשטענדליך זענען זיי אויסען מיט זייער טאקטיק אויך צו פערשטארקען די דעמאגאגישע העצע צווי־שען זייערע אנהענגער און בפרט צו פערשארפען דעם קאמף געגען די יודען.

עס פרעגט זיך, צי איז נישט פערהאנען א מעג־ליכקייט זיך אקעגענצושטעלען אט די בעשטרעבונ־גען פון די ענדעקעס אין שטאט־ראט, צו בעשווערען זייער טאקטיק און אנגעוואנדטע מיטלען, בכדי אוממעג־ליך צו מאכען אז זיי זאלען פערווירקליכען זייערע כוונות.

איך גלויב, אז אין א געוויסער מאס איז דאס אפ־הענגיג פון דעם איצטיגען שטאט־פרעזידענט וועל־כער פיהרט אן מיט די זיצונגען אין שטאט־ראט און האט אין זיין רשות א גאנצע רייה פון מיטלען אלס פארזיצער, בכדי צו האמעווען די ווילדע ענדעקישע ארויסטרעטונגען, ווייל אין וועלכען פארלאמענט אויף דער וועלט, אפילו ביי די פעלקער, וועלכע שטעהן אויף א נידריגען קולטורעלען ניווא, קאן עס געמאהלט זיין, אז „פארלאמענטאריער" זאלען ביי יעדער געלעגענהייט ווי צווישע חיות זיך ווארפען אויף זייערע פאליטישע געגנער, זיי **פיזיש** אנגריי־פען און בעווארפען מיט אזעלכע שמוציגע ווערטער, וועלכע מען הערט נישט אפילו ביי דעם אפשוים פון דער געזעלשאפט.

דאס אלץ געשעהט פאלשטענדיג אהן א שטערונג, אהן וואסערע עס איז רעאגירען מצד דעם פארזי־צענדען. יא, דער פארזיצענדער האלט אין איין קלינ־גען מיטן גלאק און פון צייט צו צייט רופט ער מיט א שטילער שטים א ראטמאן צו דער טאג־ארדנונג, און מאנכעס מאל זאגט ער א אנגעוויטען ראטמאן.

ניין, הער פרעזידענט! אזוי קאן און טאר ווי־טער נישט געהן. מיר שעצען אייך צו זעהר, און מיר האבען צופיל רעספעקט פאר דעם אמט, וועלכען איהר רעפרעזענטירט, בכדי נישט צו פערשטעהן, אז איהר **קאנט און מוזט ארויס פון אייער מעהר אדער וועניגער רעזערווירטע האלטונג** ביי די זיצונגען פון שטאט־ראט.

מיר אפעלירען צו אייך נישט נאר דוקא אלס יודען, וועלכע זענען אמייסטען אין שטאט־ראט בעדראהט און וועלכע די ענדעקעס ווילען נישט בשום אופן צולאזען צום ווארט, מיר האבען שוין געוויזען, אז מיר לאזען זיך נישט אפשרעקען און אויף להבא וועלען מיר, אויב עס וועט זיין נויטיג, נאך ענערגישער רעאגירען. מיר אפעלירען אבער צו איך הער פרעזידענט אין דער ערשטער ליניע, ווייל מיר זענען איבערצייגט אז **דער אינטערעס פון דער שטאט דער גוטער נאמען פון לאדז**, אז די **וואויל פון דער מלוכה** פא־דערען אומבעדינגט, אז קודם כל זאל דאס **פרע־זידיום** פון דעם איצטיגען שטאט־ראט טאן אלץ בכדי אוממעגליך צו מאכען אזעלכע ווילדע סצענעס ווי מיר האבען געזעהן אויף דער לעצטער זיצונג, בכדי צו פערזיכערן רוה און ארדנונג אין אונזער שטאטישען פארלאמענט.

איך וויל האפען, אז שוין די היינטיגע זיצונג וועט בעווייזען, אז איהר וועט הער פרעזידענט אלץ טוען, וואס עס איז מעגליך און נויטיג, בכדי מיר זאלען קאנען קומען פאראויס אין אונזער פאזיטי־ווער ארבייט.

די בעסטע
און געזונדסטע
זענען די
4 וואטקאווע
גילזען
„OSMAN"

אויספלוג
קיין וויען
דעם 1/III–17/II ד.י. פרייז 135 זל.
אויספלוג קיין
לאנדאן און פאריז
דעם 17/II — 1/III 1937
ערלעדיגט
דאס וועלט־רייזע־ביורא
Union Lloyd
42 פיעטריקאווער 42
טעל. 107-87.

איזראעל
[ד]אריף נאוואמיעיסקא
שפאנענדער ראמאן פון לאדזער לעבען

[...] רוט איז פערשיידיגען געווארען, זי האט מעהר [...] געפרעגט, הגם זי האט נישט אראפגעלאזען [...] אויגען פון די צוויי רוסען, מיט וועלכע זי האט [...] שטארק געוואלט רעדען, זי האט געוואלט הער־[...] פון זיי עפעס נייעס. וועגען רוסלאנד האט זי [...] פיל געלייענט, דאס לאנד האט ביי איהר אויס־[...]העהן ווי עס וואלט געלעגען ערגיץ הינטער די [...] חושך, ווי א לאנד וועלכעס איז בעוואוינט פון [...] ווילדע מענשען. די לעקטור וואס זי האט [...]ומען אין דער דארפס־ביבליאטעק איז געווען [...], אז זי האט פארגעשטעלט די רוסען ענג־[...] צו די פעלקער, וועלכע בעוואוינען אפריקא [...] אינדיען, פון עסטרייכען זענען אבער צו איהר [...] די הענד ארייננעפאלען איינצעלנע ביכער פון [...]פיהלענדע רוסישע שרייבער, אזוי אז זי האט [...]הויבען צו צווייפלען אין דער ריכטיגקייט פון [...] מעשיות וואס זי האט זיך אנגעלייענט וועגן די [...]ידע" און צוליב וואס דאס אומבעקאנטע לאנד [...] ביי איהר שטענדיג ארויסגערופען א געוויסען [...]סימענט, האט זי איצט געוואלט רעדען מיט די [...]ען און זיך פון זיי דערוויסען עפעס גענויערעס [...]גען דעם לאנד.

די סימפאטישע פנימער פון די צוויי געפאנגענע [...]ען האבען ביי איהר ארויסגערופען צוטרוי זי [...] זיך אבער נישט געקענט אנגעגענשטעלען דער [...]ער און דוקא שמועסען מיט זיי.

אבער א חוץ איהר בעגעהר צו רעדען מיט זיי האט רוט אויך רחמנות בעקומען אויף די צוויי אומ־גליקליכע מענשען און האט זיי געוואלט העלפען, ווי אזוי דאס האט זי אליין נישט געוואוסט, זי איז געווען גרייט זיי אויסצוגעבען איהר ביסעל אפגע־שפארטע גראשענס, אדער אפשר שטריקען פאר זיי א ווארימע זאך, כדי זיי זאלען דאס מיטנעהמען אין לאגער אריין, אבער זי האט זיך נישט געקענט ענט־שליסען אויף דער איניציאטיוו אין דער ריכטונג...

די סענטימענטאלע רוט האט פיינד געהאט די מלחמה. זי האט אין איהר געזעהן א פשוט פערברע־כען, א פשוטע רציחה פון די דייטשע יונקערס, וועל־כע האבען אין זיי געזעהן פערזענליכען נוצען, זי האט איהר גאנצען כעס און צארן געשטיקט אין זיך, ווייל מ'האט זיך דאך נישט געקענט אפילו פאר־שטעלען, אז מ'זאל אזעלכע געדאנקען הויך ארויס־רעדען, און די אלע ארמע און אומגליקליכע מענ־שען, וועלכע זענען געגאנגען אין דער מלחמה האט זי געזעהן א סטאד שאף אהן ווילן און אהן ענערג־יע, מענשען וועלכע האבען פיינד די מלחמה פונקט אזוי ווי זי, האבען אבער נישט קיין שום עצה... זי האט פערשטאנען די לאגע פון די מענשען, וועלכע מוזען איבערלאזען מאמעס, פרויען, קינדער און כלות כדי אוועקגעהן און אוועקגעבן זייערע לעבענס נישט וויסענדיג צוליב וואס און צוליב וועמען, צו־ליב דעם מצאקע האט רוט בעקומען אזוי פיל מיטלייד אויף די צוויי מענשען, וואס הגם זיי זענען רוסען און יודען, זענען זיי דאך נישט קיין אנדערע מענשען ווי דייטשען. פראנצויזען אדער ענגלענדער.

רוט האט ארויפגעפיהרט די צוויי רוסען מיט דעם דייטשען היטער אויפ'ן ערשטען שטאק אין גאסט־צימער, האט זיי צוגעגרייט דאס געלעגער און זיך געזעגנט מיט זיי. זאגענדיג א גוטע נאכט „פריינד, זייט געזונד".

— גוטע נאכט, מיר דאנקען פאר אלץ, האט באום געענטפערט.

און פערביי געהענדיג פאר באומען, האט רוט אין דער שטיל א זאג געגעבען: אווי, אז קיינער זאל דאס נישט הערען.

— די טיר לינקס האב איך געלאזען אפען, זי פיהרט אין אונזער קליינעם גארטען, און פעלד גלייך צו דער באהן־ליניע.

באום האט קוים דערהערט די ווערטער פון דעם מיידעל, האט זי קוים פערשטאנען אין דעם פליסיגן דייטש אין וועלכען זיי זענען אויסגערעדט געווארען, אבער ער האט זיך אנגעשטויסען, ער איז געבליבען שטעהן ווי איינגעמויערט אויף אן ארט און האט נישט געקענט ווייטער געהן. ער האט געוואלט צוריקרופען דאס מיידעל, כדי זי איבערצו־פרעגען וואס זי האט געמיינט, אבער באום האט דאס נישט געוואגט צו טון, ער האט נאר געווארפען א בליק אויף לינקס און דערזעהן א טיר, וועלכע האט געמאכט דעם איינדרוק, אז זי איז שוין פאר־מאכט לאנגע יאהרען און קיינער געהט נישט דא אדורך.

דער דייטש האט פערלאסען די אריינגאנגס טיר נאכדעם ווי רוט האט פערלאזען דאס צימער, ער האט זי געפרובט איינמאל און נאכאמאל כדי זיך צו איבערצייגען, צי זי איז גוט פערמאכט. דעם שלי־סעל האט ער אריינגעלעגט צו זיך אין קעשענע, זיין אויפגאבע האט דער דייטש ערפילט מיט גרויס התמדה, אזוי ווי ער וואלט געדארפט עפעס ארורכצו־פיהרען א וויכטיגע מיסיע מיט דער גאנצער גענוי־קייט און פינקטליכקייט. ער איז דאן צוגעגאנגען צו די פענסטער און אראפגעקוקט אין גארטען, צי מ'קען נישט פון דאנען אראפשפרינגען און ווען ער האט זיך איבערצייגט, אז דאס איז נישט מעגליך, האט זיך דער דייטש בערוהיגט, זיך אוועקגעזעצט אויפ'ן בעט, וואס איז אויך געווען פאר איהם צוגעגרייט, ארויסגענומען די לולקע פון טאש, אנגעשטאפט זי מיט טאבאק, פערריכערט און געמיטליך געצוי־גען דעם רויך.

— אהה, האט דער דייטש אויסגעקרעכצט, ווען מ'וואלט געקענט די גאנצע מלחמה פערברענגען ביי אזעלכע אינדבריטס און אזעלכע נאכטלעגערס, וואלטען די ווייבער און די קינדער גאר נישט געווינט ווען מ'נעהמט אונז אין קריג, ס'איז אבער נישט אזוי, ס'איז אנדערש אין קריג.

באום און גאלדין האבען דעם דייטש אפילו נישט געענטפערט. ס'איז נישט געווען וואס מיט מיט איהם צו דיסקוטירען, סיי ווי סיי וואלטען זיי איהם נישט פערשטאנען און ער וואלט זיי אויך נישט פערשטאנען, זיי האבען מיט בענקשאפט געקוקט אויף דעם קלארען, ווייכען געלעגער. וועלכער איז געווען פאר זיי צוגעגרייט.

גאלדין האט איצט וועגען גארנישט געטראכט האט א אפגעצויגען די שווערע זעלנער'שע, אלטע צוריסענע, האלב אויסגעלאטעטע מלבושים און זיך אוועקגעלעגט אין בעט אריין. ס'איז איהם געווען ווא־רים און ליב, איצט האט ער נישט געוואלט זיך מאכען קיין צרות, נישט געוואלט טראכטען וועגען זיך און נישט וועגען די, וועלכע ער האט איבער געלאזען אין קיעוו. דאגעגען באום האט זיך מיט גאנץ אנדערע געדאנקען אוועקגעלעגט אין בעט, ער האט נאך אלץ געטראכט וועגען דעם וואס דאס מיידעל האט איהם געזאגט, איהם האט צוגעשמייכעלט די טיר אויף לינקס, וועלכע איז אפען, פיהרט אין גארטען פון דארט אין פעלד גלייך צו דער באהן־ליניע.

— אפשר אויסנוצען די געלעגענהייט האט זיך איהם געפלאנטערט אין קאפ, דאס מיידעל האט דאך מיט א כיוון איבערגעלאזען די טיר אפען, כדי ער זאל קענען אנטלויפען, זי וועט איהם געוויס אויך ווייטער העלפען.

(המשך קומט)

זאַל
פילהאַרמאָניע
נאַרוטאָוויטשאַ 20
טעל. 213-84

היינט דאָנערשטאָג, ד. 28 און מאָרגן פרייטאָג, 29 יאַנואַר, 8.30 אָוו.
נאָר 2 אויפטריטען פון ווינער באַלעט
„WIENER TANZ"
אונטער דער ליטונג פון Mina Klein-Mosbach

זונטאָג, דעם 31 יאַנואַר ד. י. 8.15 אָוונט
אַבּ'אָווענד פון ווינער מוזיק און וואַלצע[ר]
אונטער דער פערזענליכער לייטונג פון
JOHAN STRAUSS
וועלט-בערימטער דיריגענט פון ווין. קייזערליכער הויף-אָרקעסטער אין ווין. מיט'ן אַנטייל פון פילהאַרמאָנישע אָרקעסטער, וואָס בעשטייט פון 50 פּערזאָן.
געניוערעס איז די אַפישען.

גאַסען־יונגען נעכטען בעפאַלען יודישע דורכגעהער אין גאס

געשטאָכען און געשפּאַלטען יודישע קעפּ

אויף שטערלינגאַ גאַס, נעבען דעם הויז נום. 9 וואו עס געפינט זיך דער ענרגעקישער לאָקאַל, האָט מען נעכטען אָוונד צושטאָכען אַ יודישען יונגערמאַן שמעון כעלמינער (פון שטערלינגאַ 4) אַ זוהן פון דעם בעקאַנטען גערער בעל־תפילה יאָסעלע כענטשינער. די כוליגאַנעס זענען בעפאַלען און איינגעשטאָכען איהם אַ מעסער אין רוקען. די פּאַגאָטאָוויע האָט איהם אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

דאָס איז נישט דער ערשטער פאַל, מיט אַ קורצער צייט איז אויף דעם זעלבען אָרט דערשטאָכען געוואָרען אַ יוד.

אַ צווייטער אָנפאַל איז געשעהן אויף פּאָמאָרסקא גאַס. אַ גרופּע גאַסען־יונגען, וואָס זענען, ווי מ'זאָגט, געגאַנגען פון טשעטשאַקס רעפעראַט, האָבען אויף פּאָמאָרסקא גאַס פערטשעפּעט די יודישע דורכגעהער. און צווישען אַנדערן זענען זיי פאַרן הויז נומער 41 בעפאַלען דעם יודישען בחור ליפּמאַן קאַרטאַזינסקי (פּאָמאָרסקא 80) און גרינשטיין (פּאָמאָרסקא 37), און אויך אַ יודיש מיידעל מלכה גינזבורג (נאַוואָמיעסקא 18) און מיט שטעקנעס בעגומען שלאָגען איבער די קעפּ. אָפּגעגאָסענע אין בלוט זענען זיי אַיין אין אַ יודישער שטוב, וואו מ'האָט זיי פערבאַנדאַזשירט די וואונדען.

ארויסגעראַטעוועט אַ יונגעל פון אַ ברענענדער פערשלאָסענער שטוב

(ז) אויף דער זגערזשער 3, אויפ'ן דריטען שטאָק איז נעכטען 1 בייטאָג אויסגעבראָכען אַ שרפה אין אַ וואוינונג, אין וועלכער עס האָט זיך געפונען אַ קראַנק 10־יעהריג יונגעלע, אהרן ווייס, וועלכען די מוטער זיינע האָט צוגעשלאָסען, ברויכענדיג אַראָפּצוגיין ערלעדיגען עפּיס אין שטאָט.

דאָס פייער האָט זיך געמאַכט פון אַ צו שטאַרק איינגעהייצטען אויווען, פון וועלכען עס האָט זיך אָנגעכאַפּט אַ הילצערן ווענטעל.

דאָס פייער האָט זיך שנעל פערשפּרייט, און גאַנצע צימער האָט זיך אָנגעפילט מיט פייער און רויך.

דאָס יונגעל האָט נישט געקענט אַרויסלויפען פון שטוב, ווייל די טיר איז געווען געשלאָסען, האָט ער דערויבער געעפענט אַ פענסטער און געמאַכט אַ געוואַלד.

דער פערבייגעהענדער אַ אַם טיכטפּולזער האָט דאָן גענומען אַ האַק ביים סטרוזש, ארויפגעלאָפען אויבען, אויסגעהאַקט די טיר און אַרויסגעראַטעוועט דעם האַלב פערהלשט יונגעל.

די אָנגעקומענע פייערלעשער האָבען די שרפה באַלד איינגעלאָשען.

קליינער פעליעטאָן

מעשה ברבי לויזער...

מעשה ברבי לויזער.

אייגענטליך — זאָגט שמיל־שמעלקי — הייסט ער נישט לויזער, נאָר שווינדלער, צי ווינדלער... דער גוטער שוואַרץ יאָהר ווייסט איהם, נאָר אי... איז ער עס אויף פּיזנע!!

צ'טדאָך געהערט די מעשה מיט'ן אַדוואָקאַט ווייצענמאַן? אַז מיט אַם דעם דאָזיגען אַדוואָקאַט שוו... דלער דעם פּאַר־קאָוואַלסקי פונ'ם לאָדזשער מאַ... טראַט, וואָס האָט ס'פאָריגע מאָל געמאַכט אַ וויס... סקאַנדאַל, אז דער אַדוואָקאַט ווייצענמאַן איז אַ ד... זערטער...

אויב עטץ ווייסט עס נישט, טאָ ווייסטס!!

איז געגאַנגען דער אַדוואָקאַט ווייצענמאַן, ... אַזוי ווי קיין געלד קאָסט עס נישט — ער איז ... אַליין אַן אַדוואָקאַט און ברויך נישט אָנקומען צו ד... ביוראָ פּראָשב — האָט ער אַריינגעטראָגען אַ פּר... בע אין סאָנד אַ־יין, און אויף נעכטען איז בעשטי... געוואָרען אַ ספּראַזע. —

אַ ספּראַזע מיענדזי אַדוואָקאַט ווייצענמאַן ... שווינדלער, באָ און פּאָויעדזשיאַ: דעזערציע...

הקיצור הדבר: שווינדלער האָט זיך בי... געלאָזט בעטען, און ער איז געקומען צו ד... ספּראַזע.

געקומען מיט אַזאַ פּשעפּראַזאַם: פּאָוויעדזשע... דעזערציע האָט ער טאַקי געפּאָויעדזשעט, אָבער ... האָט נישט געמיינט דירעקט דעם אַדוואָקאַט ווי... צענמאַן, נאָר דאָס גאַנצע יודישע פאָלק, און ד... זעהט עטץ איז שוין, חס וחלילה, נישט קיין ב... לײדיגונג...

כמה שנאמר: ווי אייבער זאָגט: דער אַדוואָקאַט ווייצענמאַ איז דאָך נישט מחויב צו זיין אַ'אוי... נאָהם פון אַ מענטש!!

נו, וואָס זאָגט איהר דערצו?

איצט — מיין איך — איז עס שוין ... אָרדענונג...

אַ תירוץ איז עס!!

אויף יודען מעג מען אַלץ זאָגען!!

אַז איהר פרעגט מיך אָבער וואָס איך אַל... זאָג דערצו, וועל איך ענק ענטפערן, דאָס וועלב... וואָס יענער יוד האָט געזאָגט, ווען מ'האָט אי... געפרעגט, וויפיל זיהן דער אַלטער ענגלישער ק... ניג האָט געהאַט.

— טאַקיש, וויפיל זיהן?

— פיר!!

— ווי אַזוי פיר?

— אָט אַזוי: פרינץ אָף וועלס, פּרינץ אָף יאָר... פרינץ אָף גלאָסשעסטער און פרינץ אָף קענט...

— וואָס טייטש אָף קענט?

— אָף קענט איז טייטש, אַז איהר קענט מ... קושען... די מזוזה!!

דער שווינדלער קען אַ'בו אויף!!

שמילשמעלקי

פּאָפּולערער אויספלוג
קיין ווין
פון 5־טען ביז 12־טען אַפּריל — 155 זל.
Wagons Lits Cook
PIOTRKOWSKA 68.

נאַכט־לוסטראַציעס פון פאַבריק

(א) נעכטען ביינאַכט האָט אַ ספּעציעלע קאָמיסיע פון אַ־בייטס־אינספּעקטאָראַט אונטער דער אָנפיהרונג פון אינספּ. קאַקאָווסקי אַדורכגעפיהרט אַ נאַכט־לוסטראַציע פון 34 טעקסטיל- און זאָקען פאַבריקען, בכדי פעסטצושטעלען, צי עס ווערט אָפּגעהיטען דער פערבאָט פון נאַכט־אַרבייט, ספּעציעל בנוגע פרויען און יוגענדליכע.

אין 2 פאַלען זענען צוגעשטעלט געוואָרען פּראָטאָקאָלען: אין מאָרדיאַנבערגס פאַבריק (בזשאָזאָוע 11—13) און אין דער פאַבריק פון מאַרגוליעס און וואָלמאַן (פּאָלודניאָוואַ 69).

וואַרשאַווער אָפיציעלע בערזע

האָלאַנד	—	—	—	—	289.30
לאָנדאָן		—	—		25.88
ניו־יאָרק (קאַבעל)		—	—	—	528 1/2
פּאַריז		—	—	—	24.62
פּראַג	—	—	—	—	18.46
ציריך	—	—	—	—	120.85

אָפיציעלע פּראָצענטיגע פּאַפּירען

ב. פּ.	—	—	—	—	108,50
3 — אינוועסט. I		—	—	—	64,25
3 — II		—	—	—	65,25
4 — דאָלאַרובקע		—	—	—	46,25
7 — סט.	—	—	—	—	447
5 — וואַרש.		—	—	—	55,50
5 — לאָדזער			—	—	49,25

שרפות

(א) נעכטען ביינאַכט זענען ווידער פּערנאָטירט געוואָרען 4 שרפות פון וועלכע 3 זענען אויסגעבראָכען מחמת אומפאָרזיכטיגקייט ביי'ם דערוואַרעמען רעהרען און וואַסער־רעזערוואַרען. אַזוי האָבען פייערלעשער איינגעלאָשען שרפות:

אויף זאַמושינסקאַ 22 אין בערגער'ס פאַבריק.

אויף פּאָלודניאָוואַ 36 — אין הויז פון בערעל קראַקאָווסקי.

אויף שיענקיעוויטשאַ 3/5 אין בירנבוים'ס הויז.

* * *

(א) שרפות זענען אויך אויסגעבראָכען:

אויף זשגאָווער 75 מחמת אַ צו שטאַרק איינגעהייצטען אויווען, האָט זיך אָנגעכאַפּט אַ הילצערן ווענטעל.

אויף גדאַנסקאַ 6 האָט זיך פון אַ דעפעקט אין קוימען אָנגעצונדען אַ בעלקע פון סופיט.

אויף לאַגעוויניצקאַ 49 האָט זיך פון אַ'בויווען־רעדהר אָנגעכאַפּט אַ הילצערן ווענטעל פון אַ וועכטער־הייזעל. די אַלע שרפות האָבען פייערלעשער שנעל ליקווידירט.

זעלבסטמאָרד

(א) אויף סולימאַ 3 האָט זיך איבערגעשניטען דעם גאָרגעל און די אָדערן אויף די הענד דער 27 יאָהריגער באָלעסלאַוו יורקאָווסקי.

פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

צובראָכען אַ פוס

אויף פּאָלאַצאָוואַ 38 האָט זיך צעבראָכען אַ פוס די 57־יאָהריגע אַניעלאַ זאַיאָנץ.

פּאָגאָטאָוויע האָט זי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

פייער פערזאָן פערסמ'ט פון גאַז

(א) אויף נאַוראָט 29 האָט, מחמת דעם שטאַרקען פראָסט, געפּלאַצט אַ גאַז־רעהר, און רעזולטאַט פון וואָס עס האָבען זיך פערגיפטעט מיט'ן גאַז די לאָקאַטאָרען פון דעם הויז: יאַן ראַל און ראָמאַן מיכעלעק.

עס האָבען זיך אויך פערסמ'ט מיט'ן גאַז 2 פערזאָן, וואָס האָבען זיך צופעליג אין דעם הויז געפונען: דער 62־יאָהריגער אויגוסט טוכער און די 52 יאָהריגע וואַנדא וואַגנער (פון גלובנע 25).

פּאַגאָטאָוויע האָט די אַלע ערטיילט ערשטע הילף און די ערשטע 2 אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

גאַזאָווניע־פּאָגאָטאָוויע האָט פערריכט דעם דעפעקט.

ליקווידירטע שטרייקען

(א) נאָך אַדורכגעפיהרטע קאָנפערענצען זענען ליקווידירט געוואָרען די שטרייקען אין פאַבריקען פון די פירמעס: גייזענבערג (זאַגייניקאָוואַ 29), קלאַטש (טאַרגאָוואַ 28) און דער סכסוך אין דער פירמע העבלער.

* * *

(א) אין דער שפּינעריי פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור" איז נעכטען פּאָרגעקומען אַ 2־שעה־דיגער פּראָטעסט־שטרייק מחמת דעם, וואָס די קאָנפערענץ וועגען אויסגלייכען דעם סכסוך מיט די אַרבייטער אין מייסטערס איז פון נעכטען אָפּגעלייגט געוואָרען אויפ'ן 29־טן ד.ח.

פון דער קאָלעקטור ח. וואָלמאַן

נעכטען אין לעצטען ציהונגס־טאָג פון דער מלוכה־לאָטעריע איז געפאַלען דאָס געווינס פון 25,000 זל. אויף נומער 126834 אין דער קאָלעקטור פון ח. וואָלמאַן נאַרוטאָוויטשאַ 38.

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונג
(קאָמוניקאַטען)

היינט דער אויפטריט פון ווינער באַלעט „ווינער טאַנץ" אין פילהאַרמאָניע

די אויפטריטען פון וועלט־בעריהמטען ווינער באַלעט אין פילהאַרמאָניע, וועלכע קומען פאָר היינט און מאָרגען דעם 29־טען יאַנואַר אונטער דער לייטונג פון מינה קליין־מאָסבאַך, האָבען אַרויסגערופען ביי אונז אין שטאָט אַ גרויסען אינטערעס.

דער דאָזיגער באַלעט ווילט איצט אין פּוילען, ווו עס טרעט אַרויס אין די גרעסטע שטעט מיט אַ'אונגעהויערען ערפאָלג. ס'איז נישט קיין וואונדער. ווייל די ... בּולדגס־מיניסטעריום אין ווין האָט אָנערקענט די דאָזיגען אַנסאַמבל אַלס דעם איינציגען קולטור־ווערט... באַלעט אין ווין.

די טאַנץ־קרעאַציעס פון דעם דאָזיגען אַנסאַמבל שטיי... אויף אַ הויכען אַרטיסטישען ניוואָ. בילעטען צו בעק... מען אין פילהאַרמאָניע.

יאָהאַן שטראַוס אין לאָדז

זונטאָג, דעם 31־טען יאַנואַר וועט פּאָרקומען ... גרויסער קאָנצערט פון וואַלסען און ווינער סימפאָני... מוזיק אונטער דער דירעקציע פון בעקאַנטען קאָמפּאָ... טאָר און דיריגענט יאָהאַן שטראַוס. דער יורש פון ד... הערליכער טראַדיציע פון די וואַלץ־קעניגען, וועלכער ה... גרויס ערפאָלג סיי אין אייראָפּאַ און סיי אין אַמעריק... דער דאָזיגער קאָנצערט איז געוואָרען די גרעסטע ... ראַקציע אין לאָדז.

בילעטען צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע.

באַל פון די יודישע קאָמבאַטאַנטען

דעם 1 פעברואַר קומט פאָר אין די זאַלען פון גראַ... האָטעלען דער יעהרליכער רעפּרעזענטאַציע־באַל פון יודישע קאָמבאַטאַנטען, אַריינגאַנג צום באַל נאָר לו... איינלאַדונגען, וועלכע מ'קען בעקומען ביי דעם דאָמ... קאָמיטעט.

1־טער לעטשניצע
מיט שטענדיגע בעטען
פאַר כירורגיע פון ציינער, קיהן־באַקען און יאַסלעס
פון Dr. med.
Sadokierski
פּיעטריקאָווער 56, טעל. 129-77
עמפּפאַנגס־שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 ביינאַכט.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15 טעל. 149-07
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער · שוועכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט־, געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער־שוועכע
האָט זיך איבערגעצויגען פון פּיעטריקאָווער 10 אויף
161 פּיעטריקאָווער 161
טעל. 245-21.
נעהמט אָן פון 8 ביז 2 בייטאָג און פון 7 ביז 9 אָוו.
זונטאָג און חגאות פון 9 ביז 1 בייטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזען

Dr. REICHER
פּאָלודניאָוואַ 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער · שוועכע · בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען פון פסיכאַ־אַנאַליז
רענטגען־בעשטראַהלונגען ביי הויט־קראַנ[קהייטען]
נעמט אַן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט.

KINO TEATR
MIRAŻ
[illegible]
היינט און פאָלג. טעג!
וואונדערשעהנער פילם אין נאַטירליכע קאָלירען אונטער'ן נאָמען:
איז שאָטען פון איינזאַמע סאָסנע
אין דער הויפּט־ראָלע
SYLVIA SIDNEY
אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג — 12 בייט.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט • דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: מ. קאספּיערקע־וויטש (זגערזשער 54), ריכטער און לאבארא (11 ליסטאפאדא 86). י. זונדעלעוויטש (פעטריקאווער 25), כאטארסקי און שאין (פזשעיאזד 19). טש. רייטער (קאפעניקא 26). מ. ליפיעץ (פעטריקאווער 193) ה. קליפּאכאווסקי (זשגאווער 147).

פראטעסט־אקציע פון זעלבסט־פארוואלטונגס־באמטע

(א) דער אנזאג, פון אריינטראגען אויף דער סעסיע א געזעץ־פראיעקט וועגען די זעלבסט־פארוואלטונגס־באמטע, האט מצד די לעצטע ארויסגערופען אן ענערגישע אקציע.

נאך עהערגעכטען זענען ארויסגעשיקט געווארען 11 פראטעסט־דעפעשען צו בעווגדערע פארשטייער פון דער רעגירונג אין דעם שטאט. מען רעכענט, אז עס וועט אויך דערגיין צו א שטרייק.

היינט ווערט טייערער ברויט

פאר נעמען העכערע פרייזען וועט מען בעשטראפט ווערען

(א) היינט ווערען איינגעפיהרט נייע פרייזען אויף בייטעל־ברויט, דהיינו—א קילא ברויט וועט קאסטען 35 גראשען און א קילא זעמעל 75 גראשען.

אויף ראזשאווע ברויט בלייבט דערזעלבער פרייז ווי געווען: 28 גראשען א קילא (55 גראשען א 2 קילא'דיג לעבעל).

די פעראָרדנונג, וואס וועט פארפליכטען פון היינט, איז נעכטען אונטערגעשריבען געווארען דורך דער וואיעוואדזטווע.

גלייכצייטיג האט די אדמיניסטראציע מאכט פעראָרדנעט א קאנטראָלע פון בעקערייען און געוועלבער, בכדי פעסטצושטעלען צי מען האלט זיך גענוי ביי די פעסטגעשטעלטע געבעקס־פרייזען.

אין פאל, ווען עס וועט פעסטגעשטעלט ווערען, אז עס ווערען גענומען העכערע פרייזען—וועט מען בעשטראפט ווערען פאר ליכווע.

פערקויפט בלימלעך און... גנב'עט

(א) די 39־יאהריגע יוזעפא אדאמיאק פון זשרוד לאנע 18, א בעקאנטע גנב'טע און שלעפערקע, האט זיך לעצטענס אריבערגעווארפען אויף אן אנדער פראפעסיע — דהיינו, אויף פערקויפען בלימלעך.

איז עס, דאכט זיך, א גאר פיינע זאך, און מ'קאן געגען דעם גארנישט האבען...

די מעשה איז אבער די, וואס דעם נייעם פאך איהרער האט זי אויסגענוצט צוליב'ן אלטען פאך — ד. ה. זי פלעגט זיך, ווי א קלעפ צושטעהען, מ'זאל ביי איהר קויפען די בלימלעך, און ביי דער געלעגענהייט פלעגט זי, שלעפענדיג ביי די פאלעס אויך ארויסשלעפען, וואס עס האט זיך נאר געלאזט...

נעכטען האט זי בעקומען א פסק דין פון סטאראסטווע־געריכט — א וואך ארעסט.

25.000 זל.
אויף נומער 126834
אין דער גליקליכער קאלעקטור
E. Ch. Wolman
ווי אלעמאל איז אויך דעם לעצטען ציהונגס־טאג ווידער געפאלען דאס גרויסע געווינס
נארוטאוויטשא 38, טעל. 181-38
פלאץ־ריימאנטא 3/4, " 219-59

ציהונג פון דער מלוכה־לאטעריע

פירטע קלאס לעצטער טאג

1.000.000 zł. — 57592
100.000 zł. — 45183
50.000 zł. — 79238
25.000 zł. — 126834
20.000 — 46487
10.000 zł. — 66163 175034 181914
5.000 zł. — 69786 133230 153339 163952
2.000 zł.—38038 92328 108364 157987 179428 181428 186533.
1.000 zł. — 5090 18332 18414 21323 36800 51215 51724 53129 61936 73701 74575 88917 102349 107764 109140 120750 127572 129593 138537 147996 161971 162214 186096 192143.

Wygrane po 200 złotych

84 5 199 254 360 77 64 848 944 46
1024 144 7 96 255 66 439 610 711 26 34
882 927 89 2228 80 414 17 53 96 540
816 72 96 904 31 3027 47 221 409 48
705 848 60 4083 458 70 92 529 44 602
737 896 5135 235 312 764 856 949 6095
356 582 626 801 97 943 7065 110 1 257
89 369 419 832 8004 135 430 774 946
63 9063 103 410 99 873.
10216 509 9 624 934 72 11196 237 305
42 443 94 544 612 45 772 940 67 12010
373 428 555 634 744 65 870 915 13031
377 774 857 77 447 90 14030 41 349 449
556 78 96 700 806 861 15071 106 232 64
304 95 554 668 794 854 952 16134 357
519 678 815 39 44 89 17262 431 47 74
737 887 18367 76 416 17 54 99 737 817
43 19043 403 62 526 665.

398 455 523 26 622 73 84 786 805 33
986 68064 98 20 389 597 602 72 802 924
34 69016 60 180 276 424 517 94 617 98
712 947.
70032 40 554 753 806 89 98 905 10
62 65 71136 218 368 677 745 91 825 40
72043 124 48 205 22 314 99 474 90 543
688 773 882 73073 74 130 33 326 58 413
87 731 889 964 74006 285 330 401 31 74
588 986 75043 47 187 282 347 568 742
873 996 76116 94 336 517 38 723 58
869 934 77048 94 127 68 243 80 303 523
703910 97 78144 99 384 667 825 76 79046
369 74.
80040 173 273 621 49 762 66 94 891
81124 66 242 536 898 82085 224 28 40
83 223 77 443 900 80 83 83235 388 474
714 38 801 950 84144 47 604 85006 112
67 558 84 673 987 88 86047 125 56 488
617 46 62 82 765 85 846 985 87219 54
327 400 534 607 6085 718 985 88032 262
519 830 64 949 96 89022 252 57 69 350
458 510 725 990.
90162 315 512 604 704 843 950 91030
36 106 21 29 92 655 725 87 880 91 92388
403 684 90 737 59 71 80 800 77 917
93094 96 243 97 496 615 701 20 878 952
94022 211 38 93 341 508 16 663 95011
177 95 537 831 96064 325 547 701 91
894 911 93 97087 401 539 90 74 679 718
859 82 98005 63 109 369 431 585 825
35 99040 295 463 74 513 23 60 833 995
100203 33 329 32 67 629 89 796 985
10100 69 221 32 463 587 635 723 33 38
54 78 832 57 922 102110 679 704 834 55
103177 220 88 91 339 784 104140 83
360 437 65 523 33 600 52 784 834 924
105063 86 329 33 420 47 82 545 635 99
702 79 106031 302 61 520 617 107048
99 233 48 98 320 421 53 539 716 34 43

223 323 416 37 508 9 606 723 55 921
157097 111 34 82 216 660 987 158001
177 230 332 448 71 810 29 935 159264
341 660 948 73.
160214 607 161133 208 58 486 650
945 162115 69 327 503 82 601 838 46
957 163050 76 124 31 93 273 313 74 502
752 164194 284 314 433 570 26 993
165142 272 450 515 36 605 750 838
166110 38 234 48 303 497 574 80 830
48 167009 82 153 245 669 781 168135 63
266 500 44 661 983 169132 51 96 353
647 816 944.
170156 23 213 29 325 645 852 83 932
8 171023 340 419 50 802 963 172334 64
424 84 514 919 94 173037 240 477 529
56 630 60 749 823 174219 358 93 551
624 817 45 7 912 175054 138 43 67 418
543 728 808 951 176212 20 725 882 931
86 177068 140 89 279 454 849 98 29
178022 34 100 313 529 179110 251 67
609 82 718 90 836 952.
180074 167 225 383 406 630 57 740
932 181215 315 64 431 528 600 672 924
182091 124 292 394 405 83 591 600 928
183142 333 556 947 184033 40 101 5 214
19 53 62 345 457 61 737 960 185304 410
38 48 533 42 621 48 772 801 991 186215
45 96 302 447 749 187117 267 331 527
640 5 750 188061 102 287 422 621 44 59
93 744 61 809 905 50 189060 186 243 80
93 344 53 415 514 622 6 867 932 76 90.
190035 49 84 126 218 80 617 809 900
13 191038 249 550 632 46 893 192112
14 301 7 67 423 519 39 76 618 736 937
50 193083 8 132 66 402 630 54 911
194085 203 80 326 405 750 903.

Wygrane po zł. 500

292 420 697 1079 252 78 314 404 48
68 651 2082 305 513 41 95 936 3084 193

62064 154 299 357 488 595 63053 362
91 876 64275 83 460 84 562 871 77 87
65107 219 34 88 655 733 812 989 66138
323 453 917 84 67129 306 422 526 732
804 901 93 68232 322 92 471 544 683
896 981 69153 54 481 601 26 866 963 71
70039 85 774 947 73 71143 430 558
668 981 72046 157 625 713 866 73265
80 321 97 868 968 74296 411 758 75168
369 436 44 67 558 727 846 902 76038 347
53 433 985 77084 103 581 642 946 78003
90 335 422 869 79166 83 270 489 504
50 734.
80323 71 561 817 81233 62 425 82015
56 82 133 264 300 47 91 442 898 83060
255 84055 439 509 62 747 93 804 980
85502 613 45 60 86537 63 73 691 87026
133 356 94 425 544 78 85 98 616 769 807
52 938 88655 718 831 969 89012 67 72
137 223 356 563 701 93 858.
90321 578 614 28 91051 144 376 504
754 843 938 92013 143 417 647 62 70 71
819 93079 88 217 808 991 94228 32 452
677 722 95625 78 713 62 836 953 96045
75 215 457 96 520 21 622 35 963 87
97031 89 193 252 95 545 757 806 70 901
98082 84 812 49 974 97 99197 277 312
481.
100089 281 344 75 665 761 824 101289
567 79 837 924 102331 42 43 496 700 31
82 103143 753 857 919 104130 62 76 91
214 97 579 605 07 884 88 105020 40 143
715 863 982 106207 457 517 738 804 911
107111 12 221 351 80 527 901 108312
446 85 516 21 788 875 109078 187 607
739 94.
110176 322 97 404 92 849 111201 412
15 71 514 894 112046 152 326 50 467
565 656 917 34 113069 314 49 557 99
925 39 96 114076 271 400 567 610 48
998 115330 85 465 508 735 116718 842

460 553 83 875 913 22 177101 257 363
482 95 540 712 64 803 81 918 178044
137 312 621 857 179152 327 60 984.
180031 157 473 97 871 939 181167 330
521 743 818 84 182006 324 700 65 885
183131 63 96 573 82 783 303 915 184158
71 414 587 682 185259 98 340 466 513
677 186065 199 378 473 837 187812
188193 263 687 871 903 87 88 189025 72
367 440 63 737 965.
190238 490 847 191502 88 600 192034
66 91 129 40 256 67 547 777 978 193407
68 629 843 56 991 194239 498 503 30
705.

Wygrane po 2,500 zł.

3 130 2648 2983 94 3436 3818 5116
6645 7795 8902 9163 11115 11449 11710
35 12246 12393 12456 12758 13695 14171
77 14757 15293 15433 15923 18408
19798 20048 20715 21228 22114 753 937
23224 24112 162 178 25059 934 27830
29144 501 653 797 810 801 30847 31008
31958 978 32044 32179 32716 32093
33774 33924 34005 35522 36797 37040
37230 373302 346 37755 774 817 38342
39230 875 40258 41004 41249 41631
42098 42947 43282 44124 44150 44349
45508 46031 46415 47630 47739 48999
49011 49885 50066 50571 50680 50709
50982 52033 52689 52780 54271 55190
55251 55558 55564 55864 56076 56389
58098 58504 58664 58959 60318 60345
61076 61119 62318 62914 63150 63447
63777 63863 64594 64834 65359 67042
57568 67771 67870 68199 68482 69922
72116 72679 73868 74319 74807 74913
75927 76137 76573 79445 475 80328
81159 81372 83241 83414 83947 84288
84556 84755 86595 87040 87073 87263
87418 88678 88688 88706 91493 91629
91692 92437 93309 94224 94600 94624

אנ'אומבעקאנטער

פּלוצים געשטארבען אינמיטען גאס

(ז) אויף ראג צמענטארנא און מיעלטשארסקא איז נעכטען אויפגעפאלען און געשטארבען א האַרץ־שלאג אנ'עלטערער מאנספערשוין. ווער ער איז, איז מען דערווייל נישט דערגאנגען, ווייל מ'האט ביי איהם נישט געפונען קיין דאקומענטען.

ווער ווייסט?

פערגאנגענעם דאנערשטאג איז ארויס צום ... פון זיין היים אויף 6 שערפּיען 23, דער 63 יעהריגער צדוק עהרליך און ביז היינט איז יעדע שפור פון איהם פערלוירען געווארן.

עהרליך איז לאנג געקליידעט, טראגט א ..., מיט א קליין גרוי בערדעל, ווער ס'ווייסט וועגען איהם ווערט געבעטען מיטצוטיילען 6 שערפּיען 23

דאס גרויסע געווינס פון דער IV קלאס
100.000 זל.
אויף נומער 45185
איז נעכטען געפאלען
ביי וואלאנאוו

א נישקשהדיגע שטראף

(א) בעת א קאנטראָלע איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אז אברהם יונדמאן (נאַרוטאוויטשא 56) האט נישט איינגעצאהלט אין דער „אובעזפּיעטשאלניע" 7,760 זלאטעס, וואס ער האט צו דעם צוועק אַראפּגעצויגען פון ארבייטס־לוין.

דאס סטאראסטע־געריכט האט איהם פערורטיילט צו בעצאהלען 3,000 זלאטעס שטראף.

מעסער־שטעכעריי

(א) אויף ראג סרעבזשינסקא און לעטניא איז בעפאלען און שווער צושטאכען געווארען מיט מעסערס דער 25־יעהריגער טאדעאוש סלאמקא (טאמאשא גאס, זלאטנא).

בעת א שכנישען „שמועס" איז שווער צושלאגען געווארען די 13 יעהריגע אננא וואלקאווסקא (פון קרעטקאווסקא 34).

פאגאטאוויע האט זיי ערטיילט ערשטע הילף.

20063 82 215 20 54 65 628 39 700 45
73 826 904 21379 564 631 740 83 812
22021 58 146 608 715 811 941 80 23269
80 304 27 438 516 764 74 837 24446 698
766 852 7 28 947 25136 98 290 577 626
29 778 94 926 76 26093 5 451 673 811
277026 93 152 373 433 523 727 81 819
34 946 28005 84 132 83 304 482 604 70
733 884 946 93 29017 143 83 361 525
740 71 89 854 77 926.
30049 229 320 73 557 652 883 904
89 31300 36 452 517 802 32003 47 148
72 234 430 985 33023 65 143 316 413 695
940 34010 106 311 621 879 958 35205
494 511 622 705 923 36029 64 187 212
675 706 841 923 37106 310 30 473 596
723 45 811 944 38079 97 375 429 638 736
55 944 39258 65 77 349 407 591 600 726
838 952
40084 170 225 365 91 444 551 740 66
90 41009 133 390 630 808 976 42074
43075 131 264 519 756 858 44107 11 58
223 82 9 344 546 94 655 92 736 45367
653 837 58 935 68 46136 71 213 309 444
91 598 701 3 67 47052 137 73 222 464
600 37 940 48104 59 92 373 422 574 652
87 900 49316 633 792 922.
50083 119 224 360 474 698 788 886 926
51018 29 154 59 424 346 525 621 3 35
749 834 52032 295 480 540 98 647 64
69 935 7 3 53022 110 504 12 634 761
813 22 54062 74 499 503 705 41 882 901
88 55030 139 393 422 61 719 36 994
56144 310 558 71 686 804 267 84 57205
372 607 24 809 97 58014 78 136 237 447
598 631 899 59077 183 405 87 618 792
96 915 42.
60047 295 376 514 62 606 889 891
61015 42 219 74 375 450 75 611 790 6
812 926 62165 392 561 674 63226 328
42 559 72 631 729 830 64145 249 336 82
433 57 611 722 79 95 65156 96 481 96
553 612 763 847 97 954 66003 10 18 121
226 315 415 23 69 768 856 67026 174 244

845 931 108093 194 211 367 546 83 620
841 59 109175 211 42 384 97 418 52 628
829.
110087 367 416 57 640 111030 220 70
328 78 535 625 39 704 28 66 829 39
112005 77 141 92 204 35 408 79 748
113092 319 450 646 63 114069 137 531
679 745 824 951 115051 68 224 409 709
27 924 44 116280 437 517 667 803 117082
87 95 119 54 88 91 99 239 118100 209
444 520 642 119017 120 43 259 322 412
885 99 791 820 44 909 90.
120243 370 82 508 936 83 121050 76
141 89 96 430 624 59 737 846 122048
123 342 90 462 593 823 123036 54 202
26 314 439 99 544 77 649 795 893 124011
356 433 716 849 83 913 29 125119 37
774 126009 58 147 285 417 23 127151
246 362 463 72 903 128079 96 258 86 326
87 504 881 129379 90 448 562 809.
130131 48 288 319 580 604 803 46
95 963 131038 141 65 74 374 539 632 69
74 748 84 874 957 92 132087 113 97 9
231 76 333 55 615 725 86 95 133341 414
547 789 930 134150 213 22 32 654 771
90 887 135068 70 239 304 914 136093
228 313 402 44 88 760 137002 232 333
421 625 728 801 138350 433 505 605 20
725 59 807 957 139033 52 156 276 605
13 46 774 913.
140074 95 175 210 375 454 96 578 607
878 141119 83 400 93 543 798 960 142187
91 692 786 873 87 990 143409 535 706
144024 63 87 577 627 721 859 929 96
145434 553 146081 813 147058 143 256
348 60 630 759 925 148148 97 310 48
528 614 794 149223 50 77 354 450 679
811 87 922 30 8 92.
150051 39 225 59 533 647 735 892
151063 154 236 888 933 66 152048 56
270 569 627 711 79 87 97 874 85 928
153030 110 382 657 920 154093 335 513
615 726 805 928 32 68 155022 101 399
497 509 93 656 795 948 156018 93 129

264 414 619 708 856 963 4138 78 262
89 623 763 986 5137 391 495 771 6003
110 79 88 604 864 7008 202 307 978 8173
326 579 709 33 9113 66 446 80 543.
10079 265 448 586 769 919 11011 224
303 72 517 22 90 782 12045 716 991
13269 76 444 94 531 82 835 931 14064
504 40 604 863 90 983 15086 184 208 442
524 80 726 822 16002 201 23 319 46771
93 538 714 897 984 17091 749 88 937
81 18199 551 877 19067 133 51 367 458
613 790.
20133 288 408 656 60 21190 266 537
805 984 22121 236 415 27 30 98 711 67
905 96 23112 486 24052 192 280 95 363
924 25028 112 360 436 26031 405 43 731
871 27057 153 207 395 643 726 28229
595 714 959 29112 42 253 442 553 615
754 58 62 805.
30028 207 338 404 12 553 835 44 930
82 31059 454 588 796 856 3219 248 64
460 538 669 927 33073 107 605 778 824
60 89 916 26 34225 302 23 525 604 10 68
745 47 95 35157 257 91 429 678 759 859
36113 83272 403 37038 198 506 726 84
855 38086 128 566 766 840 39008 278
301 57 430 543.
40182 377 587 659 71 788 822 41103
321 411 838 42027 58 59 706 806 27
43126 72 224 30 487 647 954 44404 530
53 72 790 865 45009 169 301 574 910
46148 97 217 437 696 723 99 815 39 42
924 47075 80 110 542 795 929 48033 178
365 420 527 603 87 96 721 987 49179 691
702.
50443 59 930 51038 57 243 549 694 700
35 40 52056 117 264 385 461 589 621 771
854 918 3093 337 419 545 62 722 851 72
54385 97 649 939 68 55072 196 579 606
85 924 56017 89 213 876 973 77 57126
54 633 94 726 828 58015 91 297 357 452
305 875 938 59236 344 414 557 777 801
59 802.
60170 276 77 970 61110 523 54 643

966 117011 174 335 55 612 35 74 859
118194 260 740 800 99 955 119175 324
661 77 869.
120133 208 35 68 470 544 617 121182
206 733 881 83 95 988 122273 354 61
436 72 548 637 791 867 945 62 123136
51 549 846 54 124347 786 969 125017
134 310 572 602 22 79 126057 170 756
86 902 127493 545 704 43 128005 147
68 380 402 507 87 904 68 129134 276
95 654 889 931.
130058 156 738 868 131120 311 846
132184 93 350 463 68 581 88 603 711 79
968 133077 748 134194 245 92 350 54
579 799 977 135131 312 61 623 880 932
69 136259 474 99 600 777 936 137943
83 138107 722 877 85 139142 636 925 43
140020 424 696 891 141039 275 403
51 86 750 843 142005 101 215 93 99 321
558 637 49 735 36 83 99 817 45 942
143207 484 543 993 144015 68 312 439
586 644 145080752 53 146141 52 82 494
541 668 832 999 147267 323 413 78 842
936 76 148071 127 68 347 87 416 98
149007 64 73 91 594 651 61 850 999.
150137 395 791 968 151076 84 123 228
48 348 552 152015 72 128 274 789 153099
312 484 760 868 984 89 154050 325 567
746 155135 231 376 454 670 855 156063
320 710 157263 96 375 499 527 90 640
807 158178 350 499 542 46 725 17 882
964 159048 58 133 209.
160115 213 360 63 161072 174 404 70
712 28 30 162011 215 364 613 863 993
163045 162 94 215 44 469 773 883 969
164092 252 79 671 165125 315 413 50
621 166170 239 52 459 667 83 898 167173
74 428 792 168177 206 687 703 39 830
917 169553 95 772 97 903.
170071 525 695 171040 301 22 48
172018 248 369 653 95 767 809 52 916
173010 149 238 44 337 456 93 510 715
811 44 174380 483 175062 280 176102

95003 06219 97168 97359 97608 98851
98896 99041 99200 100345 100556
100990 101642 102150 103332 103333
103457 103850 104212 104886 105398
105424 105525 105689 105745 107615
109648 109760 109859 110371 112068
113202 113568 114346 116099 116894
116967 117770 118668 118672 119252
119551 120001 120138 120575 121124
122045 122651 123250 123390 123538
123871 124286 124712 126748 127361
127522 128130 128191 128997 129641
130340 130711 131443 131596 132378
133060 133444 133340 133488 133773
133819 134473 136389 136473 136712
137550 137692 138584 139094 139175
139251 139612 139839 139980 140594
140691 140735 141267 141544 141710
141918 142027 142073 142226 142731
142806 142911 143166 143824 143807
143863 143980 144305 145027 145426
145903 145926 146753 147086 147339
147484 147501 147588 147822 148515
148566 149108 149749 149757 150450
150963 152879 153093 153232 153260
154153 154305 155513 156891 157233
157553 157779 157791 158203 159031
161091 161424 161471 162919 163345
153617 164303 164854 164959 165045
165699 165945 166047 166916 166935
167048 167104 168010 168121 168644
168740 171097 171210 171334 172005
172140 173703 173919 174100 174496
174761 174784 175696 175954 176011
176276 176744 177564 177798 178729
179265 179356 179830 179869 180575
181301 181310 181653 182145 183075
183274 183381 183878 184022 184235
184727 185684 186083 186176 186445
188027 188686 188800 188814 188858
189826 190769 191325 191734 191818
191835 192061 192749 192776 193461
193595 193622 194152.

אקציע פון ד"ר פאן ווייזעל אין זשענעווע

זשענעווע (יט"א) אין אויפטראג פון דער לשיאות פון דער נ. צ. א. איז געקומען קיין זשענעווע אויף דער צייט פון דער פעלקער־בונד־ראט־סעסיע ד"ר וואלפגאנג פאן ווייזעל. אין ערשטען טאג פון זיין אויפענטהאלט אין זשענעווע, האט ד"ר פאן ווייזעל געהאט א שמועס מיט דעם מיטגליד פון דער מאנדאט קאמיסיע ביים פעלקער־בונד־ רעקטאר פון זשענעווער א ניוועריזיטעט פראפ. וויליאם ראפאר. אין משך פון געשפרעך, האט ד"ר פאן ווייזעל אויפגעוויזען די געפאהר פון א נייעם בעזאפונג טען אויפשטאנד מצד די אראבישע טעראריסטען. אבער — האט בעמערקט ד"ר פאן ווייזעל — די ידישע בעפעלקערונג וועט דאמאלס געבען די אראבישע אנפאלער דעם געהעריגען ענטפער.

ד"ר פאן ווייזעל האט פאר פראפ. ראפאר ענטוויקעלט די זיכערהייטס־פאדערונגען פון דער נ. צ. א. ווי: די גרינדונג פון א יודישען לעגיאן, רעארגאניזאציע פון דער א"י־פאליציי און א געהעריגע קאנטראל ביי די גרענעצען ,וואס זאל אוממעגליך מאכען די אראבישע טעראריסטען דעם שמוגעל פון געוועהר. ד"ר פאן ווייזעל האט פערלאנגט, אז עס זאל געשאפען ווערען א וואך פון ידען, וואס בער איז ענגלענדער לענג אויס די א"י, יגע גרעניצען ,וואס זאל וואכען געגען דער אונלעגאלער מאסען איינוואנדערונג פון די אראבער.

פראפ. ראפאר האט ארויסגעוויזען א גרעסערען אינטערעס פאר דער פראגע פון וואס פאר א לענדער עס געהט דאס געשמוגעלטע געוועהר פאר די אראבער. די פרט'ים קענען אבער נישט געבראכט ווערען אין דער ברייטער עפענטליכקייט.

אויסער מיט פראפ. ראפאר האט ד"ר פאן ווייזעל געהאט א רייהע שמועסען מיט פיל אנדערע דיפלאמאטען פון דער קליינער אנטאנט און מיט א פארשטעהער פון א וויכטיגער אויאטישער מלוכה.

ד"ר פאן ווייזעל וועט זיך סוף יאנואר טרעפען אין בעלגיען מיט יול. זשאבאטינסקי און וועט איהם איבערגעבען א בעריכט פון זיין טעטיגקייט אין זשענעווע.

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, דעם 28־טען יאנואר

6.33 גימנאסטיק, 3.50 מוזיק (פליטען), 7.15 ידיעות, 7.35 קאנצערט, 8 אודיציע פאר שולען, 8.10 קאמוניקאט אין דער פראנצויזישער שפראך פאר די א טוילנעהמער אין אויטאמאבילוסטע - צוזאמענפאהר קיי מאנטע קארלא, 11.30 מוז:ק. פרי:המארגען פאר שול־ייגענד, 11.57 צייט־סיגנאל, 12.03 פליטען, 12.40 ידיעות, 12.50 קאנצערט אויף פערלאנג (קאנצערט זשישען 2.57 לאדזער בערזע, 3 וו:רטשאפטליכע ידיעות, 3.18 רעקלאמע - קאנצערט, 3.40 תשובות אויף בריף, 4 פליטען, 4.20 אודיציע פאר עלטערע קינדער, 5 רעפעראט, 5.15 סאלאן־מוזיק, 5.50 ,,בור און וויסען", 6 אקטועלער שמועס, 6.10 שניי־קאמוניקאט פון קראקא, 6.13 ספארט ידיעות, 6.20 קאנצערט, 6.50 אקטועלער שמועס, 7 בעט האווענ'ס שאפונגען, 7.30 טאנץ־מוזיק, 8.30 פעליעטאן 8.45 אוונט־ידיעות, 8.55 אקטועלער שמועס, 9 קאנצערט פון פוילישע קאמפאזיטארען, 10.05 ארקעסטער 10.35 טאנץ־מוזיק (פליטען).

קלאנג-קינא CAPITOL

זאוואדזקא 16

היינט און פאלגענדע טעג!

דאס נייעסטע מייסטערווערק פון גיניאלען RENE CLAIR שעפער פון די פילמען „אונטער די דעכער פון פאריז", „מיליאן" און „זאל לעבען די פרייהייט" פרעכטיגע קאמעדיע וואס איז בעשאנקען געווארען מיט א פריז אויפ'ן פילם-פעסטיוואל אין מאסקווע

„געשפענסט צו פערקויפען"

אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבען און פ. א. ט.-אקטואליטעטען. פרייזען פון די פלעצער אויף אלע סעאנסען פון 54 גר.

גארן פון דער פירמא R. Biedermann

שטענדיג אויף לאגער, ביי דער פירמא

B. ALBEK, Piotrkowska 33 tel. 268-52

וויכטיג פאר אלע!

כריסבוינען, יאנהערטען, ישלענגען, מעטערנדרוס, חתונה־קארטען, זערע, עטיקעטען.

פיטען־עטיקעטען, מאס־ביכער, בריוו־עטיקעטען, טריקאָ־עטיקעטען, שטריקען באנדערא אין כריסמיזשען,

מיט די מאדערנסטע שריפט קספעלינ

די שנעל-דרוקעריי בראמבערג

לאדז, צעגעלניאנא 8 טעל. 255-09

וויכטיג פאר דאמען

נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגע־מאכט די עלטעסטע היטען!

אויף גאנץ ניי און אויף נייע היטען צו 3.50

„TOLA"

25 Zawadzka 25

אויטאבוס-קאמוניקאציע „WZÓR" Sp. z o. o.

לאדז, לומאמיערסקא 13. טעל. 217-25

מאכט בעקאנט דער עפענטליכקייט, אז די רעגע פיס די מארגענע אויטאבוסען אויף די ליניעס, וואס ווערען בעדינט דורך דער אויטאבוס־קאמוניקאציע „Wzór", קומט פאר לויט פאלגענדען פלאן:

לאדז—מלאווא	אפפאהר	פון לאדז 9 אזי. (מאנטאג און מיטוואך)
מלאווא—לאדז	„	פון מלאווא 10 20 אזי. (זונטאג, דינסטאג)
לאדז—פלאצק	„	פון לאדז 7.30 פריה און 6 אוועגד
פלאצק—לאדז	„	פון פלאצק 5 פארמיטאג און 3.30 נאכמ.
לאדז—לאניעט	„	פון לאדז 4.30 נאכמ. און 7 אוועגד.
לאניעט—לאדז	„	פון לאניעט 6 פריה און 10.40 פארם.
לאדז—קומנא	„	פון לאדז 7.15 פריה און 1.19 מיטאג
קומנא—לאדז	„	פון קומנא 6.11 פריה און 4 30 נאכמ.
לאדז—זשיכלין	„	פון לאדז 12 30 מיטאג
זשיכלין—לאדז	„	פון זשיכלין 4 נאכמיטאג
לאדז—פיאנטעק	„	פון לאדז 6.30 פרי, 6.45 פרי, 8 פרי, 11.45 מיטאג, 12.20 מיטאג, 5 נאכמ, 5 45 נ"מ, 6.35 נ"מ
פיאנטעק—לאדז	„	פון פיאנטעק 7.15 פרוה, 7,36 פריה, 12.30 מיטאג, 1 מיטאג, 6 אוו. און 7 אוו.
פיאנטעק—לענטשיץ		פון פיאנטעק 8.30 פריה
לענטשיץ—פיאנטעק		פון לענטשיץ 3 נאכמיטאג

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

א טיכטיגער יונגערמאן, וועלכער איז בעקאנט אין וועש־בראנזשע, ווערט זאפארט געזוכט. אפערטען אין אדמ. אונטער „וועש".

עס ווערט געזוכט א טיכטיגע אינטעליגענטע פערזאן אלס אינקאסענט. אפערטען אין אדמ. אונטער „אינקאסענט".

ראקאלען

זאפארט אפצוגעבען א פראנטאווע צימער מיט א בעזונדערען איינגאנג מיט אלע בעקוועהמליכקייטען. אלעע 1־טער מאי 51, וו. 1.

פערשידענעס

צוליב א סכסוך פון שותפים, איז פרייזווירדיג צו פערקויפען א עלטער פריזיער־אנשטאלט אויף דאמסקא מענסקא. אפערטען אין אדמינ. אונטער „פריזיער־אנשטאלט".

א שדכן ווערט געזוכט. אנצומעלדען זיך צעגעלניאנא 20, וו. 22.

א היפאטעטישע סומע, גוט פערזיכערט, וויל איך קויפען פאר קאסע. אפערטען אונטער „היפאטעק".

Zaginiony został kwit inkasowy za № 4482 z Powszechnej Kasy Kredytowej, Piotrkowska 23. Kwit powyższy zostaje unieważniony.

א בשורה טובה פאר מחותנים! דער ניי־רעמאנטירטער ענגלישער זאל וואילמשאנסקא 5) מיט א שענעם גארטען מענער־זאל. מיט א גרויסער היגיענישער כשר'ער קוך, הערליכע בעלייכטונג מיט די נייעסטע געשירען און טיש־בעשטעק און שעהנע דעקאראציעס, איז צו פערדינגען אויף חתונות נור פאר 10 אלעע 1־טער מאי 2.

שרייבען שעהן און שנעל! לערנט אויס דער בעוואוסטער קאליגראף ל. בערמאן אין 15 לעקציעס. אויך ווער אויסגעלערנט שרייבען א גוטען יודישען בריף אין 15 לעקציעס אפילו דעם, וואס קאן גארנישט שרייבען. די עלטער שפיעלט נישט קיין ראלע. די פרייזען־צוגענגליך. אלעע 1־טער מאי 4, ביי ליפשיק.

אין פערלויף פון 3 מאנאטען לערנט איך די העברעאישע שפראך אין ווארט און אין שריפט מיט אלע כללים ודקדוק. אויך מפטיר מיט א דרשה צו א בר מצוה. פרייז צוגענגליך. מיין אדרעס גדאנסקע 24. לעהרער א. אישקין.

בעקומען אויסצייכנונגען און א גאלדענעם מעדאל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעדט פון אייראפא און אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

בעקומען אין אלע אפטייקען, אפטיק־סקלאדען און פערפומעריעס.

Fabr. Chem. - Kosm. „Pharmachemja", Bydgoszcz.

בחנם ווערט צוגעפאסט אלערליי גלעזער!

„OPTICUM"

פיעטריקאווער 28

בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער־גלעזער, קאמבינירטע גלעזער, טערמאמעטערס, אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.

ס'ווערן אויך אויסגעפיהרט זעמטל. רעפעראטורען: פינקטליך און רעיעל. — געדענקט די אדרעס עס ווערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה"ה דאקטוירים

לעטשניצע

פאר ווענערישע־קראנקע מענער - שוועכע און הויט־קראנקהייטען

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

פיעטריקאווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונט. פרויען און קינדער נעמט אן א פרויען־דאקטאר פון 1־12 און פון 5־7 אוונט. א בעראטונג 3 זל.

Dr. med. **P. Braun**

ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע

צעגעלניאנא 4, טעל. 100-57

נעמט אן פון 8—2 מיטאג און פון 4—9 אוו. ספעציעלער ווארטע־זאל פאר פרויען. פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

Doktór **Klinger**

ספעציאליסט

פאר וועגערישע, הויט, האאר און סעקסואל־קראנקהייט

Andzrzeja 2, tel. 132-28

נעמט אן פון 9 — 11 פארמ. און פון 4—8 אוו.

וויכטיג פאר ברוך-קראנקע

(רופטורען) זאווי פון פערקרימונגען פון רוקען־ביין (הויקערס), פאראליזשען, ביין־שווינדזוכט, פלאטפים און פערשידענע אנדערע פערקריפלונגען־ליידענדע.

פאר פערשידענע ארט רופטורען פערפעלטערטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספעציעלע ארטאפעדישע הייל־באנדאזשען לויט מיין מעטאדע היילען און פעזייטיגען ראדיקאל יעדען איינציגען ברוך.

ביי מאגען און קישקע - זענקונג ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע לייב־הייל־באנדאזשען.

פאר הויקערס ספעציעלע קארסעטען און גליכהאלטערס

געגען ביין-שווינדזוכט ספעציעלע ארטאפעדישע אפאראטען, פון אלע סיסטעמען.

געגען שמערצענדע פלאטפים ספעציעלע ארטאפעדישע איינלאגען לויט גיפס־מאדעלען

געגען קרומע אדערן ספעציעלע גומי־שטרימפ לויט מאס.

קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלע הייל־ארטאפעדישע אנשטאלט

ספעצ. ארטאפעד

א. פעטריקעוויטש, לאדז

9 פיראמאוויטשא 9, טעל. 177-09 (פריהער אלגינסקא)

אכטונג! קראנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.

טויזענטער דאנקזאגונגען קענען בעווייזען ווערען

קלעפסידרעס

ווערען אנגענומען א גאנצע טאג און א גאנצע נאכט אין דער אדמיניסטראציע פון „נייעם פאלקסבלאט"

פיעטריקאווער 21, טעלעפאן 224-71

און ווערען אויסגעפערטיגט אין פערלויף פון איין שעה.

די מעכאנישע שלאסעריי פון י. רעדער

11־טער ליסטאפאדא 11

פיהרט־אויס אלער ארט שלאסער־ארבייט, טיילען צו מאשינען און שווייסונגען

Dr. med. **Niewiażski**

ספעציאליסט פאר טריפער. סיפילים און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראנט, 1טער שטאק

נעהמט אן פון 8-11 און פון 6-9 אוונט זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג. ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אוונט

Dr. med. **Z. DATYNER**

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין־טראקט.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

Ze wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman
Czcionkami i druk. ,,Najer Folksblat", Piotrkowska 21